

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Hlavní specializace: Mezinárodní obchod
Vedlejší specializace: Iberoamerická studia
Denní studium

**PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ, OBCHODNÍ ZVYKLOSTI
A KULTURNÍ SPECIFIKA NIZOZEMSKA**

(diplomová práce)

Jméno diplomanta: Iva Rambags

Vedoucí diplomové práce: Doc. Ing. Miroslava Zamykalová, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

Datum odevzdání: .....

.....

podpis studenta

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří mě podporovali při vypracování mé diplomové práce. Především bych chtěla poděkovat Doc. Ing. Miroslavě Zamykalové, CSc. za její pomoc a trpělivost při konzultacích.

Dokumentační záznam

Autor	Iva Rambags		
Název práce	Podnikatelské prostředí, obchodní zvyklosti a kulturní specifika Nizozemska		
Fakulta	Fakulta mezinárodních vztahů		
Specializace			
- hlavní	Mezinárodní obchod		
- vedlejší	Iberoamerická studia		
Rok obhajoby	2007		
Počet stran	110		
Počet příloh	12		
Vedoucí práce	Doc. Ing. Miroslava Zamykalová, CSc.		
Zadavatel	Katedra mezinárodního obchodu		
Období	Zimní semestr 2006/2007		
Anotace	Popis podnikatelského prostředí Nizozemska. Specifika provázející obchodní jednání s nizozemskými obchodními partnery a formulace základních doporučení pro úspěšné jednání českých ekonomických subjektů s nizozemskou stranou. Analýza vzájemné spolupráce České republiky a Nizozemska v obchodní a ekonomické oblasti.		
Klíčová slova	Nizozemsko Podnikatelské prostředí Nizozemska Kulturní odlišnosti Obchodní jednání Nizozemsko-české obchodní vztahy		
	Místo uložení	Signatura	Známka

Obsah

Úvod	3
1. Základní charakteristika Nizozemska	5
1.1. Poloha, rozloha, povrch a podnebí	5
1.2. Demografie a společnost	7
1.2.1. Obyvatelstvo	7
1.3. Historický přehled	10
2. Faktory ovlivňující podnikatelské prostředí.....	13
2.1. Politicko-právní faktory.....	13
2.1.1. Politický systém.....	13
2.1.2. Vláda.....	14
2.1.3. Parlament	14
2.1.4. Poradní orgány a další instituce.....	16
2.1.5. Panovník	17
2.2. Administrativní systém.....	18
2.3. Ekonomické faktory	20
2.3.1. Hospodářská situace od 80. let 20. století – Polder model	20
2.3.2. Současný hospodářský vývoj	22
2.3.3. Současná situace na trhu práce	24
2.3.4. Inflace	25
2.3.5. Charakteristika ekonomických sektorů	27
2.3.6. Finanční služby – bankovní systém.....	29
2.3.7. Daňový systém	30
2.4. Infrastruktura	34
2.4.1. Doprava	34
2.4.2. Telekomunikace a informační technologie.....	36
2.4.3. Energetika.....	36
2.5. Technologické faktory	37
2.5.1. Výzkumní pracovníci	39
2.5.2. Patenty	40
2.5.3. Ochrana duševního vlastnictví.....	40
2.6. Mezinárodní faktory	41
2.6.1. Členství země v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních ...	41
2.6.2. Poskytovaná rozvojová pomoc	43
2.6.3. Zahraniční obchod	44
2.6.4. Zahraniční investice.....	46
3. Podmínky pro podnikání	49
3.1. Podmínky pro založení podniku v Nizozemsku	49
3.1.1. Formy podnikání v Nizozemsku	50
3.1.2. Postup při registraci podniku v Nizozemsku.....	51
3.1.3. Založení společnosti s ručením omezeným – B.V.	52
3.2. Způsob zadávání veřejných zakázek	52
3.3. Registrace zahraniční firmy v Nizozemsku v souvislosti s realizací projektu ICB..	55
3.4. Využívání projektů Public Private Partnership (PPP)	56
3.5. Podpora exportu a mezinárodní hospodářské spolupráce.....	57
3.6. Problémy a rizika místního trhu	60
3.7. Rizika investování	60
3.8. Platební podmínky a platební morálka	61
3.9. Perspektivní odvětví pro investice.....	61

3.10.	Řešení obchodních sporů.....	62
3.11.	Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů	62
4.	Kulturní specifika	63
4.1.	Představy a stereotypy o Nizozemsku	63
4.1.1.	Obraz houževnatosti	64
4.1.2.	Obraz cestovní kanceláře.....	64
4.1.3.	Kulturní obraz.....	64
4.1.4.	Obraz tolerantnosti	65
4.1.5.	Lidský obraz	65
4.1.6.	Obraz necitlivosti a neústupnosti Nizozemců	65
4.1.7.	Sportovní obraz	66
4.1.8.	Obraz opatrnosti s penězi	66
4.1.9.	Ekonomický obraz.....	66
4.2.	Rovnostářství a vnímání hierarchie	67
4.3.	Přímost a kritika	69
4.4.	Pragmatismus, racionalismus a šetrnost	70
4.5.	Tolerance nebo nezájem	72
5.	Obchodní zvyklosti	73
5.1.	Základní kulturní faktory ovlivňující mezinárodní obchodní jednání.....	74
5.1.1.	Osobnost a interpersonální vzdálenost	74
5.1.2.	Verbální komunikace.....	74
5.1.3.	Neverbální komunikace.....	75
5.1.4.	Oblékání a vzhled	75
5.1.5.	Jídlo a stolování.....	76
5.1.6.	Pracovní obědy a večeře	76
5.1.7.	Čas a jeho chápání	77
5.1.8.	Vztahy mezi lidmi	77
5.1.9.	Hodnoty a normy	78
5.1.10.	Pracovní návyky	78
5.2.	Představování a oslovování	79
5.3.	Příprava a průběh jednání	80
6.	Spolupráce s Českou republikou v obchodní a ekonomické oblasti	81
6.1.	Bilance vzájemné obchodní výměny	82
6.2.	Komoditní struktura vývozu a dovozu zboží.....	83
6.3.	Struktura exportu a importu služeb	85
6.4.	Příležitosti pro české exportéry a dodavatele služeb	87
6.5.	Poptávky na po českém zboží, službách, výrobní kooperaci	89
6.6.	Firmy a joint-ventures v oblasti ekonomické spolupráce.....	90
	Závěr	92
	Seznam použité literatury a ostatní zdroje	95
	Seznam příloh	99
	Přílohy	100

Úvod

Ve své práci se zabývám nizozemským podnikatelským prostředím. Zvolila jsem tuto zemi, protože se velikostí podobá naší zemi a zároveň může být v mnoha ohledech příkladem, kam bychom se mohli ubírat v ekonomickém i podnikatelském směru. Myslím, že se také můžeme poučit z určitých problémů, se kterými se potýká.

Hlavním cílem této práce je popsat specifika obchodního jednání s nizozemskými obchodními partnery a formulovat doporučení pro úspěšné jednání českých podnikatelů a firem s nizozemskou stranou.

Z historického pohledu si Nizozemské království samozřejmě pamatujeme jako jednu z námořních a koloniálních velmocí. Některé vlivy a důsledky z tohoto období jsou patrné i v současnosti, a to nejen v bývalých koloniích, ale i v samotném Nizozemsku. Zde například v souvislosti s otázkou multikulturálního soužití a problému přistěhovalectví. Z 16-ti milionů obyvatel této země je cca. 3 miliony přistěhovalců a z nich téměř 1 milion muslimů. Samozřejmě, že většina přistěhovalců je z bývalých kolonií. V oblasti multikulturálního soužití a tolerance k přistěhovalectví bylo Nizozemsko dlouhou dobu dáváno za vzor. Po dlouhou dobu platilo jako ideální země pro přistěhovalectví. Nizozemské království bylo rovněž příkladem v oblasti např. lidských práv, náboženských svobod, přístupu k drogám a alkoholu, v soužití osob stejného pohlaví atd. Že i v tomto ohledu se zdejší společnost mění a radikalizuje, je v práci naznačeno.

Druhý pohled ukazuje Nizozemské království jako zemi mezinárodně velmi aktivní a angažovanou. Její zapojení do mezinárodních organizací a integračních uskupení je vysoké. Nizozemské království bylo například jedním z iniciujících a zakládajících členů všech významnějších evropských integračních uskupení, včetně EHS, jako předchůdce dnešní Evropské Unie. Další pohled je pak zaměřen do ekonomické oblasti. Nizozemsko patří bezesporu a dlouhodobě k nejvyspělejším státům světa, a to prakticky ve všech oblastech ekonomiky. Zemědělství a jeho produkty, např.: mléko a sýry, jsou samy o sobě pojmem. V oblasti průmyslové výroby pak celá řada oborů, jako je strojírenství, chemie (Unilever), elektronika a elektrotechnika (Philips) patří k naprosté světové špičce. Nejinak je tomu i v terciální sféře služeb – v energetice, dopravě, telekomunikacích. V současné době zvláště aktuální, vzhledem ke světovému vývoji na trzích ropy a zemního plynu, je i význam této země jako producenta, ale především jako jednoho z nejvýznamnějších distributorů těchto

---

surovin. Význam námořního přístavu Rotterdam a mezinárodního letiště Schiphol pro evropskou, ale i světovou dopravní síť není v tomto kontextu nutno zdůrazňovat.

V práci je i stručně rekapitulována ekonomická politika a její nejdůležitější principy. Za pozornost rozhodně stojí nově vyhlášené ekonomické směry dalšího rozvoje. Neméně cenné jsou zkušenosti v oblasti veřejných zakázek, organizace jejich zadávání a postupy při přidělování. V této části jsou popsány i nizozemské zkušenosti v oblasti spolupráce soukromého a veřejného sektoru formou projektů Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Přestože je Nizozemské království jedním ze zakládajících členů EU, v řadě případů s těmito projekty začíná.

Závěrečná kapitola je věnována spolupráci mezi Nizozemským královstvím a Českou republikou. Je zde stručně popsán dosavadní stav vzájemné spolupráce, včetně přehledu uzavřených bilaterálních smluv. Obsahuje základní informace o obchodních zvyklostech, podmínkách přístupu českých subjektů na zdejší trh, základní požadavky, které je nutno splnit při založení podnikatelského subjektu v Nizozemsku.

Srovnání těchto podmínek s podmínkami požadovanými v České republice by podle mého názoru mohlo být užitečné. Celá řada českých podnikatelských subjektů je aktivně zapojena do spolupráce s jejich nizozemskými protějšky. Ukazuje se však, že aktivita na nizozemské straně je daleko vyšší. Tomu odpovídá i např. počet nizozemských firem, zastoupení a reprezentací v České republice a především objem a rozsah realizovaných investic.

---

1. Základní charakteristika Nizozemska

Nizozemsko je úředně schválený český překlad pro *Nederland*. Nizozemsko je evropskou částí Nizozemského království (*Koninkrijk der Nederlanden*), jehož součástí je také šest karibských ostrovů: Aruba a Nizozemské Antily, jež tvoří ostrovy Curaçao, Bonaire, Sint Eustatius, Sint Maarten a Saba.

Často se nejen u nás, ale i v jiných zemích používá nesprávný název země Holandsko, který se vztahuje na historické jádro Nizozemska. Mají jej v názvu dvě provincie Severní Holandsko (*Noord Holland*) a Jižní Holandsko (*Zuid Holland*).

Podobně se také chybně uvádí název Nizozemí (*Nederlanden*). Termín *Nederlanden* byl nejprve zeměpisným pojmem a označoval nízko položená území kolem široké delty řek Rýna, Maasy a Šeldy severozápadně od Kolína nad Rýnem, zatímco výše položenému území jihovýchodně od tohoto města se říkalo *Overlanden*. Od 15. století se termín Nizozemí začal používat i ve smyslu státně politickém. Zahrnoval tehdy malá knížectví, která se rozkládala na území současného Nizozemska, Belgie, Lucemburska a části severní Francie. Označení Nizozemí se dnes také ještě ojediněle používá jako souhrnný pojem pro Nizozemsko a Belii, případně i Lucembursko, ale po druhé světové válce se pro tyto tři státy vžil název Benelux.

1.1. Poloha, rozloha, povrch a podnebí¹

Nizozemsko se nachází v západní Evropě. Na východě hraničí s Německem a na jihu s Belgií. Severní pobřeží země lemuje dlouhý oblouk Západofříských ostrovů. Nizozemsko kontroluje přístup k Severnímu moři při ústí tří důležitých již zmiňovaných evropských řek, jimiž jsou Šelda (*Schelde*), Mása (*Maas*) a Rýn (*Rijn*). Tento fakt přispíval k mimořádnému postavení Nizozemska jako důležitého komunikačního prostoru Evropy v minulosti a hraje roli i dnes.

Rozloha Nizozemska je 41 528 km². Z toho je rozloha pevniny 33 638 km², to je 81 %, ale tento podíl se postupně stále zvyšuje. Vodní plocha tvoří 19%, z čehož je 3 574 km² vnitrozemských vodních ploch a 4 170 km² vnějších vodních ploch. 70% rozlohy pevniny zaujímá obdělávaná půda, 19% zaujímají zalesněné plochy a přírodní zóny a 11 % zaujímají zastavěné plochy.²

---

¹ http://encarta.msn.com/encyclopedia_761572410/Netherlands.html

² http://www.icex.es/FicherosEstaticos/auto/0806/Guia%20Pais%20NL%2025%20agosto%202006_20721_.pdf

---

Jedná se o zemi nížinatou. Ploché nížiny na severu ustupují směrem do vnitrozemí a na jihovýchod jen mírně zvlněnému terénu. V nejjižněji položené provincii Limburg začíná Rýnská pahorkatina s vrchem Vaalserberg na hranici s Belgií a Německem, který má 321 m a je nejvyšším bodem Nizozemska.

Zhruba polovina země leží do 1 metru nadmořské výšky a zhruba čtvrtina souše je dokonce pod úrovní hladiny moře. Za nejnižší položené místo se považuje Nieuwekerk a/d IJssel v provincii Jižní Holandsko, které se nachází v 6,7 metrech pod hladinou moře. Velké množství písčinych násypů a lidmi vytvořených hrází chrání tyto nízko položené oblasti před záplavami. Početné vysoce výkonné vodní čerpací stanice udržují hladinu podzemní vody pod kontrolou. Nizozemsko je celosvětově známé pro svůj sofistikovaný vodohospodářský systém. Významná část země, například celá provincie Flevoland a rozsáhlá část regionu Holandsko, je získaná z moře. Tyto oblasti jsou známé jako poldry. Toto vedlo ke rčení: „Bůh stvořil svět, ale Nizozemci stvořili Nizozemsko.“³ Země je rozdělena do dvou hlavních částí třemi řekami, Rýnem, Waalem a Másou. Jihozápadní oblast Nizozemska je vlastně velkou deltou těchto řek. Tyto řeky také hrají roli jako hranice mezi různými dialekty severu a jihu a v minulosti i mezi náboženstvími, katolíky na jihu a kalvinisty na severu.

Nizozemsko využívá své výhodné zeměpisné polohy a je důležitým článkem v zásobování Evropské unie. Tato strategická zeměpisná poloha, se třemi řekami, které ústí do moře a mají nejhustší lodní dopravu na světě, společně s výbornou infrastrukturou pro námořní, pozemní a leteckou dopravu přispěla k tomu, že Nizozemsko je jedním z nejdůležitějších center dopravy a distribuce zboží na světě. Všechny přístavy, od Delfzijlu na severu po Rotterdam, Amsterdam a Vlissingen na jihu, jsou propojeny systémem říčních kanálů s Německem, Belgií a Francií. Tato země je celosvětově známá pro svůj rozvinutý vodohospodářský systém.

Podnebí je mírné, oceánské. Léta jsou poměrně chladná, přestože některé dny mohou být velmi teplé. Průměrná teplota se v červenci pohybuje kolem 17 °C. Zimy jsou většinou mírné a vlhké. Průměrná teplota se v lednu pohybuje okolo 2 °C. Větry ze severu mohou přinášet na jaře chladné počasí, zvláště na severu a východě země. Pro podzim je typická velká oblačnost a mlhy. Déšť je častý, avšak většinou lehký a rovnoměrně rozložený

---

³ MOLE, J.: *When in Rome ... : a business guide to cultures and customs in 12 European nations*, New York : AMACOM, 1991. ISBN 0-8144-7769-0, str. 62

---

v průběhu celého roku. Srážky činí průměrně 1 114 mm za rok. Průměrný počet hodin slunečního svitu je 1 670 hodin za rok.

Hlavním městem je Amsterdam, který je ekonomickým a kulturním centrem, ale parlament a sídlo královny se nachází v Den Haagu, který je centrem politického a diplomatického života a sídlem důležitých institucí. Dalšími důležitými městy jsou Rotterdam a Utrecht. Urbanizovaná oblast, kterou vymezují tato čtyři města nazývaná *Randstad*, je tvořena třemi provinciemi: Severním Holandskem, Jižním Holandskem a Utrechtem. Představuje komerční a finanční jádro země. Žije zde více než 7 milionů lidí, tedy asi 44% obyvatelstva na 20% státního území. Hustota osídlení se tu pohybuje kolem 1000 obyvatel na kilometr čtverečný. V posledních letech se objevila myšlenka, aby se některé provincie *Randstatu* spojily a vytvořily jednu velkou provincii, která by se mohla vlastním hlasem zapojit do možné budoucí Evropy regionů.

1.2. Demografie a společnost

1.2.1. Obyvatelstvo⁴

Zhruba 90 % všech Nizozemců žije ve městech. Nizozemsko je země s vysokou hustotou osídlení. Ačkoli má Nizozemsko poloviční rozlohu České republiky, je zde soustředěno více obyvatel než v ČR – 16 milionů. Skoro polovinu těchto obyvatel zahrnuje konurbace *Randstad*, kterou především tvoří čtyři velké aglomerace Amsterdam, Haag, Rotterdam a Utrecht. Nizozemsko je příkladem téměř homogenního státu. Vedle drtivé většiny Nizozemců zde žijí menšiny Frísů (jejich jazyk fríština je úřední) a Němců. Ještě menší jsou pak menšiny přistěhovalců z Maroka, Surinamu, Antil, Indonésie a Turecka.

Odhad počtu obyvatel k 1. lednu 2006 činil 16 335 509. Z toho je 50,5% žen a 49,5% mužů. Hustota zalidnění je jedna z nejvyšších na světě, s 393 obyvateli na kilometr čtverečný nebo 482 obyvateli na kilometr čtverečný, pokud počítáme jen souš, se Nizozemsko řadí na 15. místo na světě. Nizozemsko má vysoký počet obyvatel ve věkovém rozhraní 30 až 55 let. V průběhu posledních 50-ti let je možno registrovat snížení porodnosti a zvýšení průměrné délky života u obou pohlaví. Rozdělení obyvatelstva podle věku bylo v roce 2005 následující:

---

⁴ http://www.icex.es/FicherosEstaticos/auto/0806/Guia%20Pais%20NL%2025%20agosto%202006_20721_.pdf

---

Tabulka 1: Demografické složení obyvatelstva (2005)

0- 20 let	24,5%
20-40 let	27,4%
40-65 let	34,1%
65-80 let	10,5%
nad 80 let	3,5%

Zdroj: www.cbs.nl

I když lidé staří 20 až 40 let jsou nejpočetnější skupinou, nejrychleji rostoucí skupinou jsou lidé nad 65 let. Rodiny jsou průměrně složeny z 2,28 členů a ve třetině všech domácností je pouze jedna osoba.

V roce 2010 se očekává, že počet obyvatelstva vzroste na 16,4 milionů, s mírou plodnosti 1,75 dětí na každou ženu. Průměrná délka života očekávaná při narození pro muže činí 76,3 let a u žen 80,7 let. V příštích letech se předpokládá, že se tento rozdíl bude snižovat. Hrubá míra porodnosti je 12,1 na 1000 obyvatel a úmrtnosti 8,9 na 1000 obyvatel. Odhaduje se, že v roce 2035 Nizozemsko dosáhne svého maximálního počtu obyvatel, 17 milionů osob, a po té bude počet postupně klesat.

Při sčítání lidu v roce 2005 se zjistilo, že 3 122 717 osob (19,1 % obyvatelstva) má zahraniční původ. Ten je definován tak, že dotyčný má alespoň jednoho rodiče, který se narodil v zahraničí. Z těchto 8,7 % má své kořeny v západních zemích a 10,4% má svůj původ v ostatních zemích. Převládají lidé s původem z Turecka se 358 846 osobami (2,2 % celkového obyvatelstva), ze Surinamu se 329 430 osobami (2,0 % celkového obyvatelstva), z Maroka se 315 821 osobami (1,9 % celkového obyvatelstva) a z Nizozemských Antil a z Aruby s 130 538 osobami (0,8 % celkového obyvatelstva). Z nich více než polovina je první generací, která se do Nizozemska přistěhovala, což znamená, že oni sami se také narodili v zahraničí. Podle úředních odhadů zde žije nejméně 113 různých národů. Nejpočetnější národnosti jsou uvedeny v Tabulce 2.

Tabulka 2: Národnostní složení v roce 2005 (v tisících)

národnost	počet obyvatel
nizozemská	13 187
jiná:	3 148
země EU	810
Indonésie	401
Turecko	358
Surinam	328
Maroko	314
Niz. Antily a Aruba	130

Zdroj: www.cbs.nl

Po dlouhou dobu se obyvatelé různých národů uchýlovali do Nizozemska, protože byli nuceni z politických či náboženských důvodů opustit svou rodnou zemi. Dohromady zde žijí lidé různé pleti, náboženského vyznání a rozdílných kultur.

Nizozemská emigrace se v posledních letech zvýšila, v roce 2003 dosáhla 6,4 na 1 000 obyvatel. Tímto rokem začal trend, kdy emigrace převyšuje imigraci. V roce 2005 se Nizozemsko stalo zemí s nejvyšší negativní čistou migrací v Evropské Unii: 121 tisíc osob opustilo zemi, zatímco 92 tisíc se do země přistěhovalo. Nejčastěji se stěhují starší lidé a nejčastější destinací je Belgie a Německo.

V produktivním věku (15-65 let) v roce 2005 bylo 10 943 000 osob. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvořilo 7 401 000 osob, z nichž 6 918 000 bylo zaměstnaných a 483 000 nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti tak minulý rok představovala 6,5% a podíl pracovní síly na obyvatelstvu v produktivním věku činil 67,6%. Podíl žen na ekonomicky aktivním obyvatelstvu byl 43%. Univerzitní vzdělání mělo 25 % pracovní síly. Téměř 100% obyvatel má základní i střední vzdělání, protože vzdělání je od 5 do 16 let povinné a částečně povinné od 16 do 18 let. V roce 2004 v sektoru služeb pracovalo 73,4% zaměstnaných, v průmyslu pracovalo 19,9%, a 3,2% pracovalo v zemědělství, těžebním průmyslu a rybolovu. Téměř jeden milion obyvatel, 11,8% pracovní síly, dostává podporu z důvodu nezpůsobilosti k práci.

Svoboda náboženství a víry je v Nizozemsku základním právem. Stát a církve jsou odděleny. Od počátku 20. století postupně vzrůstal počet obyvatel bez vyznání, tato skupina dnes tvoří zhruba 40 % celkového počtu obyvatel. Nejvíce věřících se hlásí k církvi římskokatolické, asi 32 %. Dalších 12 % patří k Nizozemské reformované církvi, 5 %

---

vyznává islám, 4 % obyvatel jsou reformovaní kalvinisté a 3 % se hlásí k hinduismu, judaismu či buddhismu.⁵

1.3. Historický přehled⁶

Dějiny Nizozemska jsou velmi úzce propojeny s dějinami Belgie a Lucemburska. Teprve až v 16. století vznikl nezávislý stát zhruba odpovídající dnešnímu Nizozemsku. V minulosti také velká část dnešního Nizozemska bývala mořem nebo bažinou.

Známky lidských obydlí na tomto území se podle historiků objevují již před sto tisíci lety. První zemědělci se usazují v oblasti jižního Limburgu 5 tisíc let př. Kr. Nálezy mědi z doby kolem 2 400 př. Kr. ukazují na obchod s ostatními Evropany, protože na území Nizozemska se přírodní měď nenacházela. V době bronzové byla centrem obchodu dnešní provincie Drenthe. Doba železná přinesla území Nizozemska bohatství, protože železná ruda se zde hojně nacházela. Objevil se i pokročilý způsob kování železa, hlavně mečů, které byly pružné a zároveň pevné jako ocel. Od roku 600 př. Kr. začaly osidlovat území dnešního Nizozemska různé germánské kmeny, mezi nimi i Frísové. Keltské kmeny, mezi nimi Belgové, se usazovaly na jihu. V 1. století př. Kr. se u delty Rýna usazovaly germánské kmeny, z nichž vznikl kmen Batavi, na nějž někteří historici později nahlíželi jako na kmen pravých předků Nizozemců. V té době tuto oblast také částečně ovládla Římská říše. Roku 57 po Kr. se stala součástí římské provincie Galia Belgova. Římská okupace trvající 450 let skončila na začátku 5. století po Kr. vzestupem moci germánských Franků. Roku 696 bylo založeno biskupství v Utrechtu a v 6. až 8. století bylo celé území christianizováno. V 8. až 9. století se území současného Nizozemska stalo součástí Franské říše, po jejím rozpadu říše Východofranské. V 11. století vzniklo samostatné hrabství Holland a vévodství Geldern a Brabant. Ve 12. století došlo k vzestupu rozvoje řemeslné výroby a významu měst. Kolem roku 1370 byl založen svaz měst Hollandu, Zeelandu a Utrechtu. V průběhu 15. století byla jednotlivá hrabství spolu s územím dnešní Belgie připojena k burgundskému vévodství. V roce 1477 se Nizozemí dostalo pod vládu habsburské dynastie sňatkem Marie Burgundské, dcery posledního burgundského vévody, s rakouským vévodou Maxmiliánem I., dědicem Svaté říše římské. Roku 1556 se stalo součástí Španělského Nizozemí patřícího španělské větvi Habsburků. V průběhu nizozemské revoluce v letech 1566 - 1609 se pod vedením Viléma Oranžského roku 1579 odtrhly severní provincie a vytvořily Utrechtskou unii. V roce

---

⁵ <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2003/24425.htm>

⁶ VAN DER HORST, H.: *Dějiny Nizozemska*, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-487-4

1581 vyhlásily nezávislost pod názvem Spojené provincie nizozemské. Španělsko nakonec v roce 1648 v rámci Vestfálského míru nezávislost nizozemských provincií uznalo. Spojené provincie nizozemské vybudovaly pro ochranu nezávislosti velkou armádu. V čele státu stáli tzv. dědiční místodržící, kteří pocházeli z Oranžské dynastie.

17. století bylo zlatým věkem Nizozemí, dobou jeho největších územních zisků (Nizozemská Východní i Západní Indie), i kulturního rozvoje (Rembrandt, Spinoza, Vermeer). Nizozemci se stali hlavními námořními dopravci Evropy a jejich rozvíjející se obchod zajišťoval prosperitu finančního sektoru a celého hospodářství. Základem tohoto rozvoje byla Východoindická společnost (založena v roce 1602), která zanikla až v roce 1799 v důsledku napoleonských válek. V tomto období představovalo Nizozemí nejvyspělejší zemi Evropy.

V 18. století jeho úlohu přejala Anglie a Francie. V dubnu 1788 Nizozemí uzavřelo alianci s Pruskem a Anglií a již roku 1793 se účastnilo první koaliční války proti Francii. V zimě 1794/1795 bylo Nizozemí obsazeno francouzskou armádou a 26. 1. 1795 byla ustavena Batavská republika, která trvala do roku 1806. Potom v letech 1806-10 byla přeměněna (za vlády Napoleonova bratra Ludvíka Bonaparta) na Holandské království a od 1. 7. 1810 byla po čtyři roky nedílnou součástí Francouzského státního celku.

O vytvoření Spojeného nizozemského království rozhodl vídeňský kongres 9. 6. 1815. Toto království zahrnovalo území někdejších Spojených provincií, Belgie a Lucemburska. Po osamostatnění Belgie v prosinci 1830 zůstalo dnešní Nizozemsko až do roku 1890 v personální unii s Lucemburskem. V 1. světové válce zachovalo Nizozemsko neutralitu. Od začátku 30. let se v Nizozemsku, stejně jako ve většině evropských zemí, aktivizovaly fašistické síly, které se od roku 1933 otevřeně orientovaly na nacistické Německo. 10. 5. 1940 přepadla Nizozemsko německá vojska a královna a vláda se uchýlily do exilu ve Velké Británii. V září 1944 byla mezi londýnskými exilovými vládami Nizozemska, Belgie a Lucemburska uzavřena dohoda o celní unii, tzv. Benelux, která vstoupila v platnost 1. 8. 1948. Nizozemsko se po válce vzdalo své neutrality a stalo se zakladatelskou zemí Organizace spojených národů (OSN, 1945), Západoevropské unie (ZEU, 1948), Severoatlantické aliance (NATO, 1949), Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO, 1952) a poté přirozeně i Evropského hospodářského společenství (EHS, 1957).

Poválečná nizozemská diplomacie se orientovala na evropskou integraci a v roce 1957 se Nizozemsko stalo jedním ze šesti zakládajících států Evropského společenství. Po 2. světové válce Nizozemsko postupně ztratilo všechna zámořská území v ostrovní

---

jihovýchodní Asii. Většina území se osamostatnila, jako Indonésie v roce 1949 a poslední nizozemskou državou zůstala až do roku 1962 Nová Guinea. V roce 1975 získala nezávislost rovněž Nizozemská Guayana, nyní Surinam, v Jižní Americe. Předpokládalo se, že německou okupací postižené Nizozemsko, které navíc ztratilo Nizozemskou východní Indii, bude zažívat ekonomický úpadek. Opak se ale stal pravdou a s americkou ekonomickou pomocí v rámci Marshallova plánu se po roce 1948 dařilo postupně zvyšovat životní úroveň a utvářet mohutnou průmyslovou základnu. Od konce padesátých let rostla poptávka po pracovních silách a nizozemská vláda otevřela zemi pro příchozí z jižní Evropy. Do země přicházeli hlavně Italové a Španělé, později Turci a Marokánci. Jejich integraci do společnosti nebyla věnována velká pozornost, protože se předpokládalo, že se opět vrátí do svých zemí. To ale později způsobilo sociální konflikty. V polovině sedmdesátých let, po získání nezávislosti země, se do Nizozemska přistěhovalo také mnoho obyvatel Surinamu.

Během šedesátých a sedmdesátých let se v Nizozemsku prosadila myšlenka silného pečovatelského státu, poskytujícího svým obyvatelům rozsáhlé sociální jistoty v oblasti bydlení, zaměstnání a sociální a zdravotní péče. Vlivem nového blahobytu a rebelie mladých lidí proti tradičním nizozemským hodnotám jako jsou pečlivost, zdrženlivost, práce, chození do kostela, patriarchát, heterosexuality a další, vypukly velké nepokoje v roce 1966, které vedly k založení nové liberální politické strany D66. Tímto se v sedmdesátých letech otevřela cesta pro velký společenský experiment, pro důslednou liberalizaci společnosti a zrovnoprávnění postavení mužů a žen. Nizozemsko jako první legalizovalo homosexuální partnerství a liberalizovalo konzumaci lehkých drog. Výsledky a dopady liberálního přístupu státu jsou sice sporné, v mnoha oblastech však Nizozemsko vneslo do politických a ekonomických diskusí nové myšlenky, zvláště na evropské úrovni.

Další změnou ve společnosti byla v roce 1980 korunovace Beatrix, která nahradila svou matku, královnu Juliánu na nizozemském trůnu. V osmdesátých letech se prosadil Ruud Lubbers z křesťanských demokratů (CDA) jako premiér a v roce 1982 vytvořil novou vládu, která vydržela až do roku 1994, kdy se pravice poprvé po válce dostala do opozice. Lubbers byl významným evropským politikem, který se podílel na reformách Evropského společenství a vzniku Evropské unie. Ve 2. polovině roku 1991 se Nizozemsko ujalo předsednictví Evropského společenství a stalo se organizátorem summitu v Maastrichtu v prosinci 1991, který jednal o budoucnosti evropské integrace. Po volbách v roce 1994 se stal premiérem sociální demokrat Wim Kok, který vedl zemi v období hospodářského růstu a podporoval posílení multikulturního charakteru nizozemské společnosti.

Wim Kok vedl zemi až do voleb v roce 2002, kdy opět zvítězila pravice. Krátce před volbami otráslo Nizozemskem zavraždění pravicově-populistického politika Pima Fortuyna. Jeho nově vytvořená politická strana Kandidátka Pima Fortuyna (LPF), kritizující nárůst přistěhovalců a kriminality, vytvořila 3. července 2002 společně s křesťanskými demokraty (CDA) a lidovou stranou (VVD) novou vládu. Premiérem se stal křesťanský demokrat Jan Peter Balkenende. Vládní koalice se však kvůli anarchii uvnitř LPF rozpadla ještě během podzimu 2002. Nové parlamentní volby byly vypsány na leden 2003.⁷

2. Faktory ovlivňující podnikatelské prostředí

2.1. Politicko-právní faktory

2.1.1. Politický systém

Nizozemské království je od roku 1815 konstituční monarchií. První ústava, revidující postavení panovníka a charakter politického systému a dávající vznik parlamentní demokracii, byla přijata roku 1848. Od té doby až do současnosti nedošlo k výrazným změnám ve vymezení vztahů mezi jednotlivými institucemi. Nizozemská ústava tak patří mezi nejstarší v Evropě. V letech 1917 až 1967 byl pro nizozemský politický systém typický tzv. model konsociační demokracie. V politice byl kladen důraz na konsensus a upevnil se specifický model vlivu elit na politický život společnosti. Ustálily se tři politické strany, z nichž dvě byly konfesijní, zastupující jedna katolickou a druhá protestantskou komunitu, a třetí politická strana reprezentovala sekularizovaný blok.

Volby v roce 1967 a úspěšná účast nových politických stran odrážely sociální změny ve společnosti. Kromě toho, že v této době vznikly nové strany, např. Demokraté 66, rozštěpila se sekularizovaná a třídně orientovaná Strana práce (PvdA) a spojily se konfesijní strany v Křesťanskou demokratickou výzvu.

Nizozemské království se podle ústavy z roku 1954 skládá ze tří částí: Nizozemska, Nizozemských Antil a Aruby. Od roku 1986 mají tyto součásti určitou autonomii a legislativa týkající se všech tří se omezuje pouze na oblasti obrany, národní suverenity, zahraniční politiky, občanství a na zákony o přijetí a vydání cizích státních příslušníků. Nizozemský monarcha představuje hlavu státu Nizozemského království jako celku, ale i každé z jeho součástí. V Nizozemských Antilách a na Arubě ho zastupují guvernéri. Legislativa týkající se

---

⁷ <http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=634>

---

celého království je navrhována vládou (panovníkem a Radou ministrů pro království) a je schvalována nizozemským parlamentem v Haagu. Rada ministrů je důležitým orgánem, který se skládá z kabinetu Nizozemska a ministrů zplnomocněných pro Nizozemské Antily a Arubu. Dalšími institucemi, jejichž působnost se vztahuje na území celého království, jsou Státní rada pro království a Nejvyšší soudní dvůr. Ústava Nizozemského království stanoví, že ústavy Aruby, Nizozemských Antil a Nizozemska v Evropě jsou základem jeho systému vlády. Dále bude vysvětlena jen situace v Nizozemsku. Současný politický systém Nizozemska se zakládá na ústavě z roku 1983.

Výkonnou moc v Nizozemském království tvoří vedle panovnice, premiér a vláda. Zákonodárnou moc má dvoukomorový parlament, který sídlí v Den Haagu.

2.1.2. Vláda

Vládu tvoří kabinet spolu s monarchou, což Nizozemsko odlišuje od většiny ostatních evropských monarchií, kde je panovník z vlády vyloučen. Rozdělení úloh mezi panovníka a kabinet je dáno ústavou, do které byl už v roce 1848 přidán článek o nedotknutelnosti krále. Veškerá odpovědnost patří ministrům daných resortů. V roce 1938 bylo uzákoněno, že člen vlády nesmí být současně poslancem. Vládu dnes tvoří 16 ministrů, kteří svou politickou orientací i postavením vyhovují většině v parlamentu.

Po konání všeobecných voleb 22. ledna 2003 se dosáhlo Koaliční smlouvy mezi politickými stranami: CDA (pravý střed), VVD (liberálové), a D66 (Demokraté 66, levý střed). 27. května 2003 Jan Peter Balkenende (CDA, již předseda předcházející vlády) složil slib jako předseda vlády společně s ostatními členy vlády. Tato koalice se udržela s různými výkyvy až do konce června 2006, kdy D66 donutila vládu k demisi. Nové volby jsou vypsány na 22. listopad 2006. Prozatím vznikla menšinová vláda, které předsedá Balkenende pouze s ministry z CDA a VVD.

2.1.3. Parlament

Nizozemský parlament, nazývaný Generální stavy (*Staten Generaal*), sídlí v Den Haagu a je tvořen dvěma komorami, Senátem a Kongresem. Volební období je čtyřleté, přičemž každá z komor může být před jeho ukončením rozpuštěna. Počet poslanců v Druhé komoře (*Tweede Kamer*) nebo-li v Kongresu je 150 a jsou voleni proporcčně a přímo občany, minimální hranice na získání zastoupení neexistuje. První komora (*Eerste Kamer*) nebo-li

---

Senát tvoří 75 senátorů. Volí se proporčně, ale nepřímo. Volí ji 764 členů z 12 provinčních sborů nebo-li staten, kteří jsou voleni přímo.

Významnost parlamentu v nizozemském systému vyjadřují dva hlavní znaky. Jednak skutečnost, že parlament sám zajišťuje slučitelnost zákonů s ústavou (není k tomu tedy oprávněn žádný soud), jednak povinnost vlády vládnout s podporou parlamentu. To v praxi znamená, že po sestavení vlády pronese premiér v Dolní komoře vládní prohlášení a ta o něm hlasuje. Pokud je schváleno, smí vláda zahájit svou práci, pokud Dolní komora naopak vysloví vládě nedůvěru, vláda musí rezignovat, panovník rozpustí parlament a konají se nové volby.

Hlavní činností parlamentu je projednávat a přijímat zákony a schvalovat návrhy různého charakteru, kontrolovat vládu a dohlížet na její činnost.

Charakteristika největších politických stran⁸

Křesťansko-demokratická výzva (*Christen Democratisch Appel – CDA*)

Strana byla založena 11. října 1980 sloučením tří konfesijních politických stran: Katolické lidové strany (KVP) a dvou protestantských stran – Antirevoluční strany (ARP) a Křesťanské historické unie (CHU).

CDA je jako celek výrazně centristická strana, která obhajuje a prosazuje křesťanské principy v politickém životě. Strana se zviditelnila přijetím některých pravicovějších názorů, kterých se veřejnost dožaduje v důsledku problémů s bezpečností, imigrací a integrací, ale zároveň klade důraz na základní sociální zabezpečení a zlepšení zdravotní péče. Strana má dnes podporu téměř ve všech skupinách nizozemského obyvatelstva.

Strana práce (*Partij van de Arbeid - PvdA*)

Jedná se o stranu, která byla založena roku 1946 a navazuje na Sociálně demokratickou dělnickou stranu (SDAP). PvdA je prakticky nejlépe organizovaný stranický subjekt v zemi a svou působností pokrývá celé území státu, má okolo 125 000 členů.

Jejím programem je zajištění valorizace příjmů pro nejslabší sociální vrstvy, integrace etnických menšin a jejich aktivní zapojení na trhu práce.

---

⁸ ŘÍCHOVÁ, B. a kol.: *Komparace politických systémů II.*, Praha: VŠE, 2004. ISBN 80-245-0757-9, str. 89-128

Lidová strana pro svobodu a demokracii (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie - VVD)

Je to konzervativní liberální strana založená již v roce 1885, dnešní název nese od roku 1948. Členové a voliči VVD se nacházejí mezi podnikateli, prosperující inteligencí a ve středních vrstvách.

Program strany je zaměřen na snížení daní, omezení imigrace, zrušení minimální mzdy. Často nekompromisní názory na problematiku cizinců a daní jí získaly podporu veřejnosti.

Demokraté 66 (Democraten 66 - D66)

Jak již název napovídá tato strana byla založena v roce 1966, původně s názvem Politická strana demokratů 66. Důvodem vzniku byla snaha prosadit ústavní reformu.

Během svého trvání se přeměnila z radikálně-demokratického hnutí ve stabilní stranu s programem zaměřeným především na správní (demokratickou) reformu v Nizozemsku.

Následující tabulka zobrazuje hlavní politické strany a počet jimi získaných křesel v Kongresu za poslední čtyři volební období:

Tabulka 3: Hlavní politické strany a jejich zastoupení v Kongresu

Název strany	1994	1998	2002	2003
CDA (Křesťansko demokratická výzva - křesť. demokraté)	34	29	43	44
PvdA (Strana práce – soc. demokraté)	37	45	23	42
VVD (Lidová strana pro svobodu a demokracii - liberálové)	31	38	24	28
LPF (Seznam Pima Fortuyna – populistická pravice)	-	-	26	8
SP (Socialistická strana – výrazná levice)	2	5	9	9
GroenLinks (Zelená levice – levicová environmentální strana)	5	11	10	8
D66 (Demokraté 66 – liberální intelektuálové)	24	14	7	6
CU (Křesťanská unie – nábožensky orientovaná strana)			4	3
SGP (Strana reformovaných- kalvinistická strana)	2	3	2	2
LN (Leefbaar Nederland)	-	-	2	0
Celkem	150	150	150	150

Zdroj: http://www.icex.es/FicherosEstaticos/auto/0806/Guia Pais NL 25 agosto 2006_20721_.pdf

2.1.4. Poradní orgány a další instituce

V nizozemské ústavě jsou zakotveny také tři vysoké státní úřady. Nejstarší z nich je Státní rada (*Raad van State*), kterou jmenuje panovník. Jedná se o poradní orgán s dlouhou

---

tradicí – byl zřízen Karlem V. v roce 1531. Je hlavním poradním orgánem vlády a druhé komory. K posouzení jí vláda předkládá každý návrh zákona, má právo projednávat mezinárodní smlouvy a další důležitá rozhodnutí, a to dříve, než jsou předložena parlamentu ke schválení. Doporučení Rady mají váhu, i když vláda není povinna podle nich jednat. Současně je i nejvyšším odvolacím orgánem v zemi, který má právo dohlížet na řešení sporů a problémů mezi státem, občany a firmami. Státní rada může rovněž podávat vlastní legislativní a administrativní návrhy. Předsedá jí panovník a skládá se maximálně z 28 členů. Tvoří ji osobnosti, které učinili něco významného pro společnost a do této funkce jsou jmenováni doživotně. Od svých osmnácti let se členem Státní rady stává také korunní princ či princezna. Státní rada také plní roli soudního dvora pro spory mezi státními orgány nebo mezi státním orgánem a fyzickou či právnickou osobou.⁹

Další významnou institucí je Státní revizní úřad (*Algemene Rekenkamer*), který kontroluje finanční správu státních a polostátních institucí. Soustředí se nejen na regulérnost, ale také účelnost vydaných prostředků. Nespadají pod něj obce, provincie a vodohospodářské úřady.

Od roku 1982 existuje také úřad ombudsmana, kterého na dobu šesti let jmenuje Dolní komora parlamentu. Té také ombudsman každoročně předkládá zprávu o své činnosti.

2.1.5. Panovník¹⁰

Od 30. dubna 1980 je hlavou království Její Veličenstvo královna Beatrix I. (Beatrix Wilhelmina Armgard van Oranje-Nassau). Je třetí ženou v řadě, která usedla po roce 1890 na nizozemský trůn.¹¹ Důležitou roli hraje královna zejména po volbách. Po konzultacích s předsedy parlamentních stran, mluvčími obou komor a viceprezidentem Státní rady vybírá osobu, která zjistí možnosti vytvoření nové koalice (v poválečném období byly v Nizozemsku všechny vlády koaliční). Pokud se ukáže, že některé strany jsou připraveny vytvořit koalici okamžitě, tato procedura odpadá a královna rovnou pověří jednoho z lídrů budoucích koaličních stran sestavením vlády. Ten se pak obvykle stane předsedou nizozemské vlády, na jejímž sestavení má panovnice nezastupitelný podíl.

Mezi další oficiální povinnosti královny patří pravidelná setkání s premiérem, dalšími členy vlády a významnými osobnostmi ekonomického, společenského a kulturního života.

---

⁹ http://portal.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=1791144964&mode=pdf

¹⁰ <http://www.koninklijkhuis.nl/english/index.jsp>

¹¹ http://encarta.msn.com/media_701500719/Dutch_Monarchs_from_1806.html

---

Přijímá také hlavy států a vlád, zástupce diplomatických misí, kteří Nizozemsko navštíví. Sama každý rok absolvuje několik zahraničních návštěv.

Manželu královny Beatrix byl po svatbě udělen titul Jeho královská Výsost princ Nizozemska a svobodný pán z Ambergu. Až do své smrti na sklonku roku 2002 se princ Claus věnoval hlavně rozvojové pomoci, kde využil svých znalostí a zkušeností z diplomacie.

Členy královského domu v činnosti podporují čtyři služby:

- 1) Kabinet královny, který pomáhá královně při výkonu státoprávních úkonů, funguje jako spojovací článek mezi ní a ministerstvy, uchovává podpisy zákonů, královských výnosů a jiných vládních dokumentů.
- 2) Dvůr, jehož zřízení umožňuje hlavě státu nizozemská ústava a který pomáhá královně i ostatním členům královského domu při plnění jejich úloh.
- 3) Informační úřad nizozemské vlády, který je podřízený premiérovi a informuje o politice královského domu, vlády a ministerstva zahraničních věcí.
- 4) Bezpečnostní služba královského domu a diplomatického sboru.

Od roku 1981 bydlí královská rodina v zámku Huis ten Bosch v Den Haagu. Jako oficiální sídlo slouží od roku 1984 haagský palác Noordeinde.

2.2. Administrativní systém¹²

Dnešní Nizozemské království tvoří 12 provincií (uvedených v Tabulce 4) a 2 závislá území – ostrov Aruba a Nizozemské Antily. Ostrov Aruba má zvláštní status „vnitřně autonomního závislého území“ a Nizozemské Antily (ostrovy St. Maarten, St. Eustatius, Saba, Curaçao a Bonaire) mají status zámořské provincie s vlastní správou. Během roku 2007 by také ostrovy Curaçao a St. Maarten měly získat samostatné postavení v rámci Nizozemského království a Nizozemské Antily jako administrativně správní jednotka by měly zaniknout. Aruba a Nizozemské Antily nejsou součástí Evropské Unie, a tak se na ně nevztahuje komunitární právo.

---

¹² ŘÍCHOVÁ, B. a kol.: *Komparace politických systémů II.*, Praha: VŠE, 2004. ISBN 80-245-0757-9, str. 89-128

Tabulka 4: Provincie Nizozemska a jejich hlavní města

Název provincie	Hlavní město provincie
Zeeland	Middelburg
Limburg	Maastricht
Noord-Brabant	's-Hertogenbosch (Den Bosch)
Zuid Holland	's-Gravenhage (Den Haag)
Nord-Holland	Haarlem
Flevoland	Lelystad
Gelderland	Arnhem
Overijssel	Zwolle
Drenthe	Assen
Friesland	Leeuwarden
Groningen	Groningen
Utrecht	Utrecht

Zdroj: http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/regportraits/info/data/en/nl_national.htm

Do dnešní doby přetrvává v Nizozemsku zvláštní systém státní správy a pojetí decentralizovaného státu s volenými orgány na všech stupních. Jeho výrazným rysem je rozsah místních pravomocí nejnižších správních jednotek – obcí. Tyto byly a dodnes zůstaly základním článkem územní správy v Nizozemsku. Obce mají tzv. obecný fond a od roku 1929 má vliv na přerozdělování několik kritérií, nejdůležitější je počet obyvatel.

Pravomoci obcí jsou značně obsáhlé: mohou vlastnit své komunální podniky, zakládat školy, jsou vlastníky divadel, staví domy, zřizují nemocnice nebo policejní sbory. Peníze získávají z rozpočtu, do něhož zhruba polovinou přispívá stát, zbytek mají obce z výnosu tzv. obecní daně, zisků komunálních podniků a z obecných nemovitostí.

Každá z 12 provincií, na které je Nizozemsko rozděleno, má ve svém čele přímo volený orgán, tzv. provinční shromáždění. Jeho členové volí ze svého středu provinční exekutivu. Této předsedá guvernér – královský komisař, jmenovaný na návrh vlády panovnící. Funkční období guvernéra je šestileté. Guvernéri řídí jednání provinční rady (exekutivy), a také jednání provinčních shromáždění, které je veřejné. Čím větší je provincie, tím větší je provinční shromáždění.

Provinční správa je šestičlenná a dohlíží na plnění pokynů a nařízení příslušných ministrů a guvernéra.

Zastupitelské orgány v obcích i v provinciích se volí na 4 roky. V obou administrativních jednotkách se volí výkonné orgány správy. V jejich čele jsou úředníci, které jmenuje ústřední vláda. V případě provincií se jedná o již uvedené guvernéry – královské

---

komisaře a u správních obcí jsou to starostové. Funkce starostů obcí je významná. Jejich jmenování královnou na návrh guvernéra se řídí místními podmínkami a potřebami (zvláště náboženským složením a stranickou organizací obce). Jmenování je na 6 let.

O zavedení volby starosty se sice již dlouho diskutuje, ale v krátkodobém výhledu se na současném systému nic nezmění. Pro vnější vztahy města či obce je výhodné, že se starosta může většinou opřít o dobré kontakty na vyšších úrovních státní správy. V lokálním měřítku je starosta nejznámější osobou a v porovnání s ostatními politiky na této úrovni má docela velké pravomoci.

2.3. Ekonomické faktory

Nizozemsko má prosperující a otevřenou ekonomiku, která je velmi závislá na zahraničním obchodě. Tato ekonomika je známá stabilními průmyslovými poměry, mírnou nezaměstnaností a inflací, značným přebytkem běžného účtu a důležitou úlohou jako hlavní osa evropské dopravy. Hlavní průmyslové aktivity představuje zpracování potravin, chemický průmysl, zpracování ropy a výroba elektrických přístrojů. Velmi mechanizovaný zemědělský sektor zaměstnává méně než 4 % pracovní síly, ale poskytuje velké nadbytky pro potravinářský zpracovatelský průmysl a pro vývozy. 1. ledna 2002 Nizozemsko společně s dalšími 11 členskými státy Evropské unie uvedlo do oběhu měnu euro. Tato země je jedním z hlavních evropských národů, který přitahuje zahraniční přímé investice. Ekonomický růst se značně zpomalil v letech 2001 až 2003, což bylo důsledkem globálního ekonomického zpomalení. V roce 2005 růst představoval 1,5 %. Avšak ve čtyřletém období před rokem 2001 roční ekonomický růst dosahoval kolem 4 %, což představovalo o dosti více než průměr Evropské unie.¹³

2.3.1. Hospodářská situace od 80. let 20. století – Polder model¹⁴

Za zlepšení hospodářské situace v osmdesátých letech a za ekonomický úspěch devadesátých let bývá považován systém zvaný Polder model. Pojmenovali ho podle polderů, což jsou odvodněné a vysušené původně vodní plochy, které jsou typické pro Nizozemsko. V čem spočívá přirovnání k polderu a oč vlastně jde? Jde o pravidelné konzultace a spolupráci založenou na širokém konsensu mezi sociálními partnery, to je vládou, odbory a asociacemi zaměstnavatelů, za účelem vyřešení problémů trhu práce. Výsledkem úspěšného fungování

---

¹³ http://www.cosmoworlds.com/country_information/netherlands.htm

¹⁴ <http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=637>

---

modelu je zvýšená flexibilita trhu práce, vytváření pracovních příležitostí a zlepšení image práce na částečný úvazek.

Počátky reformního procesu sahají do roku 1982, v té době dosáhla v Nizozemsku svého vrcholu sociálně-ekonomická krize, kterou způsobila celosvětová recese, jež následovala po ropných krizích sedmdesátých let. Ekonomický pokles vedl k většímu ekonomickému a finančnímu chaosu a politický i sociální systém byl v ohrožení. Nezaměstnanost vzrostla na 15%, veřejné výdaje překročily 60% HDP, státní dluh a rozpočtový deficit se každý rok zvyšovaly. Neefektivní systémy sociálního zabezpečení a zdravotnické péče komplikovaly situaci na trhu práce. Nizozemské hospodářství se nacházelo v krizi, která vyžadovala okamžitou pomoc.

Provedené reformy byly víceméně jednotlivými kroky, které reagovaly na specifické problémy a byly předmětem četných politických debat. Prvním krokem bylo uzavření tzv. Sociálního paktu z Wassenaaru, který v roce 1982 po jednání o situaci na trhu dohodli zaměstnavatelé a odbory. Odbory deklarovaly zdrženlivost ve zvyšování mezd, zaměstnavatelé naopak přistoupily na snížení počtu pracovních hodin. Cílem bylo snížení nákladů na práci. Zaměstnavatelé se tak nemohli vymlouvat na vysoké náklady na pracovní sílu a byli nuceni přijímat další zaměstnance, což spolu se zodpovědnou politikou přispělo k vytváření pracovních míst. Fakt, že minimální mzda v Nizozemsku odpovídala zhruba 70% mzdy průměrné, zabránil vzniku chudé pracující třídy.

Další reformní prvek spočíval v zavedení větší flexibility trhu práce a to hned ze dvou důvodů. Prosadil se názor, že práce se má dělit mezi obyvatelstvo spravedlivěji a trh by měl pružněji reagovat na potřeby zaměstnavatelů. Dnes je nizozemský trh práce jedním z nejpružnějších v Evropě.

Další důvod trvale vysoké nezaměstnanosti byl, že rigidita trhu práce neumožňuje zaměstnavatelům rychle přijímat a propouštět zaměstnance s ohledem na měnící se podmínky.

Nizozemské odbory a zaměstnavatelé reagovali na tento fakt představením konceptu flexibilních smluv. V následujících letech bylo možné pozorovat, že asi 30% pracujících na částečný úvazek postupně získalo plný úvazek a u těch pracujících, kde tomu tak nebylo, se naučili využívat volného času. Tento typ flexibility se vztahuje na organizaci času, nikoliv výši mzdy.

Aby lidé pracující na částečný úvazek mohli požívat stejných výhod (nemocenské dávky, zdravotní pojištění) jako ti, kteří pracují na plný úvazek, bylo nutné odstranit jistou diskriminaci. Atraktivní práce na částečný úvazek navíc podporuje důchodový systém. Ten

---

nespočívá na vypočtení důchodu podle výše příspěvků během pracovního věku, ale od roku 1965 má každý důchodce starší 65 let nárok na stejnou základní částku. Lidé tak nemají obavy z chudoby ve stáří a střídání práce na částečný nebo plný úvazek, i dočasná nezaměstnanost jsou pro ně snáze akceptovatelné.

Třetí pilíř Polder modelu spočívá v reformě systému sociálního zabezpečení, která začala v roce 1987. Zpřísnila se kritéria pro vyplácení dávek, výše příspěvků i doba jejich vyplácení byla zkrácena. Na příjemce sociálních dávek začal být vyvíjen tlak, aby přijali nabízené zaměstnání i kdyby měli vyšší kvalifikaci. Dalším opatřením bylo zkrácení doby vyplácení náhrad nezaměstnaným mladým lidem na půl roku. Tímto způsobem se podařilo oprostit systém sociálního zabezpečení od tlaku vysokých nákladů spojených s vysokou nezaměstnaností. Zdravotní péče je dnes v Nizozemsku založena na systému kombinujícím veřejné a soukromé pojištění.

Ve zpětném pohledu, tak jako každý úspěch i nizozemský Polder model má stinné stránky. Když se podíváme na strukturu pracovních míst, která byla vytvořena od počátku osmdesátých let, zjistíme, že se jednalo o práci na částečný úvazek, zatímco počet nových míst na plný úvazek stagnoval. Převážná většina nových míst se vytvořila v sektoru služeb, který není tolik vystaven mezinárodní konkurenci. Tomuto trendu odpovídala i struktura hospodářského růstu posledních let. Chybí tak potřebný stimul pro rozvoj celé ekonomiky, což by se mohlo odrazit např. v průmyslu. Mohlo by to postupně vést i k technologickému zaostávání a ke ztrátě konkurenceschopnosti na světových trzích.

2.3.2. Současný hospodářský vývoj¹⁵

Nizozemsko patří mezi nejvyspělejší státy světa se silnou orientací na mezinárodní obchod. Současně patří mezi technologicky nejvyspělejší země s otevřenou ekonomikou, rozsáhlou průmyslovou výrobou a silným finančním sektorem.

Po dlouhotrvající ekonomické recesi se Nizozemsko nachází ve fázi oživení. Podle údajů nizozemského statistického úřadu za rok 2005 představoval růst HDP 1,5 %. Tento výsledek je o něco nižší než v roce 2004, kdy přírůstek HDP tvořil 2,0 % HDP, ale podstatně lepší než v porovnání s lety 2002 až 2003. Podle objemu HDP je Nizozemsko 15. nejmohutnější ekonomikou na světě.¹⁶

---

¹⁵ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/nizozemsko-souhrne-informace/nizozemsko-ekonomicka-charakteristika/1000914/9687/>

¹⁶ www.cbs.nl

Ve statistikách mezinárodního obchodu se Nizozemsko umísťuje na předních místech. Podle údajů WTO ze září 2005 se Nizozemsko zařadilo na 6. místo ve vývozu zboží a na 8. místě v jeho dovozu. Co se týče služeb, zaujímá 8. místo ve vývozu a také 8. místo v dovozu.¹⁷

Podle zprávy Světového ekonomického fóra (WEF) ze září 2006 se nizozemská ekonomika umísťuje z hlediska světové konkurenceschopnosti na 9. místě.¹⁸ Podle UN Human Development Report 2006 hodnotící kvalitu života v zemi se Nizozemsko řadí na 10. místo na světě.¹⁹ Podle průzkumu Eurostatu z června 2005 je Nizozemsko sedmou nejbohatší zemí v Evropě.

Růst ekonomiky byl v roce 2005 tažen především vývozy (na nichž mají v Nizozemsku značný podíl reexporty, což je složka, která v roce 2005 rostla nejrychleji), ale ve druhé polovině roku se na něm začaly mírným nárůstem podílet i investiční výdaje a vládní a soukromá spotřeba. V posledním čtvrtletí 2005 rostla nizozemská ekonomika tempem 1,6 %.

Podle uveřejněných údajů nizozemského statistického úřadu rostla nizozemská ekonomika v prvním čtvrtletí roku 2006 tempem 2,9 % HDP ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. Oproti poslednímu čtvrtletí roku 2005 představoval růst 0,2 % HDP.

Oživení se projevuje i na trhu práce, kde bylo podle nizozemského statistického úřadu za první čtvrtletí roku 2006 o 85 tisíc více pracovních míst než za stejné období v roce 2005, což v relativním vyjádření představovalo růst o 1,2 % v počtu pracovních míst (avšak v přepočtu na místa s plným pracovním úvazkem růst pracovních míst představoval pouze 0,7 %).²⁰

Růst ekonomiky i v roce 2006 ovlivňuje hlavně vývoz, soukromá spotřeba, investiční výdaje, a méně již vládní výdaje.

V meziročním srovnání vzrostl objem vývozu zboží a služeb za první čtvrtletí roku 2006 o 7,1 % především díky reexportům, ale rostl i vývoz zboží vyrobeného v Nizozemsku. Objem dovozu představoval 7,2 %.

Spotřebitelské výdaje vzrostly v prvním čtvrtletí roku 2006 o 2,9 % oproti stejnému období roku 2005. Dosažený růst spotřebitelských výdajů byl nejvyšší za posledních 8 let, přičemž výdaje za zboží dlouhodobé spotřeby vzrostly o 8 %.

---

¹⁷ <http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Language=E&Country=NL>

¹⁸ <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm>

¹⁹ http://hdr.undp.org/hdr2006/statistics/countries/country_fact_sheets/cty_fs_NLD.html

²⁰ www.cbs.nl

Investice soukromého sektoru se zvýšily o 3,4 %. Růst byl zaznamenán u průmyslové produkce, zvláště díky odvětvím zpracování potravin a chemické výroby. Vládní výdaje vzrostly pouze o 0,4 %.

Oživení ekonomiky Nizozemska stále pokračuje a tempo růstu je ve srovnání se zeměmi eurozóny po letech opět nadprůměrné. Konsolidovaný stav vládních financí dává dostatečně velký prostor k podpoře kupní síly obyvatelstva, vyrovnávající dopady uskutečněných reforem, a k dalšímu snížení sazby daně ze zisku podniků připravované pro rok 2007. Přes pozitivní aktuální výhledy, nizozemská hospodářská politika musí nadále čelit problému dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, stárnutí populace, trhu práce a trhu s bydlením.

V tabulce 5 je přehled základních makroekonomických ukazatelů v letech 2000 až 2005. V příloze č. 1 jsou základní makroekonomické údaje od roku 1980 až do roku 2006 podle údajů Mezinárodního měnového fondu.

Tabulka 5: Základní makroekonomické ukazatele

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
HDP objem v tržních cenách (v mld. EUR)	417,0	447,0	465,2	476,9	489,9	505,6
Růst HDP v %	4,0	1,1	0,1	0,3	2,0	1,5
HDP na obyvatele (v tis. EUR)	23,9	25,2	27,8	28,0	28,6	30,6
Roční míra inflace (v %)	2,6	4,5	3,5	2,1	1,2	1,7
Míra nezaměstnanosti (v %)	3,4	2,0	2,6	5,1	6,3	6,5

Zdroj: www.cbs.nl

2.3.3. Současná situace na trhu práce²¹

Podmínky pracovního trhu se zlepšují

Míra růstu zaměstnanosti nadále rostla rychleji v druhém čtvrtletí roku 2006, s 2,3 % přírůstkem celkové zaměstnanosti v meziročním porovnání, což představuje 156 tisíc nových pracovních míst. To je mnohem lepší výsledek než v roce 2005, kdy stav zaměstnanců byl v průměru neměnný a je silnější než zvýšení zaměstnanosti o 1,8 % zaznamenané v prvním čtvrtletí roku 2006.

Informace o zaměstnanosti v rámci jednotlivých odvětvích jsou publikované jen pro první čtvrtletí roku 2006. Tato data ukazují, že největší nárůst byl v podnikatelských službách,

²¹ Country Report September 2006, The Economist Intelligence Unit limited 2006

---

kde počet zaměstnanců vzrostl o 5,8 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2005, a v odvětví finančních služeb, kde zaměstnanost vzrostla o 4,4 %. Také vzrostla zaměstnanost o 2,6 % ve zdravotním sektoru a sektoru sociální práce.

Dalším znakem posilujícího pracovního trhu je úroveň nezaplňených volných míst, která ostře vzrostla. V sezónně upravených podmínkách úroveň volných míst se zvýšila na 189 tisíc na konci června roku 2006. V porovnání s rokem 2005 vzrostl počet volných míst o 49 tisíc a tento počet se přibližuje předcházejícímu maximu 213 tisíc volných míst na konci roku 2000. Tento vzrůst volných míst je rozprostřen napříč všemi odvětvími. Prvenství měly obchodní služby, které ke konci června roku 2006 v meziročním porovnání zaregistrovaly nárůst o 30 tisíc neobsazených pracovních pozic na celkových 112 tisíc pozic. Z těchto 11 tisíc představovalo nárůst ve velkoobchodním a maloobchodním sektoru a 10 tisíc patřilo podnikatelskému sektoru. Výše volných míst též vzrostla v průmyslu o 10 tisíc a v nekomerčních službách také o 10 tisíc.

Míra nezaměstnanosti klesá. Úroveň nezaměstnanosti ve druhém čtvrtletí roku 2006 v meziročním porovnání klesla o 83 tisíc a celkový počet nezaměstnaných tak byl 407 tisíc, což představuje 5,5 % pracovní síly. Ve stejném období roku 2005 to bylo 6,6 % pracovní síly.

Harmonizované měření nezaměstnaných v rámci Evropské unie vykazuje stejné zlepšení do druhého čtvrtletí roku 2006, ale míra nezaměstnanosti je mnohem menší než u národních statistik. Důvodem rozdílu je, že se liší definice pracovní síly.

2.3.4. Inflace²²

Stabilizace mzdové inflace

Nárůsty mezd se zrychlily v prvním pololetí roku 2006 v porovnání s nízkou mírou růstu zaznamenaného v roce 2005, kdy hodinová mzda v celé ekonomice vzrostla o méně než 1 %. V druhém čtvrtletí se zvýšila hodinová mzda o 1,9 % v meziročním porovnání. Tento nárůst byl o něco málo vyšší než míra inflace, a proto znamenal slabé zvýšení reálných mezd.

Mzdová inflace byla nižší v průmyslové výrobě, kde trendy v zaměstnanosti byly slabší než v celkové ekonomice. V ostatních sektorech, kde růst zaměstnanosti byl rychlejší, zvýšení mezd bylo také významnější. Ve finančních službách, např. hodinové mzdy vzrostly v druhém čtvrtletí roku 2006 o 3 %. Ve veřejných službách se mzdová inflace pohybovala ve

---

²² *Country Report September 2006*, The Economist Intelligence Unit limited 2006

---

druhém čtvrtletí roku 2006 průměrně kolem 2,7 %. Nicméně ve většině dalších sektorů mzdový nárůst sotva držel krok s inflací za rok 2005.

Inflace výrobních cen zůstává vysoká

V daleko větším ohrožení z inflačního pohledu je rychlý nárůst výrobních cen v posledních čtvrtletích, který odrážel sílu cen ropy a energie. Ceny vstupů výrobců rychle rostly, ale ve druhém čtvrtletí roku 2006 se tempo trochu zpomalilo. To bylo částečně důsledkem snížení roční míry vzrůstu cen ropy, které se průměrně pohybovaly kolem 36,8% v druhém čtvrtletí, v porovnání se 46 % v prvním čtvrtletí roku 2006. Nicméně inflace ceny vstupů v řadě dalších sektorů se zrychlila ve druhém čtvrtletí roku 2006, např. v kovovýrobě inflace cen vstupů vystoupila z 5,5 % v prvním čtvrtletí na 8,6 % ve druhém čtvrtletí. Výrobci stále vstřebávají některé z těchto nárůstů cen vstupů v nižších maržích. Nárůsty cen výstupů se opožďují za nárůsty cen vstupů. Inflace cen výstupů ale také postupně vzrostla z 6,3% v prvním čtvrtletí na 6,6 % ve druhém čtvrtletí roku 2006.

Ceny a mzdy

Nárůsty výrobních cen jen v poslední době ovlivnily růst spotřebitelských cen. Podle národní definice se inflace průměrně pohybovala kolem 1,3% v druhém čtvrtletí v meziročním porovnání. Podle harmonizovaného měření v rámci Evropské unie je inflace 1,7 % ve druhém čtvrtletí v meziročním porovnání. Nájem domácností prudce vzrostl v červenci roku 2006 o 2,8 % v porovnání s rokem 2005, zatímco ceny energií pro domácnost vzrostly o 10,5 %. Celkové náklady na bydlení jsou stále udržovány na nižší úrovni, důvodem je snížení daní z vlastnictví, které byly zavedeny na počátku roku 2006 a tyto redukovaly celkovou inflační míru o 0,5 procentních bodů. Navíc ceny dalších položek vyvážily vzestup cen energií a nájmu.

Cena nových aut průměrně klesla, částečně kvůli změnám v daňových sazbách. Daně na energeticky úsporná auta byly sníženy, zatímco daně na auta, která spotřebovávají více energie, byly zvýšeny. Čistým účinkem bylo snížení cen.

Snížení cen za oblečení a boty také pomohlo udržet inflační index na nižší úrovni. Základní inflační ukazatel vylučuje vliv změn nepřímých daní jako je snížení daně z vlastnictví a vykazuje silnější inflaci 1,7 % pro červenec 2006, ale i tato míra inflace je o dost nižší, než je průměr v oblasti eurozóny.

2.3.5. Charakteristika ekonomických sektorů

Průmysl

Průmysl Nizozemska se podílí na tvorbě HDP asi 24%. Nizozemská průmyslová výroba je silně zaměřena na zahraniční trhy, průmyslové výrobky mají bezmála 70 % podíl na celkovém exportu. V průmyslu pracuje zhruba 19% zaměstnanců. Průmyslová produkce v Nizozemsku vykázala v roce 2005 růst 2,2% .

Mezi nejdůležitější nizozemská průmyslová odvětví, která se podílí na celkové průmyslové výrobě, patří:

- potravinářský a tabákový průmysl (23 %)
- chemický průmysl (16%)
- strojírenský a kovodělný průmysl (17%)
- papírenský a polygrafický průmysl (9%)
- elektrotechnický průmysl (8%)
- průmysl zpracování ropy (8%)
- výroba dopravních prostředků (5,5%)

Nizozemský průmysl tvoří velký počet malých podniků (přibližně 75 % průmyslových podniků zaměstnává méně než 10 pracovníků), menší množství středně velkých podniků a několik průmyslových gigantů, které náleží mezi největší podniky v daném odvětví na světě. Těmito giganty jsou potravinářské koncerny Unilever a Ahold, dále to jsou chemické koncerny Shell, DSM a AKZO Nobel, a také elektrotechnický koncern Philips.

Stručná charakteristika hlavních průmyslových odvětví

V potravinářském průmyslu je Nizozemsko světoznámým výrobcem sýrů a různých mléčných výrobků. Třetina výroby závisí na dovozu surovin, mezi kterými jsou např. kakao a sója. Vyváží se přes 70 % produkce. Důležitým sektorem je výroba nápojů, v němž se Nizozemsko řadí mezi světové producenty. Globálně známé jsou např. značky piva Heineken, Amstel (spadá do skupiny Heineken), Grolsch a další.

V chemickém průmyslu se Nizozemsko řadí, co se týče obrátu, na 7. místo v Evropě a 9. místo na světě. Chemický průmysl je v Nizozemsku druhým největším průmyslovým odvětvím asi s 300 výrobními podniky orientovanými především na export, vyváží se 80 %

---

chemické produkce. Hlavní výrobní odvětví představuje petrochemie (Shell), základní výroba (Akzo Nobel, Shell Chemie, DSM), finální produkty, výroba plastů a gumárenství.

Elektronickému průmyslu dominuje koncern Philips. Odvětví zahrnuje celkem 1200 podniků a pracuje v něm celkově 80 tisíc zaměstnanců. Je vyváženo 70 % produkce. V tomto odvětví průmyslu se vyrábí kabely, transformátory, generátory, elektroinstalační materiál, dále pak telekomunikační zařízení, osvětlovací technika, výpočetní technika a další produkty. V důsledku rostoucí konkurence se v tomto odvětví projevuje trend přesunu výroby do zemí s nižšími výrobními náklady.

Ve strojírenském průmyslu působí zhruba 4500 firem, které dohromady zaměstnávají 90 tisíc pracovníků. Malé firmy tvoří 95% těchto podniků. 60% produkce směřuje na export. Německo je v tomto odvětví největším obchodním partnerem Nizozemska. Vzhledem k vysokým pracovním nákladům se i v tomto odvětví výroba v mnoha případech přesouvá do zemí střední a východní Evropy či Asie.

Ve stavebnickém průmyslu působí v Nizozemsku téměř 72 tisíc podniků a je v něm zaměstnáno přibližně 420 tisíc osob. Stavebnictví v Nizozemsku bylo postiženo hospodářským poklesem, avšak ve druhé polovině roku 2005 již začal sektor opět vykazovat zlepšení, obrat vzrostl o 6 % ve 3. čtvrtletí roku 2005.

Zemědělství

Zemědělství, do něhož je zahrnut i rybolov, se podílí na tvorbě nizozemského hrubého domácího produktu přibližně 2,1%, přičemž jeho podíl na HDP i zaměstnanosti v posledních dvou desetiletích klesá. Zemědělský sektor v Nizozemsku zaměstnává zhruba 250 tisíc lidí. Nizozemské velmi intenzivní a vysoce mechanizované zemědělství se zařazuje mezi nejvyspělejší na světě.

„Zahradou Evropy“ je Nizozemsko nazýváno díky zelenině, ovoci a květinám, které se pěstují hlavně ve sklenících a jsou vyváženy do celého světa. Pěstuje se tu také ale ječmen, pšenice, cukrová řepa a tradiční pokrm Nizozemců brambory. Nizozemsko zaujímá 3. místo mezi největšími světovými vývozci zemědělských produktů a potravin (za USA a Francií). Nizozemsko dominuje kromě jiného také světovému trhu květin, na kterém se podílí přibližně 60%.

Roční produkce asi 11 miliard kg mléka (nizozemské statistiky uvádějí produkci mléka v kg a ne v litrech) řadí Nizozemsko mezi absolutně největší světové producenty této

---

komodity. Zhruba 75% zemědělské produkce je vyváženo, z toho 80% směřuje do zemí Evropské unie.

Služby

Služby jsou nejdůležitějším ekonomickým sektorem v Nizozemsku. Na tvorbě HDP se včetně telekomunikací podílejí přibližně ze 73 %. Podíl služeb na zaměstnanosti je ještě vyšší a představuje 79%. Postavení odvětví služeb v nizozemské ekonomice výrazně souvisí s výhodnou zeměpisnou polohou země. Kvůli této poloze (jako je přístup k moři, ústí velkých řek) a velice rozvinuté infrastruktury (přístavy Rotterdam a Amsterdam, letiště Schiphol, kvalitní a hustá síť silnic, dálnic a železnic) se Nizozemsko stalo bránou do Evropy pro zboží přicházející ze zámoří. Zrovna tak je Nizozemsko velmi důležitým překladištěm zboží pocházejícího z Evropy směřujícího na trhy v zámoří. Ve službách a obchodě je zaměstnáno zhruba 68,8 % pracujících obyvatelstva. Nizozemsko se podílí 3,9 % na světovém vývozu služeb.

Nizozemsko po staletí bojovalo s mořem a vybudovalo si ve vodohospodářské oblasti světové know – how. Nizozemské konzultační a projekční firmy, např. DHV, Fugro, Arcadis a Oranjewoud jsou ve vodohospodářské, ale i v oblasti stavebnictví, technologií pro ochranu životního prostředí a managementu projektů aktivní po celém světě.

2.3.6. Finanční služby – bankovní systém²³

Důležitou oblastí nizozemského sektoru služeb je bankovníctví. Nizozemské banky a pojišťovny si v uplynulých letech vybudovaly díky fúzím a akvizicím silné mezinárodní pozice a tři největší nizozemské banky (ABN-AMRO, ING, Rabobank) se řadí mezi 60 největších bank na světě.

Od konce 80. let minulého století několik bankovních fúzí a vytvoření finančních konglomerátů bank a pojišťoven vedlo ke snížení počtu společností, které působí na finančním trhu. Nederlandse Middenstandsbank a státem vlastněná Postbank se spojily v roce 1989 a vytvořily NMB Postbank. Ta se pak fúzí s pojišťovnou Nationale Nederlanden v roce 1991 dala vznik International Nederlanden Groep (ING). Velké komerční banky ABN a AMRO se spojily v roce 1990. VSB-bank, konglomerát spořitelny, se v roce 1990 spojila v tým s pojišťovnou Amev a belgickou pojišťovnou AG a vytvořily tak nizozemsko-belgickou skupinu Fortis. Rabobank, velká družstevní skupina, která se tradičně

---

²³ *Country Profile 2006*, The Economist Intelligence Unit Limited 2006 a <http://www.nfx.nl/dfh/index.html>

specializovala na poskytování zemědělských úvěrů a hypoték, v posledních letech rozšiřuje portfolio svých produktů a v roce 1996 získala 50% podíl v investiční skupině Robeco.

Konsolidovaný nizozemský finanční sektor se akvizicemi a fúzemi se zahraničními finančními institucemi rychle rozšiřuje do zámoří. V roce 1995 ING koupila britskou investiční banku Barings a na konci roku 1997, po pětiletém boji, ING uskutečnila největší převzetí nizozemskou bankou, když převzala kontrolu nad Banque Bruxelles Lambert, druhou největší belgickou bankou. V roce 1997 ABN AMRO koupila Citicorp zabývající se globálními futures operacemi. Pojišťovna Aegon koupila společnost Transamerica za 9,7 miliard USD. Následně proběhla akvizice American Bankers Insurance skupinou Fortis, která v roce 1998 koupila belgickou největší banku, Generale Bank. na nizozemském bankovním trhu se tak začalo objevovat velké množství zahraničních institucí.

2.3.7. Daňový systém²⁴

V nizozemském daňovém systému byla v lednu 2001 provedena rozsáhlá daňová reforma, která sblíží daňový systém se zásadami Evropské unie. Tato reforma rozšířila základnu předmětu zdanění a snížila sazby daní. Mezi základními cíly daňové reformy byly:

- zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti
- podpora trvale udržitelného rozvoje
- zjednodušení daňové soustavy
- podpora zaměstnanosti

Tabulka 6: Struktura nizozemské daňové soustavy

Přímé daně	Nepřímé daně
Daně z příjmů fyzických osob	Daň z přidané hodnoty (BTW)
Daň ze zisku právnických osob	Spotřební daně
Daň dědická a darovací	Ekologické daně (za znečištění životního prostředí)
Daň z výhry (ze sázkových her)	Daně z právních převodů (z převodu nemovitosti, z pojištění)
	Daň z osobního automobilu a motocyklu
	Daň z motorového vozidla
	Daň z těžkého motorového vozidla
	Dovozní daně

²⁴ <http://www.belastingdienst.nl/english/> a <http://www.minfin.nl/nl/onderwerpen/belastingen> a www.mesec.cz/clanky/danovy-system-v-nizozemsku

Přímé daně

Daně z příjmů fyzických osob

V Nizozemsku jsou rozlišovány 3 kategorie zdanitelných příjmů, každá z nich má vlastní výši zdanění.

První zahrnuje příjmy ze závislé výdělečné činnosti a příjmy z nemovitosti (pokud se jedná o nemovitost, ve které příjemce trvale bydlí), které jsou zdaňovány v rozmezí od 34,4 do 52 %.

Druhá kategorie zahrnuje příjmy ze společností, ve kterých má příjemce více jak 5% podíl. Daňová sazba je 25 %.

Třetí kategorie zahrnuje příjmy z cenných papírů, úroky z vkladů a příjmy z nemovitostí (jedná se o nemovitosti, ve kterých nemá příjemce trvalé bydliště), které jsou zdaňovány 30 %.

Daň ze zisku právnických osob

Nizozemský parlament schválil na podzim v roce 2005 výrazné snížení daně ze zisku právnických osob na úroveň, která bude patřit mezi nejnižší v západní Evropě. Daň ze zisku korporací se snížila z dřívějších 34,4 % na 29,6 %. Nejnižší sazba, která se bude uplatňovat při zdanění zisku do výše 22689 EUR u malých a středních podniků, je 25,5 %.

Další snížení daňové sazby je plánováno na rok 2007 a to na 25,5 % (23,5 % u zisku v rozmezí 25 až 60 tisíc EUR a 20 % u zisku pod 25 tisíc EUR).

Daň dědická a darovací

Tato daň se odvíjí od zdaňovací hodnoty majetku a vztahu dědice. Daňová sazba se pohybuje v rozmezí od 5 do 68 %

Daň z výhry (ze sázkových her)

Zdaňovány jsou výhry nad 454 EUR a to daní ve výši 25 %.

Nepřímé daně

Daň z přidané hodnoty

Základní sazba daně je 19 %. Snížená sazba ve výši 6 % je uplatňována na potraviny a léky, lékařské pomůcky, patří sem i některé pracovně náročné služby, knihy, časopisy, vstupné na kulturní a sportovní akce, vodu, přepravu osob a různé zboží a služby využívané v zemědělství.

Spotřební daně

Tyto daně jsou plně v souladu s nařízeními Evropské Rady, týkající se harmonizace spotřebních daní vnitřního trhu Evropské Unie. Některé příklady spotřební daně: u piva s obsahem alkoholu nižším než 7% činí daň 5,50 EUR na 1 hektolitr, u vína do 8,5 % alkoholu je daň na 1 hektolitr 29,51 EUR, u šumivého vína do 8,5% alkoholu je daň 38,16 EUR na 1 hektolitr, 1 litr benzínu je zdaněn 0,67 EUR a na tabák je spotřební daň odvozena z prodejní ceny (např. krabička s 25 cigaretami, která stojí 4,60 EUR, je zdaněna 2,63 EUR).

Ekologické daně (za znečišťování životního prostředí)

Daň z povrchové vody pro podniky, které čerpají či využívají povrchovou vodu, činí 0,181 EUR za kubický metr. Daň z vodovodní vody, která nemusí být pitná, je 0,146 EUR za kubický metr. Daň z odpadu činí 84,78 EUR za 1 tunu. Daň z paliv je 12,45 EUR za 1 tunu. Daň z energií se odvíjí se z množství použité energie.

Daň z právních převodů

Daň z převodu nemovitosti tvoří sazba 6 % tržní ceny nemovitosti. Daň z pojistného je 7 % z pojistné částky. Od daně z pojistného se osvobozují pojištění: životní, úrazové, zdravotní, v nezaměstnanosti a na invaliditu.

Daň z osobního automobilu a motocyklu

Tato daň je uplatňována při registraci vozidla v Nizozemsku. U osobních automobilů tato daň činí 45,2 % z katalogové ceny vozidla minus 1540 EUR. U vozidel s dieselovým motorem je tato daň 45,2 % plus 328 EUR. U motocyklů činí daň 10,2 % až do výše 2133 EUR a nad tuto hodnotu to je 20,7 % ceny

Daň z motorového vozidla

Výše daně se odvíjí od typu a hmotnosti vozidla a od typu pohonných hmot.

Daň z těžkých motorových vozidel

Je určena dohodou, kterou uzavřely země Beneluxu, SRN, Švédska a Dánska.

Clo na dovoz zboží

Týká se zboží dováženého ze zemí mimo Evropskou unii.

Opatření, která byla zavedena v roce 2006²⁵

Opatření na podporu podnikatelského prostředí:

- daně ze zisku jsou u právnických osob sníženy na 29,6 %, pro malé a střední podniky daň ze zisku do 22689 EUR představuje 25,5 %
- jsou zrušeny daně při vydávání akcií obchodovatelných na kapitálovém trhu
- je zvýšena hodnota darů odčitatelná od základu daně ze 6 % na 10% zisku

Opatření pro povzbuzení kupní síly a pro kompenzaci zvýšených životních nákladů:

- sazby daně z příjmů fyzických osob byly sníženy na 34,15 % a pro vyšší příjmovou skupinu na 41,45 %
- základní odčitatelná položka snižující daňový základ je zvýšena o 78 EUR na 1972 EUR
- spotřební daně na pohonné hmoty byly „zmraženy“, upustilo se od přepokládané každoroční indexace podle výše inflace

Opatření na ochranu životního prostředí:

- je odstupňována daň při koupi nových automobilů a motocyklů podle spotřeby pohonných hmot (od 1.7.2006 sleva až 1000 EUR u energetických kategorií A a B a naopak přírážka ve výši max. 540 EUR u ostatních energetických kategorií)
- je snížena spotřební daň na pohonné hmoty s obsahem biomasy (kompenzace vyšších výrobních nákladů), pouze v roce 2006

Možnosti úlev na daních při založení holdingu

Nizozemský daňový systém týkající se firem umožňuje zahraničním subjektům, které v Nizozemsku založí centrálu firmy formou holdingové společnosti, různé daňové úlevy.

---

²⁵ www.belastingdienst.nl, www.minfin.nl, www.douane.nl

Získat informace o těchto pobídkách je dosti složité a k jednání o nich s daňovými úřady se doporučuje mít daňového poradce. Mezi nejdůležitější daňové úlevy a podmínky např. patří:

- převod dividend do holdingové firmy v Nizozemsku ze zahraniční pobočky bez zdanění (není vybírána srážková daň)
- kompenzace ztrát zahraničních poboček (centrála firmy je může zahrnout jako odčitatelnou položku při výpočtu daně)
- možnost započtení úroku z úvěru poskytnutého holdingem pobočce v zahraničí jako odčitatelnou položku
- není vybírána srážková daň ze splácených úroků
- využívání široké řady bilaterálních smluv Nizozemska o dvojím zdanění s ostatními státy (např. USA, JAR, SNS), které nabízí často lepší úroky z dividend než je obvyklé
- ochota nizozemských daňových inspektorů dát zvláštní daňová zvýhodnění finančním společnostem se sídlem v Nizozemsku
- úloha daňových poradců při vyjednávání daňových podmínek s daňovými úřady je ve srovnání s ČR mnohem důležitější
- nizozemskými daňovými úřady není nepříznivě nahlíženo na „back-to-back loan arrangement“ mezi Nizozemskem a územím s daňovými prázdninami

2.4. Infrastruktura

Nizozemsko lze zařadit mezi země s vysoce rozvinutou infrastrukturou budovanou v souladu s obchodními zájmy země. Infrastruktura pro námořní a leteckou dopravu se opravdu řadí k naprosté špičce.

2.4.1. Doprava²⁶

Dopravní sektor Nizozemska je soustředěn v okolí Amsterodamského letiště Schiphol a v okolí rotterdamského přístavu. Nizozemské dopravní společnosti, kterých je skoro 15 tisíc, poskytují komplexní logistické služby, kam se řadí přeprava, manipulace se zbožím, kontrola, pojištění, distribuce nejen po celé Evropě, ale i na jiných kontinentech. Jako největší

---

²⁶ http://www.businessinfo.cz/files/2005/sti/061003_sti_nizozemsko0906.doc a http://en.wikipedia.org/wiki/Transportation_in_the_Netherlands

---

z nizozemských dopravních společností mohou být jmenovány: : KLM Royal Dutch Airlines, Frans Maas, Van Ommeren a Nedlloyd.

Letecká doprava

Hlavní nizozemskou leteckou společností je KLM (*Koninklijke Luchtvaart Maarschappij*), která od roku 1989 kooperuje s Northwest Airlines. V květnu 2004 došlo k fúzi společností KLM a Air France.²⁷ Druhou nejvýznamnější nizozemskou leteckou společností je původně charterová společnost Martin Air, která rozšiřuje své aktivity i na linkové lety a nákladní přepravu.

Letiště Schiphol v Amsterdamu se na žebříčku evropských letišť řadí v počtu přepravených osob na 4. místo za Heathrow v Londýně, Frankfurt a Charles de Gaulle v Paříži. V množství přepraveného nákladu se také řadí na 4. místo. Dalšími významnějšími nizozemskými letišti jsou letiště v Rotterdamu a Maastrichtu.

Vodní doprava

Námořní doprava

Přístav Rotterdam byl po dobu 42 let největší přístav na světě, zvláště díky překládce ropných a chemických produktů, ale v roce 2004 jej předstihla čínská Šanghaj. V přístavu pracuje kolem 60 tisíc lidí. V roce 2004 dosáhla překládka zboží v Rotterdamu 354 milionů tun, což byla rekordní hodnota, u překládky kontejnerů došlo k rekordnímu nárůstu o 16%.

Mezi dalšími nizozemskými námořními přístavy jsou také hojně využívány Scheveningen, v Severomořském kanálu Amsterdam a IJmuiden, dále pak Moerdijk, Terneuzen, Vlissingen, Delfzijl a Eemshaven. V nizozemských námořních přístavech existují firmy, jako např. Pakhoed, ECT, které skladují zboží v počítačově řízených velkoskladech.

Říční doprava

Vnitrozemské vodní cesty v Nizozemsku mají velký význam pro přepravu zboží. Délka nizozemských splavných řek a kanálů činí 5046 km, z toho představují řeky pouze 841 km a vybudované kanály 3745 km.

---

²⁷ http://www.klm.com/travel/corporate_en/partners_alliances/af_klm/index.htm

---

Pozemní doprava

Nizozemská silniční síť dosahuje délky zhruba 120 tisíc km, z toho tvoří dálnice 2300 km.

Nizozemsko také disponuje hustou železniční sítí. Délka železničních sítí činila v roce 2003 celkem 2806 km. Ve stejném roce bylo po železnicích přepraveno 18 milionů tun zboží. Nizozemsko buduje tzv. Betuweroute, což je rozsáhlý infrastrukturální projekt železnice pro nákladní přepravu z Rotterdamu k hranicím Německa v délce 160 km. Další projekt je vysokorychlostní železniční spojení mezi Amsterdamem a Rotterdamem a belgickými Antverpami, Bruselům a Paříží. Nizozemsko by se tak mělo stát v roce 2007 součástí transevropské sítě vysokorychlostních železnic.

V Nizozemsku je položeno přibližně 8600 km produktovodů, z toho tvoří 7000 km plynovody.

2.4.2. Telekomunikace a informační technologie

Nizozemsko má velmi vysoce rozvinutou telekomunikační infrastrukturu, patří mezi země s nejhustší kabelovou sítí v Evropě. Všechny telefonní centrály jsou digitální.

Služby v oblasti telekomunikací a informačních technologií se rovněž velice dynamicky rozvíjejí. Vláda podporuje volný trh v oblasti telekomunikací a poštovních služeb. Trh telekomunikací je plně liberalizován. Trh mobilních telefonů je trhem s dynamickým rozvojem.

Nizozemské podniky, které jsou aktivní v oblasti informačních technologií (např. Getronics, Logica CMG, Baan), se zaměřují jak na domácí, tak zahraniční trhy (např. firma Logica CMG působí i na českém trhu).

2.4.3. Energetika²⁸

Z mezinárodního hlediska je Nizozemsko významnou dodavatelskou zemí energetických surovin, hlavně díky zásobám zemního plynu v Severním moři. V Nizozemsku se nachází 0,9 % světových zásob. V této oblasti disponuje Nizozemsko možnostmi flexibilní výroby, uskladňovacími kapacitami a rozsáhlou infrastrukturou. Vyvází zemní plyn do sousedního Německa, Belgie, ale také do Francie, Itálie a v menším množství i do Švýcarska

---

²⁸ Energy Report 2005 (<http://www.minez.nl>) a Energy Policies of IEA Countries: The Netherlands 2004 Review (<http://www.iea.org>) a www.energie.nl a <http://www.nogepa.nl>

---

a Velké Británie. V Nizozemsku produkce zemního plynu v roce 2004 dosahovala 76 miliard m³, což bylo o 12% více než v roce 2003. Vývoz zemního plynu z Nizozemska představoval v roce 2003 celkem 36 miliard m³. Nizozemsko ale také dováží ročně asi 20 miliard m³ zemního plynu. Dovozy za poslední desetiletí vzrostly více než trojnásobně, v roce 1996 bylo dovezeno 6 miliard m³.

Vzhledem k své zeměpisné poloze se Nizozemsko stalo překladištěm ropných produktů pro severozápadní Evropu. V Nizozemsku, v rotterdamském přístavu, se nachází ropné rafinerie, které vlastní společnosti Kuwait Petroleum, Total, Exxon, BP-Texaco a Shell- Statoil.

Nizozemsko hraje významnou roli také v oblasti udržitelné energetiky. Vláda přikládá velký význam modelu udržitelného ekonomického rozvoje, a proto věnuje velkou pozornost alternativním zdrojům energie a mezinárodní spolupráci ve výzkumu. Přestože domácí výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů roste, větší část spotřebovávané energie v Nizozemsku se dováží, což představuje asi 9 % celkové spotřeby.

Co se týče jaderné energetiky, bylo na podzim roku 2005 po vnitropolitické diskusi rozhodnuto, že provoz jediné nizozemské jaderné elektrárny v Borssele bude prodloužen do roku 2033. Z jaderné energetiky pochází pouze 5 % elektrické energie.²⁹

2.5. Technologické faktory³⁰

Technologickými faktory se rozumí technická vyspělost země a její vědeckovýzkumný potenciál. V současnosti se klade velký důraz na výzkum a vývoj, protože dávají vznik novým technologiím a metodám, které urychlují rozvoj země a výrazně ovlivňují její produktivnost a konkurenceschopnost ve světě. Výzkum a vývoj zahrnují tři hlavní činnosti: základní výzkum, aplikovaný výzkum a experimentální vývoj. Základní výzkum je experimentální nebo teoretická práce, která má vést k získání nových poznatků o základních příčinách jevů (úkazů) a pozorovatelné skutečnosti a která není zaměřena na určité konkrétní využití. Aplikovaný výzkum je také prvotní výzkum, který má za cíl získat nové znalosti, je ale zaměřen na specifické praktické využití. Vědci vědí, čeho a proč chtějí dosáhnout, ale nevědí jak. Experimentální vývoj je systematická práce, která čerpá z poznatků získaných z výzkumu nebo z praktických zkušeností a která je určena k vytváření nových materiálů,

---

²⁹ http://eu.geograf.cz/eu_s/eu_staty/pdf_staty/st_nizozemsko.pdf

³⁰ <http://lysander.sourceoecd.org/vl=10589492/cl=22/nw=1/rpsv/fact2006/index.htm>

výrobků, přístrojů, k instalování nových systémů a služeb nebo ke zlepšení toho, co již bylo vyrobeno a instalováno.

Jednou z hlavních veličin, jež popisuje technologické prostředí a zároveň umožňuje mezinárodní srovnání, jsou hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj. Ty zahrnují celkové výdaje na výzkum a vývoj realizované domácími společnostmi, výzkumnými instituty, univerzitami a vládními laboratořemi. Do toho se nepočítají výdaje financované tuzemskými firmami, které jsou použity na výzkum v zahraničí.

Tabulka 7: Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj (% HDP)

	1981	1985	1990	1993	1995	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Nizozemsko	1,79	1,99	2,07	1,93	1,99	2,04	1,9	1,88	1,8	1,84	-
Česká republika	-	-	-	1,14	0,95	1,09	1,23	1,22	1,22	1,26	1,28
Země EU-15	1,66	1,84	1,92	1,84	1,78	1,78	1,87	1,9	1,91	1,91	-
Země OECD	1,92	2,23	2,27	2,11	2,08	2,13	2,23	2,28	2,24	2,26	-

Zdroj: OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics

Ze srovnání s Českou republikou lze v Tabulce 7 vidět, že výdaje na výzkum a vývoj vyjádřené podílem na HDP jsou v Nizozemsku vyšší. Hodnoty u Nizozemska ale neodrážejí pouze změnu výdajů, ale také metodologické změny v jejich měření. V průběhu let se totiž zvýšil přehled o výzkumných a vývojových aktivitách v sektoru služeb a v oblasti vyššího vzdělání. Podíl hrubých domácích výdajů na výzkum a vývoj je v Nizozemsku mírně podprůměrný ve srovnání s EU-15. Nejvyšší podíl v Evropské unii, ale i v zemích OECD má Švédsko (3,98 %) a Finsko (3,48 %) a nejnižší podíl v EU-15 má Portugalsko (0,78 %).

Dalším ukazatelem popisujícím technologické prostředí a sloužícím mezinárodnímu srovnání výdajů na „vědomostní základny“ jsou investice do vědomostí. Tento ukazatel se skládá z výdajů na výzkum a vývoj, na veřejné a soukromé vyšší vzdělání a na software. Od roku 1994 podíl investic do vědomostí na HDP rostl pomaleji v Evropské unii než ve Spojených státech amerických a v Japonsku. V roce 2002 tento ukazatel dosahoval 5,2 % v zemích OECD a 3,8 % v Evropské unii. Nizozemsko dosahovalo též 3,8 %.

Tabulka 8: Investice do vědomostí (% HDP)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Austrálie	3,8	4,0	3,9	4,0	4,1	4,3	4,1	4,1
Belgie	-	-	-	-	3,6	3,7	3,9	3,8
Dánsko	3,9	3,9	4,0	4,7	4,9	5,0	5,3	5,5
Finsko	5,0	4,8	5,4	5,5	5,7	5,9	6,0	6,1
Francie	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7
Irsko	2,5	2,7	2,5	2,5	2,5	2,6	2,5	2,4
Itálie	2,0	2,1	2,1	2,1	2,2	2,3	2,4	-
Japonsko	3,9	4,1	4,2	4,5	4,7	4,7	4,9	5,0
Kanada	4,4	4,2	4,0	4,1	4,7	4,7	5,0	4,7
Korea	4,9	5,2	5,4	5,5	5,3	5,8	6,1	5,9

Zdroj: OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics

2.5.1. Výzkumní pracovníci

Výzkumní pracovníci jsou základním článkem v oblasti výzkumu a vývoje. Definujeme je jako profesionály, kteří vytvářejí nové poznatky, výrobky, technologie, metody a systémy, nebo jako pracovníky přímo zapojené do řízení projektů. Čím více kvalifikovaných pracovníků země má, tím je schopnější vyvíjet nové technologie a metody a tím konkurenceschopnější je ve světě. V roce 2002 bylo v zemích OECD 3,6 milionů osob zaměstnáno ve výzkumu a vývoji a asi dvě třetiny z nich v podnikatelském sektoru. Evropská unie se podílem výzkumných pracovníků na zaměstnaných řadí za Japonsko (9,9 ‰) a Spojené státy americké (9,6 ‰). Největší počet výzkumných pracovníků v Evropské unii je ve Finsku (16,4 ‰ v roce 2002 a 17,7 ‰ v roce 2003) a nejmenší v České republice (3,1 ‰ v roce 2002 a 3,5 ‰ v roce 2004). Nizozemsko se počtem výzkumných pracovníků na tisíc zaměstnaných pohybuje od roku 1987 pod průměrem EU-15.

Tabulka 9: Počet pracovníků ve výzkumu (na tisíc zaměstnaných)

	1981	1985	1989	1993	1995	1999	2000	2001	2002
Nizozemsko	3,4	4,3	4,1	4,6	4,9	5,1	5,2	5,5	5,2
Česká republika	-	-	-	-	2,3	2,8	2,9	3,1	3,1
Země EU-15	3,5	4,0	4,4	4,9	5,2	5,6	5,7	5,9	6,1
Země OECD	4,6	5,3	5,8	5,9	7,0	7,8	7,9	8,2	8,3

Zdroj: OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics

2.5.2. Patenty

Patenty představují výsledek výzkumu v zemi a udělují se za vynálezy, které do té doby nebyly ještě známy a které se odlišují od vynálezů ze stejného oboru. Metodologie sčítání patentů může přinášet v důsledku rozdílných patentových hodnot odlišné výsledky. Proto organizace OECD přišla s indikátorem navrženým tak, aby zachytil všechny důležité vynálezy a byl mezinárodně srovnatelný. Indikátor se nazývá „Triadic patent family“, tzv. trojitá patentová třída, kdy pod patentovou třídou rozumíme skupinu patentů z různých zemí ochraňujících stejný vynález. Trojitá patentová třída pak představuje souhrn patentů zaregistrovaných ve třech hlavních patentových kancelářích – Evropské a Japonské patentové kanceláři a Americké kanceláři pro patenty a obchodní známky. Patenty z trojité patentové třídy se připisují zemi, kde byly prvně registrovány. Tabulka č. 10 ukazuje, jak je na tom Nizozemsko a Česká republika ohledně patentů z této trojité patentové třídy.

Tabulka 10: Počet patentů v rámci trojité patentové třídy

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nizozemsko	727	787	810	846	874	918	931	966
Česká republika	3	10	10	14	11	11	12	12
Země EU-15	11 517	12 750	13 181	14 156	15 014	16 154	16 313	16 167
Země OECD	34 952	38 114	40 395	40 669	45 765	48 750	50 259	50 494

Zdroj: OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics

2.5.3. Ochrana duševního vlastnictví³¹

Nizozemsko je členskou zemí Evropského patentního úřadu a Světové organizace duševního vlastnictví. Ochrana práv duševního vlastnictví je v Nizozemsku na vysoké úrovni, pro vládu je tato problematika dosti důležitá, protože významně ovlivňuje inovace a znalostní ekonomiku. Zkvalitnění národního patentního systému je jedním z předních úkolů hospodářské politiky. V roce 2007 se připravuje novelizace příslušného zákonodárství, jejímž cílem je zvýšení povědomí o možnostech patentové ochrany, usnadnění a rozšíření využití patentů zejména malými a středními podniky.

V současné době je v Nizozemsku možné zaregistrovat patent s dobou platnosti na 6 let nebo 20 let. Nizozemský úřad pro ochranu duševního vlastnictví, který byl zřízen v roce 1995 na základě Patentního zákona (Rijksocrooiwet 1995) přísluší do systému Ministerstva hospodářství Nizozemska.

³¹ www.octrooicentrum.nl a <http://www.ivir.nl/legislation/intellectual-property/netherlands.html>

Doba platnosti patentu v Nizozemsku, s kterou počítá návrh zákona bude 20 let. V návrhu zákona bude také možnost podat přihlášku v angličtině (se shrnutím v nizozemštině) elektronickou poštou.

2.6. Mezinárodní faktory

2.6.1. Členství země v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Zahraniční politika Nizozemska je založena na dosažení tří základních cílů, kterými jsou mír, svoboda a prosperita. Tyto hodnoty doznaly během historie určité změny, přičemž tento vývoj ve 20. století přirozeně souvisel se zkušenostmi s dvěma světovými válkami a s velmocenskou politikou. Získané zkušenosti přesvědčily zemi, že zájmy Nizozemska budou lépe zajištěny aktivní účastí v nových evropských a světových strukturách, které jsou založeny na spolupráci a ochraně hodnot vtělených do Charty OSN. Nizozemsko, jako malá země, má zájem, aby účinně fungovaly mezinárodní instituce. To platí jak na globální úrovni, kterou reprezentuje hlavně systém OSN, ale i na regionální úrovni, tedy v evropském a euroatlantickém prostoru, kde klade důraz na Evropskou unii a NATO. Mezi prosazovaná hlavní témata nizozemské zahraniční politiky na bilaterální i multilaterální úrovni patří:

- evropská integrace a vztahy se sousedními zeměmi (EU);
- podpora reformním procesům ve střední a východní Evropě (EU);
- bezpečnost a stabilita v Evropě (NATO, OSCE; WEU) a ve světě (UN, IAEA, OPCW);
- předcházení konfliktům, jejich urovnání a mírová obnova (UN, OSCE);
- obchod a investice (EU, OECD, WTO);
- ochrana životního prostředí (UN, EU, WTO);
- zemědělství (UN, EU);
- rozvojová spolupráce (UN, EU);
- dodržování lidských práv a ochrana demokracie (UN, CE);
- spolupráce v oblasti kultury, vědy a vzdělávání (EU, UNESCO);
- ochrana zdraví (WHO, EU, CE);
- věda a výzkum (CERN).

Hlavním cílem zahraniční politiky Nizozemska po druhé světové válce bylo zajištění bezpečnosti země, a proto se stalo jedním ze zakládajících členů Organizace severoatlantické

---

smlouvy (NATO, 1949) a Západoevropské unie (WEU, 1955). Nizozemsko se také stalo jedním ze šesti zakládajících členů Evropského společenství uhlí a oceli (ECSC, 1952), dále Evropského sdružení pro atomovou energii (EURATOM, 1958) a Evropského hospodářského společenství (EEC, 1958). Tyto tři instituce se staly základem Evropských společenství (EC, 1967) a později i Evropské unie (EU, 1993). Vývoj Evropské unie vedl k zániku celní unie Benelux (1948) společně s Belgií a Lucemburskem, která byla později přeměněna na unii hospodářskou (1960). Z ekonomického hlediska je významné členství Nizozemska ve Světové obchodní organizaci (WTO, 1995) a v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD, 1961). V evropském kontextu je členem v Radě Evropy (CE, 1949) a v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE, 1994). Nizozemsko je smluvní stranou Úmluvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (CFE, 1991).

Nizozemsko se také podílelo na vytváření světových struktur k zajištění míru a stability. Stalo se proto jedním ze zakládajících států Organizace spojených národů (UN, 1945), Mezinárodního měnového fondu (IMF, 1945) a institucí, které patří do skupiny Světové banky: Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (IBRD, 1945), Mezinárodního sdružení pro rozvoj (IDA, 1960) a Mezinárodní finanční korporace (IFC, 1956). Nizozemsko je také členem mnoha specializovaných organizací systému OSN: Organizace pro výživu a zemědělství (FAO, 1945), Mezinárodního fondu pro rozvoj zemědělství (IFAD, 1977), Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO, 1947), Mezinárodní organizace práce (ILO, 1919), Mezinárodní námořní organizace (IMO, 1958), Mezinárodní telekomunikační unie (ITU, 1865), Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO, 1945), Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO, 1966), Mezinárodního svazu pro ochranu nových druhů rostlin (UPOV, 1961), Všeobecné poštovní unie (UPU, 1874), Světové zdravotnické organizace (WHO, 1948), Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO, 1970), Světové meteorologické organizace (WMO, 1950) a Světové turistické organizace (WTO, 1975).

V oblasti kontroly zbrojení a odzbrojení je Nizozemsko členem Komise OSN pro odzbrojení (UNCD, 1962), Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA, 1957), Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW, 1997) a Přípravné komise Organizace pro zákaz jaderných zkušek (PC CTBTO, 1997). Vedle výše vzpomínaných organizací, agentur a komisí je Nizozemsko zapojeno do činnosti tzv. mezinárodních kontrolních režimů zaměřených proti šíření zbraní hromadného ničení jako jsou Wassenaarské ujednání

(WA, 1995), zaměřené na kontrolu vývozu konvenčních zbraní a zboží a technologií dvojího užití, Skupina jaderných dodavatelů (NSG), Australská skupina (AG, kontrola v biologické a chemické oblasti), Kontrolní režim pro raketové technologie (MTCR) a Haagský kodex chování k nešíření balistických střel (ICOC, 2002).

Přehled účasti země v mnohostranných smlouvách a dohodách s naší zemí je uveden v příloze č. 2 - Multilaterální smluvní základna ČR se státy BENELUX a v příloze č. 3 Přehled bilaterálních smluv s ČR.

2.6.2. Poskytovaná rozvojová pomoc³²

Rozvojová spolupráce je pokládána za důležitou součást zahraniční politiky Nizozemska. Jeden z hlavních cílů tvoří boj proti chudobě v méně rozvinutých zemích. Zároveň rozvojová pomoc zajišťuje Nizozemsku přítomnost v zahraničí a napomáhá založení širokých politických a hospodářských styků se zeměmi tzv. třetího světa.

Nizozemsko je dlouhodobým poskytovatelem rozvojové pomoci jak v rámci bilaterálních programů, tak i prostřednictvím mezinárodních organizací. Rozvojová pomoc Nizozemska realizovaná prostřednictvím bilaterálních programů představuje asi 70 % a zbývajících 30 % je poskytováno na multilaterální úrovni, především prostřednictvím programů OSN (UNDP, UNFPA a dalších), Evropské Unie a mezinárodních finančních institucí (hlavně Světová banka a regionální rozvojové banky).

Za problematiku rozvojové spolupráce v Nizozemsku od roku 1965 (kromě období červenec 2002 až květen 2003, kdy za tuto problematiku zodpovídal státní tajemník) zodpovídá ministr pro rozvojovou spolupráci, který svou funkci vykonává s podporou Ministerstva zahraničních věcí, zejména generálního ředitelství pro mezinárodní spolupráci.

Roční výše rozvojové pomoci na snižování chudoby ve světě, kterou poskytuje Nizozemsko ze státního rozpočtu již několik let, dosahuje úrovně 0,8 % HNP (z čehož 0,1 % je vynaloženo na životní prostředí), čímž tato země dlouhodobě převyšuje mezinárodně uznávaný cíl pro rozvinuté země, který je 0,7 % HNP.

V peněžitém vyjádření dosahovala rozvojová pomoc Nizozemska výše asi 3,8 miliard EUR v roce 2003, asi 4,2 miliard USD v roce 2004 a asi 4,25 miliard EUR, což je 5,13 miliard USD, v roce 2005. Nizozemská rozvojová politika vychází z úsilí o dosažení cílů, které si OSN vytýčila v roce 2000, tzv. „Millenium Development Goals“. Základní prvky

---

³² <http://www.minbuza.nl/en/developmentcooperation>

rozvojové politiky Nizozemska jsou integrovaná politika, regionální přístup, Fond stability (určený hlavně pro Afriku a částečně pro Balkán), důraz na Afriku, větší role soukromého sektoru, koherence jednotlivých politik s dopadem na rozvoj, důraz na udržitelný rozvoj, partnerský přístup a také zaměření pozornosti na otázky migrace a jejích dopadů na rozvoj. Nizozemsko usiluje o dosažení maximální efektivity poskytované pomoci. V oblasti bilaterální spolupráce vedlo toto úsilí k:

- snížení počtu zemí ze 49 na 36, se kterými v oblasti rozvojové spolupráce Nizozemsko dlouhodobě a intenzivně spolupracuje (viz příloha č. 4 - Strukturální bilaterální spolupráce Nizozemska se státy)
- omezení počtu sektorů na maximálně 3, ve kterých spolupráce probíhá
- snížení počtu tématických oblastí spolupráce na 5 (voda, životní prostředí, vzdělávání, boj proti AIDS a zdravotní péče týkající se reprodukce)

Zároveň byl dáván důraz na zlepšování tzv. dobrého vládnutí (good governance), demokracie a obchodního prostředí v partnerských zemích. Pro Nizozemsko je v oblasti multilaterální spolupráce důležitým tématem hodnocení výkonu a efektivity mezinárodních organizací, jako jsou OSN, mezinárodní finanční instituce, Evropská unie, kdy chce Nizozemsko zůstat důležitým dárcem pro dobré a efektivní organizace. Vláda usiluje o větší integraci a koherenci rozvojové politiky v rámci zahraniční politiky Nizozemska. Efektivnější snížení chudoby chce docílit kombinací diplomacie, politického dialogu a tlaku, bezpečnostní politiky a ekonomické politiky v oblasti obchodu a přístupu na trhy.

2.6.3. Zahraniční obchod

Nizozemsko se ve statistikách řadících země podle jejich podílu na mezinárodním obchodě dlouhodobě umísťuje v první desítce.

Tabulka 11: Obchodní bilance v posledních 6 letech (v mld. EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vývoz	226	231	232	232	257	281
Dovoz	202	204	205	204	228	249
Obchodní bilance	23	26	27	27	29	32

Zdroj: www.cbs.nl

Zahraníční obchod Nizozemska v roce 2005 výrazně vzrostl. Co se týče zboží, hodnota vývozu se zvýšila o 10 % a hodnota dovozu o 9 % oproti roku 2004. V absolutním vyjádření exporty představovaly 281 mld. EUR a importy 249 mld. EUR. V roce 2005 vzrostly vývozní i dovozní ceny o 3 %. Objem vývozu vzrostl o 7 % a objem dovozu se zvýšil o 6 % v porovnání s předchozím rokem. Nárůstu vývozu bylo dosaženo především díky reexportům, zatímco růst vývozu zboží vyrobeného v Nizozemsku byl méně zřetelný. Dosažený přebytek obchodní bilance za rok 2005 představoval 32 mld. EUR, což představovalo 17 % zvýšení oproti roku 2004.

Teritoriální struktura nizozemského zahraničního obchodu v roce 2005

Z teritoriálního hlediska lze říci, že posiluje význam obchodu Nizozemska se třetími zeměmi. Jak vývozy tak dovozy do a z těchto zemí v roce 2005 narostly o 15%. Dovozy Nizozemska ze zemí mimo Evropskou unii dospěly v roce 2005 k hodnotě 112 mld. EUR, zatímco vývozy Nizozemska do těchto zemí představovaly 65 mld. EUR. Byl zaznamenán rychlý nárůst dovozu z Číny a Ruska. Co se týče Číny, jednalo se především o stroje a dopravní prostředky, u Ruska šlo zase o suroviny a paliva, kde se projevil růst světových cen ropy a zemního plynu.

Také obchod mezi Nizozemskem a zeměmi Evropské unie v roce 2005 rostl. Hodnota exportů Nizozemska dosáhla 216 mld. EUR (zvýšení o 8 %) a dovozu 137 mld. EUR (zvýšení o 5 %). Předmětem vzájemného obchodu byly především suroviny, paliva a chemické produkty. Největším dovozcem nizozemských produktů je sousední Německo a Belgie. Teritoriální struktura zahraničního obchodu Nizozemska v roce 2005 je obsažena v příloze č. 5.

Komoditní struktura nizozemského zahraničního obchodu v roce 2005

Z hlediska komoditní struktury měl na zahraničním obchodě značný podíl chemický průmysl (14,1 mld. EUR) a potravinářství (12,7 mld. EUR). Podrobnější informace jsou obsaženy v příloze č. 6.

Ochrana domácího trhu

Ve vztahu ke třetím zemím se Nizozemsko jako členský stát Evropské unie řídí zásadami, které jsou obsaženy ve společné obchodní politice Evropské unie. V rámci kompetencí, které Evropská unie ponechává svým členským zemím, sjednává Nizozemsko se

---

zeměmi, které nejsou členy Evropské unie dohody o uzavření dvojího zdanění a dohody o ochraně a podpoře investic. V Nizozemsku je v platnosti zákon o zboží tzv. Warenwet, který stanovuje normy a standardy, kterým musí jednotlivé druhy zboží vyhovovat, respektive je musí splňovat.

V rámci ministerstva zdravotnictví, blahobytu a sportu pracuje Inspekce státního dozoru na ochranu zdraví, známá pod zkratkou IGC. Tato instituce se zabývá kontrolou, víceméně působí jako kontrolní orgán, který sleduje dodržování tzv. Warenwetu a zároveň poskytuje i příslušné informace, které se vztahují k tomuto zákonu. Obchodníci mají možnost kontaktovat jednotlivá oddělení Inspekce státního dozoru (IGC), kde mohou získat potřebné informace k různorodému zboží či výrobkům. Co se týče dovozu zemědělských výrobků doporučuje se obrátit na Státní veterinární správu ve Voorburgu nebo Fytosanitární službu ve Wageningenu.

2.6.4. Zahraniční investice³³

Podmínky pro zahraniční investice (Investiční pobídky)

Pro vstup zahraničního kapitálu vytváří Nizozemsko velmi dobré podmínky. Ty jsou také důvodem, proč se stalo sídlem významných mezinárodních společností, např. jako jsou již zmiňovaný Unilever, Shell, DSM nebo AKZO. Nizozemská vláda aktivně podporuje příliv přímých investic ze zahraničí do země. V Nizozemsku se lze obrátit na Agenturu pro zahraniční investice, která sídlí v Den Haagu a představuje hlavní kontaktní místo pro investory. Agentura má v zahraničí své zástupce a to ve Velké Británii, USA, Kanadě, Japonsku, Jižní Korea, Čína a Tchaj-wan.

Podpora regionálních investičních projektů

Podporu regionálních investičních projektů lze rozdělit do šesti skupin:

- Centralizované regionální investiční granty s rozpočtem 16 milionů EUR na rok 2000 až 2006. Tyto granty pocházejí z veřejných prostředků a jsou určeny firmám, které investují v regionech s relativně nízkou ekonomickou výkonností. Podmínkou je založení firmy, investice do podstatné změny výrobního procesu již existující firmy nebo strategické rozšíření společnosti. Firma se může zabývat průmyslovou výrobou, laboratorní činností, turistickými službami či mobilními typy služeb. Poskytované granty slouží k nákupu

---

³³ www.nfia.com

---

pozemků, staveb a zařízení a pokrývají 10 až 20 % celkové investice. Investor musí z vlastních zdrojů pokrýt alespoň 25 % celkové investice.

- Decentralizované regionální investiční granty poskytované třemi severními provinciemi Nizozemska s rozpočtem 25,3 milionů EUR na rok 2000 až 2006. Tyto granty pocházejí z vlastních regionálních prostředků provincií a jsou poskytovány na investice, které dosahují alespoň 3,6 milionů EUR.

- Decentralizované investiční granty na krytí mzdových nákladů v severním Nizozemsku s rozpočtem 4,5 milionů EUR na rok 2000 až 2006. Tyto granty podporují investice náročné na pracovní sílu, jako jsou call centra a IT firmy. Podmínkou je vytvoření alespoň 20 pracovních míst a to na dobu 5 let. Z vlastních zdrojů musí firma pokrýt nejméně 25 % investičních nákladů.

- Decentralizované investiční granty pro provincii Flevoland (polder) s rozpočtem 15,8 milionů EUR na rok 2000 až 2006. Výše poskytnutých investičních grantů závisí na typu projektu a pohybuje se v rozmezí od 15 do 20 % celkových investičních nákladů, ale horní hranicí grantu je 1 milion EUR.

- Granty v severním Nizozemsku podporující inovace. Jedná se o stimulaci strategických činností v oblasti inovací, spolupráce, marketingových analýz nebo internacionalizace výroby. Tyto granty jsou určeny na projekty klastrů, ale také na individuální projekty firem.

- Investiční pobídky na podporu zaměstnanosti v provincii Overijssel s rozpočtem 2,6 milionů EUR na rok 2003 až 2005. Je to podpora rozvoje vysoce kvalitních inovativních průmyslových podniků a služeb. Poskytuje se malým podnikům formou příspěvku do výše 15 % mzdových nákladů na dobu jednoho roku.

Podpora environmentálních a energetických projektů

Tento program poskytuje investorům snížení daňové zátěže s cílem podpory využití obnovitelných zdrojů energií soukromého podnikatelského sektoru, finanční podporu při řešení situace znečištění životního prostředí. V rámci tohoto programu je i využití environmentálních technologií a snížení daní v případě redukce odpadů, hluku, znečištění vody, půdy a vzduchu.

Podporování výzkumu a vývoje

Realizace státní podpory je formou snížení daní ze mzdy u výzkumných a vývojových pracovníků. Na částku prvních 110 tisíc EUR firemních mzdových prostředků a to v prvním

---

kalendářním roce se vztahuje snížení daní o 42 %, poté o 14 %. Maximální podpora představuje pro firmu 7,9 milionů EUR. Firmy, které začínají mohou uplatnit podporu 60 % z prvních 120 tisíc EUR, poté 13 %. Snížená daň pro firmy představující jednotlivce je částka 11 tisíc EUR.

Podpora ve vzdělávání a zaměstnanosti

Když je vytvořeno místo pro dlouhodobě nezaměstnaného, minimálně 12 měsíců a ve vybraných regionech 6 měsíců je poskytována podpora zaměstnanosti. Podpora zaměstnanosti se realizuje formou příspěvku na mzdy a představuje částku 6248 až 11317 EUR na zaměstnance za rok. Z celkového počtu zaměstnanců firmy může tvořit počet podporovaných zaměstnanců těmito příspěvky 10 %. Zaměstnavatel, který platí mzdové odvody má možnost jejich snížení. Redukce představuje na zaměstnance 1687 EUR na období maximálně jednoho roku, přičemž zaměstnanec musí být starší 23 let.

V případě zvyšování kvalifikace při zaměstnání může zaměstnanec využít sníženou daň z důvodu vzdělávání. Daň představuje na zaměstnance 2485 EUR ročně a je poskytována na období dva až čtyři roky.

Přímé zahraniční investice

Z uvedených údajů Nizozemské centrální banky dosáhl stav přímých zahraničních investic v Nizozemsku v roce 2005 celkové částky 393 miliard EUR, zatímco přímé zahraniční investice Nizozemska v zahraničí činily ve stejném roce celkem 533,5 miliard EUR. Pokud hodnotíme rok 2005 zaregistrovalo Nizozemsko příliv přímých zahraničních investic (PZI) ve výši 35084 miliony, při tom naopak Nizozemsko investovalo v zahraničí formou PZI v daném roce 96055 milionů EUR.

Přímé zahraniční investice v Nizozemsku

Počet působících zahraničních firem na území Nizozemska je cca 5300 a ty zaměstnávají kolem 550 tisíc pracovníků. Ze zprávy nizozemské agentury pro podporu zahraničních investic se v roce 2005 tato agentura podílela na 112 investičních projektech zahraničních společností v Nizozemsku, což představuje rekordní počet. Celková hodnota těchto investic dosáhla téměř 506 milionů EUR a přinesla v loňském roce přes tři tisíce nových pracovních míst. Z údajů UNCTAD se jedná o nárůst investic směřujících do Nizozemska ze zahraničí o 29 % oproti roku 2004 a to při započtení přílivu PZI včetně investic kapitálových. Největší počet nových investičních projektů zahraničních firem

---

v Nizozemsku tvoří firmy z regionu Severní Ameriky. V roce 2005 se jednalo o 60 projektů, v celkové hodnotě 300 milionů EUR a vytvoření dvou tisíc pracovních míst. Zvýšení vykazují asijské projekty, především z Číny a to 11 čínských projektů. Nizozemsko je známou destinací pro evropské centrály nadnárodních společností. Tento typ investic tvořil asi čtvrtinu ze všech projektů, na kterých se NFIA podílela v roce 2005.

Co se týká sektorového zaměření PZI v Nizozemsku, větší část směřovala do IT sektoru, celkem 21 projektů. Dále do chemického průmyslu, výroby zdravotnického vybavení, elektrotechnických součástek a telekomunikací.

Přímé nizozemské investice v zahraničí v roce 2005 podle země původu – toky jsou uvedeny v příloze č. 8. Přímé zahraniční investice v Nizozemsku v roce 2005 podle země určení – toky jsou uvedeny v příloze č. 9.

3. Podmínky pro podnikání³⁴

3.1. Podmínky pro založení podniku v Nizozemsku³⁵

Zřídit pobočku nebo reprezentační kancelář může zahraniční podnik buď přímo nebo pomocí notáře. Všechna stálá zastoupení, ať už to jsou pobočky či obchodní zástupci, která provozují v Nizozemsku komerční činnost, musí být zaregistrována v příslušné Hospodářské komoře.

Český občan, který zvažuje zahájení podnikání na území Nizozemska se musí:

1. Zaregistrovat formou podnikatelské činnosti v příslušné Hospodářské komoře do obchodního rejstříku. Při tom musí udat jméno, data založení, adresy, účel pobočky, její vedení a rovněž kapitálové struktury zahraničního podniku.
2. Registrovat (svůj pobyt) na příslušném místním úřadě nebo radnici. V případě, kdy česká právnická nebo fyzická osoba zřídí v Nizozemsku svou firmu nebo jinou formu podnikatelské činnosti, musí mít kromě zakladatelů další čeští zaměstnanci pracovní povolení vydávané Centrem pro práci a mzdu (CWI).

Pokud bude pobývat občan ze států Evropské unie v Nizozemsku během 6 měsíců delší čas než 4 měsíce, je povinen se registrovat na místním úřadě (*Burgerzaken Gemeentehuis*). K této registraci musí mít platný cestovní pas (občanský průkaz),

---

³⁴ http://www.businessinfo.cz/files/2005/sti/060203_sti_nizozemi_1205.doc

³⁵ www.expatax.nl/startingbusiness.htm a <http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?ido=14893&idj=1&amb=31>

---

rodný list s apostilou a překladem do nizozemštiny, doklad o ubytování a také doklad o zdravotním pojištění.

Vyšší formou registrace je pobytové povolení pro občany Evropské unie „Proof of Lawful Residence“. V takovém případě je nutno doložit další náležitosti, jako je účel pobytu a dostatek finančních prostředků (nebo pracovní povolení, pokud jde o pobyt za účelem zaměstnání).

1. Přihlásit k těmto druhům pojištění:
  - povinné odpovědnostní ručení z titulu profese
  - povinné odpovědnostní ručení osobní
  - zdravotní pojištění (*particuliere verzekering*)
2. Zaregistrovat na daňovém úřadě (*Belastingdienst*) v místě bydliště či podnikání, kde mu přidělí tzv. *SOFI nummer*.
3. Zaregistrovat se na daňovém úřadě k placení daně z přidané hodnoty, tzv. *BTW nummer*.

Doporučuje se v souvislosti s uvedenými činnostmi využít k sepsání příslušných smluv při registrování podniku nizozemského právníka, znalého předpisů a zákonů Nizozemska. Pro vlastní výkon podnikatelské činnosti i vhodného účetního.

3.1.1. Formy podnikání v Nizozemsku

Registrace probíhá na příslušné místní regionální Hospodářské komoře, tzv. *Kamer van Koophandel* – KVK, kterých je v Nizozemsku 21. Podnikatelská činnost, která se zapisuje do obchodního rejstříku, může v Nizozemsku mít následující formy:

- *De eenmanszaak* (podnik s kapitálem jednoho člověka), nemusí být skládán žádný kapitál, ale zakladatel ručí celým svým majetkem.
- *De vennootschap onder firma – VOF* (partnerství pod firmou), může zahrnovat skupinu partnerů sdružených na základě smlouvy o úkolech, nemusí být složen žádný finanční základ.
- *De commanditaire vennootschap – CV* (komanditní společnost klasická nebo s tichým společníkem).
- *De maatschap* (partnerství).

-
- De besloten vennootschap – BV (společnost s ručením omezeným), nutno složit kapitál ve výši 18 000 EUR.
  - De naamloze vennootschap – NV (akciová společnost), nutno složit kapitál ve výši 45 000 EUR.
  - Het Europese Economische samenwerkingsverband – EESV (společnost podle evropského zákona), tato forma se používá zřídka.
  - De vereniging (sdružení či spolky).
  - De coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij (družstva).
  - De stichting (nadace).
  - Buitenlandse rechtsvormen (zahraniční právní firmy).
  - Registratie van een Britse Limited (registrace britské společnosti s ručením omezeným).

Nejčastějšími formami jsou BV, NV, CV, VOF, případně podnik s kapitálem jednoho člověka. U každé formy se musí sepsat příslušné dokumenty či smlouvy, kde je bezpodmínečně nutná spolupráce s nizozemským právníkem. V Nizozemsku existuje zhruba 70 druhů regulovaných činností. Účetní a auditoři patří mezi regulované profese.

Pro auditory je běžnou formou „partnerství“ (*maatschap*) nebo BV, u větších firem je to akciová společnost (NV). Hospodářská komora (KVK) poskytuje pro každý druh výrobku nebo podnikání dodatečné specializované informace a to včetně výčtu k jejich provozování.

Při podnikání v některých oblastech, které se týkají otázek bezpečnosti, ochrany zdraví spotřebitelů nebo ochrany životního prostředí a spadají pod tzv. *Vestigingswet*, je pro výkon daných činností vyžadováno odborné vzdělání. Opatření se týká např. výkonu stavebních prací, instalací všeho druhu, zpracování potravin (pekařství, lahůdkářství, masných a rybích produktů) a oprav a provozu dopravních prostředků včetně zemědělské techniky.

Přehled uznatelných dokladů o kvalifikaci (získané i v jiném státě) se nalezne v tzv. „Diplomaregister“ na stránkách Ministerstva hospodářství, nebo na:

www.beroepserkenning.nl/alphabetically.html.

3.1.2. Postup při registraci podniku v Nizozemsku

V Nizozemsku neexistuje dvojí registrace podniku a podnikatele jako v České republice. Živnostenské listy byly před pár lety zrušeny.

Nejběžnější formou podniku je v Nizozemsku s.r.o. anebo a.s. Při zakládání akciové společnosti se požaduje kapitál v minimální výši 45 000 EUR a při zakládání společnosti s ručením omezeným, to je kapitál ve výši 18 000 EUR. V současné době se připravuje snížení uvedených hranic s cílem ulehčení zakládání podniků.

3.1.3. Založení společnosti s ručením omezeným – B.V.

Popis způsobu jak založit společnost s ručením omezeným, která bývá nejčastější formou podniku v Nizozemsku:

- U nizozemské banky se musí otevřít účet na jméno budoucí společnosti a složit kapitál o minimální částce 18 000 EUR. Na základě potvrzení banky o složení základního kapitálu sepiše notář zakládající smlouvu a stanovy (notářské poplatky bývají v rozmezí cca 1500 až 2000 EUR)
- Zaslání smlouvy a stanov na nizozemské ministerstvo spravedlnosti provede notář. Ministerstvo spravedlnosti musí vystavit prohlášení, že nemá námitek proti založení firmy. Předcházející prozkoumání zakladatelů firmy je součástí této procedury.
- Po obdržení kladného vyjádření od ministerstva spravedlnosti a po obdržení bankovního prohlášení ohledně složených 18 000 EUR následuje definitivní registrace zapsáním do obchodního rejstříku u příslušné regionální komory. To může zajistit notář.
- Do doby založení firmy, může firma působit pod svým jménem s dodatkem „BV i.o.“ (i.o. – *in oprichting*, tzn. v procesu založení). BV i.o. není považována za právní subjekt, může ale podnikat právní kroky a uzavírat právní smlouvy. V takovém případě je osoba zastupující BV i.o. finančně zodpovědná do doby, kdy její jednání oficiálně založená společnost s ručením omezeným potvrdí.

Informace o založení podniku v Nizozemsku lze získat u obchodních komor (na stránkách www.kvk.nl) a Nizozemské agentury pro zahraniční investice (www.nfia.nl).

3.2. Způsob zadávání veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek se v Nizozemsku řídí předpisy „Guidelines Procurement under IBRD and International Development Association Credits“. Dále pak zejména směrnicí Evropské unie pro zadávání veřejných zakázek „European Guidelines for Procurement“.

Veřejné zakázky, jejichž objem je vyšší než limitní částka, jsou podle směrnic Evropské unie nejdříve publikovány v Úředním věstníku Evropského společenství a poté publikovány dle směrnic Evropské unie v místním tisku.

Pokud dojde k překročení limitních částek uvedených v tabulkách 12. a 13. musí být uplatněny uvedené směrnice Evropské unie. Uvedené částky platné od 1. ledna 2002 jsou bez DPH, která v Nizozemsku tvoří 19 %.

Tabulka 12: Limitní částky pro státní a polostátní zakázky

Měna	Práce	Služby/dodávky	
		Celostátní zakázky	Ostatní (nižší územní celky)
SDR	5.000.000	130.000	200.000
EURO	6.242.028	162.293	249.681

Zdroj: www.businessinfo.cz

Tabulka 13: Limitní částky pro komunální (voda, elektřina, plyn) a veřejně prospěšné podniky

Měna	Telekomunikace		Ostatní sektory	
	Práce	Dodávky/služby	Práce	Dodávky/služby
SDR	-	-	5.000.000	400.000
EURO	5.000.000	600.000	6.242.028	499.362

Zdroj: www.businessinfo.cz

Vypsání veřejných zakázek, včetně zakázek na které se nevztahují směrnice Evropské unie jsou zveřejňovány v periodikách: Nederlandse Staatscourant a Cobouw (v kterém bývají veřejné zakázky na stavební práce).

Nizozemské dodavatelské podniky pečlivě sledují výsledky veřejných soutěží a ihned po jejich zveřejnění kontaktují stavební dodavatele, konstruktéry či architekty a nabízejí své produkty.

Dalším zdrojem informací o vypisovaných tendrech v Nizozemsku jsou webové stránky, např.: <http://ted.publications.eu.int> (tzv. Tenders Electronic Daily) či <http://www.zibb.nl/bouw/aanbestedingskrant/aanbestedingenopen.asp>.

Trh veřejných zakázek za rok představuje přibližně 30 miliard EUR. V posledních letech dochází k nárůstu, tento trh můžeme charakterizovat jako komplexní.

Co se týče veřejného sektoru lze do něho zahrnout:

- ústřední vládu; z pohledu výdajů jsou nejvýznamnější Ministerstvo dopravy, veřejných prací a vodního hospodářství, kde přesahují roční výdaje 8 miliard EUR a Ministerstvo obrany, kde roční výdaje jsou téměř 5 miliard EUR. Na

---

Ministerstvu obrany působí generální ředitelství pro materiálové zásobování, které formuluje základní kritéria pro zadávání zakázek.

- regionální a místní správa; regionální správu tvoří 12 provincií. Každá provincie má svoji nákupní politiku, při tom je tendence nakupovat místně nebo regionálně. Hlavně se prezentuje oblast životního prostředí, dopravy a silniční síť.
- státem vlastněné podniky nebo privatizované a veřejné vlastněné podniky s koncesí na poskytování služeb – smíšené veřejné organizace, veř. poradenské organizace, pošta a telekomunikace a železnice Pro cizí zájemce nejsou v Nizozemsku uplatňovány žádné specifické registrace nebo schvalovací postupy. Nizozemský normalizační institut však vydává národní normy, které jsou skoro přísnější než normy ISO 9000 a v řadě sektorů jsou povinně vyžadovány. Hodně nizozemských obstaravatelů obvykle vyžaduje seznam zákazníků příslušného dodavatele jako reference pro schválení.

Mezi další zdroj informací patří rezortní bulletiny, např. „Obchodování s Ministerstvem obrany Nizozemska“, tento bulletin je k dostání na ředitelství pro všeobecné informace Ministerstva obrany. Účast Nizozemska v Západoevropském zbrojním uskupení (WEAG) zároveň znamená, že Ministerstvo obrany publikuje výzbrojní požadavky i udělené kontrakty v pravidelných bulletinech, vycházejících v angličtině, které lze získat v organizaci Nizozemská asociace obranného průmyslu (NIID). U výběrových řízení pro ministerstvo obrany musí být účastníci tendru (firmy nizozemské i zahraniční) zařazeny do seznamu schválených dodavatelů, což tvoří samostatný proces přímo řízený ministerstvem. Podrobněji uvedené informace (v anglickém jazyce) včetně vypsaných a udělených tendrech nad 1 milion EUR naleznete na webových stránkách Nizozemské asociace obranného průmyslu: www.niidnl/english/contracts_bulletin/

Účast českých firem v tendrech může probíhat přímo nebo prostřednictvím nizozemského partnera. Další způsob je vytvoření joint – venture nebo konsorcia s nizozemskou firmou se zkušenostmi v daném oboru.

Mezi výběr z hlavních zadávacích míst a organizací patří: Ministry of defence v Den Haagu, Ministry of Economic affairs v Den Haagu, Ministry of Finance, Ministry of Housing Spatial Planning and Environment – VROM také v Den Haagu, Ministry of Transport, Public Works and Water Management v den Haagu. Mezi dalšími jsou: Bureau of official Publications of the EU (Luxembourg), Centraal Inkoopbureau – Central Purchasing Office

---

v Zoetermeer, Council for Municipal Finances - Raad voor gemeentefinancie in Haag, Dutch Association of municipalities – VNG v Haag a Euro Info Centre EIC Noord-Nederland v Groningen.

3.3. Registrace zahraniční firmy v Nizozemsku v souvislosti s realizací projektu ICB

Problematiku musíme posuzovat nejen z pohledu mezinárodních mnohostranných ujednání, např. na úrovni Evropské unie, ale také v bilaterálních souvislostech. Je nutné upozornit na platnou smlouvu o zamezení dvojího zdanění mezi Českou republikou a Nizozemskem z roku 1974 (č.138/1974 Sb.) a protokolu o jejím doplnění (č.112/1997 Sb.). Na základě smlouvy o dvojím zdanění musí česká firma, která zajišťuje projekt s délkou trvání nad 12 měsíců vytvořit v Nizozemsku provozovnu. Provozovna se musí registrovat u místní hospodářské komory v místě působnosti. Dále musí česká firma informovat příslušné úřady zodpovědné za daně a sociální zabezpečení o vytvoření provozovny a zaregistrovat se jako nerezidentní plátcé daně.

Provozovna bude povinna platit příslušné daně (daň ze zisku společnosti / provozovny - ta se vztahuje jen k činnostem na území Nizozemska, DPH, daň ze mzdy – „wage tax“, zaměstnanci odvádí daň z příjmu – „income tax“). Při odvodu daní se vychází z konkrétního obchodního případu a působení české firmy na nizozemském trhu. Smlouva o dvojím zdanění upravuje případy, kdy čeští zaměstnanci nebudou odvádět daň z příjmu v místě výkonu své profese, to je v Nizozemsku.

Co se týče formy, kterou musí provozovna splňovat, nemusí česká firma v zásadě vytvářet novou firmu, musí se ale zaregistrovat u hospodářské komory jako zahraniční firma – konkrétně jako pobočka nebo reprezentační kancelář. Projektu stavebních prací zajišťovaných českou firmou odpovídá spíše pobočka, která není samostatnou právní jednotkou, ale je provozovnou, ze které jsou zajišťovány podnikatelské operace s povinností platit daně v souladu s místními předpisy. Reprezentační kancelář se nesmí angažovat v konkrétním podnikání, nesmí podepisovat kontrakty nebo vytvářet příjem. Tím neplatí daň ze zisku společnosti, ale musí se registrovat (či její zaměstnanci) k dani z příjmu osob. Pracovní a pobytové povolení je rovněž vyžadováno. Další rozdíly mezi pobočkou a reprezentační kancelář se týkají daňového zatížení a amortizace.

3.4. Využívání projektů Public Private Partnership (PPP)

Projekty Public Private Partnership (PPP) jsou všeobecně v Nizozemsku podporovány a také oceňovány. Pozitivní progres při zavádění PPP byl popsán ve zprávě Ministerstva financí, která byla koncem roku 2004 předložena v dolní komoře parlamentu. V ní bylo poukázáno na překážky, které brání širšímu využití PPP, jednou z překážek je neefektivní systém spolufinancování velkých projektů z prostředků Evropské unie. Nizozemsko chce v budoucnu otevřít toto téma na jednáních v Bruselu.

V Nizozemsku mají projekty PPP krátkou historii, důsledně jsou prosazovány od roku 1999, kdy bylo založeno tzv. „PPP Knowledge Centre“, jenž je součástí ministerstva financí. Zástupci všech zainteresovaných ministerstev (financí, hospodářství, dopravy, životního prostředí, zemědělství, kultury a školství, vnitra a spravedlnosti) jsou členy řídicí komise. Úkolem centra je hledat cesty k aplikaci a zavádění PPP projektů do praxe. Také připravuje informační materiály a vytváří pravidla pro efektivní spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem. Centrum využívá zkušeností mezinárodní rady poradců, v které jsou místní i zahraniční odborníci z privátních firem, zejména z Velké Británie a USA, tedy ze zemí, kde mají větší zkušenosti s prosazováním Public Private Partnership.

Dosažení dohody o novém přístupu k PPP bylo jedním z posledních výsledků „PPP Knowledge Centre“ a jím založeného společného „taskforce“, který tvoří zástupci ústředních orgánů a představitelé podnikové sféry. PPP projekty budou aplikovány v následujících letech strukturálním způsobem. Pro tzv. DBFM kontrakty (Design, Build, Finance, Maintain) byly vytvořeny standardní kontrakt a příručka, které budou doplňovány se získávanými zkušenostmi.

Dohoda vzala v úvahu seznam projektů, jejichž realizace bude formou PPP (konkrétně 12 projektů v infrastruktuře vodní a silniční). Při využití příručky a standardního kontraktu by se měly snížit přípravné a transakční náklady u nových infrastrukturálních projektů. Hnací silou při zahájení prací v oblasti Public Private Partnership bylo a v současné době je ministerstvo financí a jeho součástí „PPP Knowledge Centre“. Z dostupných informací začíná postupně přebírat iniciativu při realizaci vlastních projektů ministerstvo hospodářství.

Uvedené druhy projektů, které jsou a budou v Nizozemsku v rámci PPP realizovány:

- veřejné budovy (školy, nemocnice, vězení, budovy státních institucí – např. ministerstev)

-
- infrastrukturální projekty (železnice, pozemní komunikace, vodní cesty a přístavy)
  - veřejné služby (čističky odpadních vod)
  - regionální projekty (dopravní infrastruktura – např. nádraží, výstavba domů, průmyslové parky).

3.5. Podpora exportu a mezinárodní hospodářské spolupráce

Následující uvedené programy mohou napomoci českým podnikatelům při informování nizozemského partnera o způsobu, jak zajistit spolufinancování společných projektů za přispění státu. Mezi nejdůležitější programy realizované Nizozemskou vládou na podporu mezinárodní hospodářské spolupráce jsou zahrnuty následující oblasti: export, investice a výzkum a vývoj. Spektrum programů, které byly realizovány v Nizozemsku s finanční podporou státu zahrnuje celkem 41 samostatných položek včetně několika programů realizovaných ve spolupráci s mezinárodními organizacemi. Programy jsou zaměřeny na rozvoj spolupráce s vybranými rozvojovými zeměmi. Program spolupráce na podporu exportu či spolupráce se státy EU/ESVO neexistuje a z uvedených programů lze na tyto státy aplikovat pouze program PSB pro exportéry, kteří začínají, program TSI, jenž podporuje spolupráci ve výzkumu a vývoji, a nový program CPA nabízející kolektivní propagační aktivity.

České firmy by se měly orientovat na tyto tři programy a dále program PESP. Ostatní uvedené programy by mohli český a nizozemský partner využít při společném postupu na třetích trzích, např. pojištění exportních úvěrů. Programy na podporu exportu i další programy ekonomické spolupráce se zahraničím jsou zastřešovány a zajišťovány agenturou na podporu zahraničního obchodu EVD, obdoba naší agentury CzechTrade. Agentura EVD odpovídá i za programy bilaterální hospodářské pomoci, ty dříve spravovala agentura Senter International. Struktura se zjednodušila a všechny projekty, které mají ekonomickou a zároveň mezinárodní dimenzi nyní spravuje EVD.

Mezi nejvýznamnější programy patří:

PSB – Program pro začínající exportéry, který je určen na pomoc malým a středním nizozemským podnikům, které nemají žádnou nebo jen malou zkušenost s vývozem a vstupem na zahraniční trh. Uskutečnění podpory je formou poradenství při tvorbě a realizaci

---

exportního plánu a formou finančního příspěvku na krytí části nákladů, které souvisí s realizací plánovaných vývozních aktivit. Tento program lze využít pro všechny státy světa. Příspěvek tvoří 50 % z celkových nákladů do maximální výše 11500 EUR.

Jedná se o následné aktivity:

- marketingový průzkum
- organizace a zajištění výběru potenciálních partnerů
- účast na zahraničních veletrzích, kongresech či sympóziích
- výroba prezentačních materiálů
- vzdělávací kurzy s možností získat diplom pro odbornou způsobilost v exportu

Účastnit se programu mohou podniky do sta zaměstnanců, vyloučeny jsou podniky zemědělské výroby. Další podmínky účasti na programu jsou:

- podnik žadatele v předchozích 12 měsících realizoval méně než 30% z celkového obratu v exportu a celkový obrat firmy nepřesáhl 100.000 EUR
- podnik žadatele za posledních 12 měsíců nerealizoval v daném teritoriu více než 3% obratu podniku

Exportní plán musí být proveden během 18 měsíců po obdržení podpory. Program PSB realizuje agentura EVD ve spolupráci s obchodními komorami (KvK) a vybranými oborovými svazy.

CPA – Program kolektivních propagačních aktivit, je zaměřen na organizování obchodních misí a účastí na veletrzích. Návrh projektů prochází výběrovým řízením externí komise za účasti státní i podnikové sféry. Pro období od 1.7.2005 – 1.7.2007 bylo na program vyčleněno 1,85 mil. EUR.

Ohledně Pre-Accession se jedná o předvstupní programy PPA, MPAP a PPA-V a jejich cílem je pomoci kandidátským zemím dosáhnout kritérií, které jsou nutné pro vstup do Evropské unie formou bilaterálních projektů zaměřených na implementaci evropské legislativy. Programy jsou financovány různými nizozemskými ministerstvy, přitom agentura EVD koordinuje identifikaci a výběr projektů. Realizace projektů je výhradně formou technické pomoci a soustředují se na posílení institucí a budování kapacit.

PESP – Program pro ekonomickou spolupráci v oblasti projektů, podporuje posílení bilaterálních ekonomických vztahů s nečlenskými zeměmi OECD a Maďarskem, Polskem, Českou republikou, Tureckem a dalšími státy. Cílem je zvýšit pravděpodobnost získat pro nizozemské podniky obchodní zakázky v těchto zemích. Nizozemské podniky a konsorcia

---

mohou předložit návrh aktivit, které povedou k vývozním transakcím (realizovatelnosti, identifikace projektů nebo přípravné investiční studie). Tyto aktivity musí vést k včasnému obeznámení se zahraničního partnera s nabídkou nizozemské firmy a k pravděpodobnosti získání objednávek v implementační fázi projektu. Program PESP je určen pro projekty, ne pro marketingový průzkum či akviziční aktivity jednotlivých firem.

PSOM – Program pro spolupráci s emerging markets je zaměřen na stimulaci investic a obchodní spolupráce mezi nizozemskými podniky a firmami ze zemí považovaných za „emerging markets“.³⁶ Pro zahájení projektu musí nizozemská firma a lokální partner utvořit konsorcium, poté je projekt hodnocen podle kritérií: strategický zájem, kvalita projektu a podnikatelský plán, finanční aspekty a kapacita a rozvojové efekty. Pro nejméně rozvinuté země činí příspěvek na projekt 60 % a v ostatních případech 50 % nákladů. Pro nejméně rozvinuté země je maximum nákladů stanoveno na 850 tisíc EUR, pro ostatní 1,5 mil. EUR.

PSNA – Program pro spolupráci s Nizozemskými Antilami má za úkol posílení obchodní spolupráce mezi mezinárodními firmami a podniky z Nizozemských Antil. Tato spolupráce musí generovat investice a trvalé obchodní partnerství mezi těmito firmami, vytvoření pracovních příležitostí a hospodářský rozvoj na Antilách. Podmínky jsou podobné jako u programu PSOM (ale PSNA se řídí i směrnicí 92/50/EEG). To znamená, že probíhá tendr v rámci celé Evropské unie a cílem jsou mezinárodně operující podniky. PSNA se zaměřuje na sektory jako je: turistika, logistika a námořní služby, ICT, udržitelná energie a životní prostředí, průmysl a zpracování zemědělských produktů.

Trust Funds je financovaný Ministerstvem hospodářství Nizozemska a implementovaný EBRD a mezinárodní finanční korporací IFC v rámci tzv. technické pomoci, což je zpřístupněním mezinárodní expertízy a know-how. Cílem programu je rozvoj soukromého sektoru a podpora přechodu na tržní hospodářství v zemích střední a východní Evropy a střední Asie.

Asia Facility for China je program nizozemského Ministerstva zahraničních věcí, jehož cílem je posílení bilaterálních vztahů s Čínou formou vědecké spolupráce, předávání know-how a tréninku. Projekty mají za úkol posílit politické a sociální kontakty a také posílení ekonomické spolupráce s Čínou.

---

³⁶ přehled těchto zemí viz www.evd.nl/info/Programmas

Pojištění exportních úvěrů

Pojištění exportních úvěrů se realizuje prostřednictvím nizozemské společnosti Atradius, která patří mezi největší exportní pojišťovací společnosti na světě. Nizozemské firmy, které exportují do zemí, kde není možné krytí v rámci komerčního pojištění exportních úvěrů, mohou využít programů, které poskytují záruky na exportní transakce v souvislosti s realizací rozvojové pomoci Nizozemska.

3.6. Problémy a rizika místního trhu

Nizozemský trh nepředstavuje žádná zvláštní rizika. Jestliže začíná podnik spolupracovat s novým nizozemským partnerem, určitě by si měl od něho vyžádat reference a výpis z obchodního rejstříku (*Handelsregister*). Je také dobré kontaktovat některou z informačních kanceláří, které podávají informace o podnicích, a to jak informace všeobecné, tak ohledně plnění závazků). Obchodní rejstřík je veřejnou listinou a informace v něm obsažené je možné získat u příslušné regionální obchodní komory nebo v internetové podobě obchodního rejstříku. Podrobnější výpis obchodního rejstříku lze za poplatek objednat u Obchodní komory. Jestliže nabízí spolupráci firma, která nemá registraci u Obchodní komory nebo nejsou v pořádku její kontaktní údaje, může to znamenat, že něco není v pořádku. S vyšší opatrností je zapotřebí také přistupovat k případům, kdy firma s nízkým základním jměním nebo firma podnikatele bez zaměstnanců nabízí realizaci rozsáhlého kontraktu.

3.7. Rizika investování

Nizozemsko, které má standardní tržní ekonomiku, má zájem o zahraniční investice a poskytuje investorům příhodné podnikatelské prostředí. Rovné zacházení zajišťuje podnikům nizozemská legislativa, a to znamená, že podnikatelský subjekt, který je v Nizozemsku zaregistrovaný, je nizozemskou právní osobou bez ohledu, zda ho vlastní nizozemský nebo zahraniční kapitál. K ochraně českých investic přispívá v Nizozemsku „Dohoda mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Nizozemským královstvím o podpoře a vzájemné ochraně investic“ z roku 1991, která je platná i pro Českou republiku od roku 1993.

Problémem v případě českých investic je, že čeští pracovníci firmy v Nizozemsku i po vstupu České republiky do Evropské unie potřebují po dobu trvání přechodného období na

---

volný pohyb pracovních sil pracovní povolení. Nizozemské zákonodárství je v oblasti nabývání nemovitostí fyzickými osobami značně liberální a dává možnost nabytí nemovitostí fyzickým osobám ze zemí mimo Evropskou unii bez ohledu na jejich trvalý pobyt v Nizozemsku. Investoři, kteří chtějí zaměstnávat nizozemské pracovníky, by si měli prostudovat pracovní zákonodárství, které zajišťuje vysokou právní ochranu zaměstnanců. Formulaci a podmínkám pracovních kontraktů je nutné věnovat velkou pozornost a začínající firmy v teritoriu by měly všechno konzultovat s právníkem znalým nizozemského zákonodárství.

Za zmínku stojí, že propuštěným pracovníkům zaměstnavatel většinou vyplácí odstupné ve výši zhruba tolika průměrných měsíčních platů, kolik pracovník odpracoval let u dané firmy. Dále pracovníka nelze přemístit na nižší a méně placenou funkci bez souhlasu pracovního soudu. Pokud zaměstnanci tuší, že firma může jít do likvidace, zaměstnanci mají právo požádat o soudní obstavení majetku firmy, který se použije na sociální program.

3.8. Platební podmínky a platební morálka

Obvyklé je používání běžných platebních podmínek, to jsou platby proti dokumentům u zavedených obchodních vztahů a akreditiv u větších kontraktů. V obchodní smlouvě se musí přesně určit platební podmínky a postup v případě řešení sporů, to vyžaduje určení práva, podle kterého by se nastalé spory řídily a soud, před kterým by se projednávaly. Formulaci smluv a platebnímu zajištění je nezbytné věnovat mimořádnou pozornost. Při dovozu z Nizozemska je doporučeno zvážit platby předem.

3.9. Perspektivní odvětví pro investice

Nejperspektivnější odvětví pro investování jsou služby. Po ekonomické recesi v Nizozemsku dynamika růstu stále nedosahuje očekávaných výsledků. Proto se v tomto období investoři orientují na odvětví s menším rizikem, jako jsou nemovitosti a stavebnictví. Odvětví stavebnictví je zajímavé tím, že Nizozemsko je malá země a trpí nedostatkem pozemků, což způsobuje stabilní růst nejen cen pozemků, ale i nemovitostí.

Vzhledem k podílu, který má sektor služeb na nizozemském HDP, a jeho již zmiňovanému významu jako distribučního centra Evropy a velkému objemu přímých zahraničních investic, které směřují do tohoto odvětví, se tento sektor zdá být tím nejperspektivnějším. V sektoru služeb existuje velmi silná konkurence a Nizozemsko jí čelí

---

velmi dobře díky značnému know-how, to se odráží na objemu přímých nizozemských investic v tomto sektoru v zahraničí. Kromě ropy a zemního plynu nedisponuje Nizozemsko žádnými dalšími významnými surovinovými zdroji, proto není zdejší průmyslová výroba náročná na suroviny a vyznačuje se vysokou technologickou náročností s vysokým podílem kvalifikované práce. Investice v průmyslu jsou použity hlavně na zavádění nových technologií, přičemž základním předpokladem je šetrnost k životnímu prostředí a také vznik nových pracovních míst.

3.10. Řešení obchodních sporů

Doporučuje se stanovit ve smlouvě způsob řešení eventuálních sporů, buď soudem nebo arbitráží. Nizozemské podniky velmi často používají pro uzavírání smluv Všeobecné či standardní podmínky, tzv. *Algemeene Voorwaarden*. Jejich znění bývá uloženo u příslušné obchodní a průmyslové komory nebo také u obvodního soudu. Jestliže je v uzavírané smlouvě odkaz na tyto podmínky, je nutné se s nimi podrobně seznámit, jelikož právě v nich bývá zakotveno řešení sporů. Pokud není ve smlouvě stanoven způsob řešení sporů a ani se neodvolává na Všeobecné podmínky, jsou nastalé spory řešeny soudní cestou. Pokud nebude uveden příslušný soud ve smlouvě, budou se muset strany na tomto soudu dohodnout.

Vymáhat pohledávky lze také prostřednictvím inkasní kanceláře, přičemž veškeré náklady jsou k tíži dlužníka. Inkasní kanceláře vyvíjejí na dlužníky určitý morální tlak, jelikož seznamy neplatičů jsou uveřejňovány v tisku a sledovány podnikatelskou sférou. Při formulaci smlouvy s advokáty se doporučuje místo hodinové sazby za právní služby dohodnout se na výsledkovém honoráři. Pokud by právní firma nechtěla přistoupit na tuto formulaci, lze usuzovat, že vymáhání pohledávky nemá reálnou šanci na úspěch. Záležitosti spojené s vymáháním pohledávek by se mělo konzultovat s Hospodářskou komorou České republiky a s českými právními firmami, které mají zkušenosti s mezinárodním obchodem.

Při vymáhání pohledávek je možné dohodnout odměnu za právní zastoupení na základě speciální sazby podle standardních pravidel Nizozemské advokátní komory. Sazba je odstupňována a záleží na výši nároku, ať je úspěšně či neúspěšně vymožen.

3.11. Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů

Součástí právního řádu Nizozemska jsou i různé formy mimosoudních řešení sporů. Otázkou spotřebitelských sporů se zabývá Sdružení komisí pro stížnosti spotřebitelů, tzv.

Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken. Sdružení je vlastně nadace zastřešující jednotlivé specializované komise, kterých je v současné době 32, např. pro advokátní služby, taxi, auta, poštovní služby, bydlení a jiné. Každou komisi tvoří tři členové, jejím předsedou je právník, dalším členem je zástupce Sdružení na ochranu spotřebitelů, tzv. *Consumentenbond* a zástupce příslušného odvětvového podnikového svazu.

Specializovaná komise je ustavena v případě, že jsou splněny podmínky jejího fungování. Hlavně příslušný odvětvový podnikový svaz musí zaručit, že rozhodnutí komise budou jeho členy dodržována. Dalším kritériem jsou jasně stanovené obchodní podmínky, které určují rozhodovací kompetence komise.

Závěr mimosoudního řízení, který vydává příslušná oborová komise, má formu doporučení, které nemá právní závaznost. Účastníci mimosoudního řízení hradí stanovené poplatky, jež jsou nižší než u soudu.

Z tohoto typu řešení sporů jsou vyloučeny pouze dva typy situací, a to neuhrazení faktury z jiného důvodu než kvůli podložené stížnosti, a pak spory zahrnující vážné důsledky jako je úmrtí, fyzické poranění, onemocnění. Vyloučeny jsou též spory, které už byly řešeny soudní cestou. Do kompetence komisí spadají ale i spory, kdy spotřebitel sídlí v zahraničí, pokud má dodavatelská smluvní strana sídlo registrováno na území Nizozemska.

4. Kulturní specifika³⁷

4.1. Představy a stereotypy o Nizozemsku

Téměř každý člověk má určité představy, často vytvářené médii, o jiných zemích a lidech odtud pocházejících. I nejbližší země vzbuzuje nějakou představu o tom, jaká asi je, i když tento obraz může být nejasný nebo stereotypní. Samozřejmě stereotypy neztělesňují plně skutečnost, ale většinou odrážejí určité pravdivé vlastnosti, možná vytržené z kontextu nebo neaktuální, nebo bez svého skutečného významu a funkce, přesto to jsou ale vlastnosti. Přesně nebo nepřesně, stereotyp je z čeho většina lidí vychází, ovlivňuje to jejich očekávání a jejich počáteční vnímání. Ale obzvláště když pracujeme mezi nebo s lidmi, kterých se stereotyp týká, postupně se dozvíme, jak moc pravdivá nebo nepravdivá zevšeobecnění, souvislosti a nuance opravdu jsou.

---

³⁷ VOSSESTEIN, J.: *Dealing with the Dutch*, Amsterdam:KIT Publisher 2004. ISBN 90- 6832-565-5

To samé samozřejmě platí o stereotypch o Nizozemsku a Nizozemcích. Nizozemsko se nachází v západní Evropě, a tak se pravidelně objevuje v mezinárodních médiích. To znamená, že mnoho lidí má různé představy o Nizozemsku, někdo přesnější a někdo zkreslené. Představy převládající o Nizozemsku v různých zemích se velmi liší v závislosti na kulturním prostředí, z kterého pozorovatel pochází a které ovlivňuje jeho pohled. Tímto způsobem prakticky všechna zmíněná kulturní specifika vypovídají nejen o Nizozemcích, ale také o pozorovatelích. Například pokud někdo o Nizozemsku řekne, že je to malá země s mnoha květinami, ale že je škoda, že tam stále prší, zároveň říká, že jeho země je větší a že tam tolik neprší. Velký vliv má také, zda dotyčný pracoval s Nizozemci, vícekrát navštívil tuto zemi nebo měl nějaký jiný významný kontakt s Nizozemci. Ať už to je jakkoliv, zde je pokus o seznam nejdůležitějších představ o Nizozemsku, jak se objevují v různých zahraničních publikacích.

4.1.1. Obraz houževnatosti

Tento obraz je často oblíbený v zeměpisných knihách a zdůrazňuje rovinatou, deštivou zemi, která leží většinou pod úrovní hladiny oceánu. Místo, kde nikdy nepřestane pršet a které by určitě bylo zaplaveno kdyby nebylo mlýnů, slavného projektu Delta a malého Hanse Brinkera, který svým prstem ucpal díru v hrázi. V roce 1995 tento obraz byl ještě posílen zpravodajstvím mezinárodních médií, když velké řeky ve středu země hrozily vylitím z břehů a celá města a vesnice byla evakuována.

4.1.2. Obraz cestovní kanceláře

Tento obraz představuje Nizozemsko jako převážně venkovskou idylu. Půvabná královna Beatrix vládne maličké zemi, skoro pohádkové, jejichž obyvatelé nosí dřeváky, jezdí na kolech a poklidně vyrábějí mléko, sýry a květiny. Občané bydlí ve starých domech se zvláštními štíty (sedlová střecha) podél kanálu nebo v malebných statcích s doškovou střechou a samozřejmě v těchto představách vždy svítí slunce.

4.1.3. Kulturní obraz

Z tohoto úhlu je Nizozemsko viděno jako malá země s velkou uměleckou tradicí, kde jsou v nádherných muzeích vystavována díla jeho slavných minulých i současných malířů. Tato země také proslula svými světoznámými symfonickými orchestry a baletními společnostmi a je uznávána jako vhodné místo pro avantgardní divadlo a moderní design.

V poslední době se také proslavuje jako zdroj dobré literatury, která je překládána do mnoha jazyků.

4.1.4. Obraz tolerantnosti

Jedná se o pohled utvářený z odlišného úhlu jak zahraničními novináři, tak mladými cestovateli, který tuto zemi představuje jako zemi, kde je vše možné, vše dovolené. Ačkoliv se většina novinářů i cestovatelů soustřeďuje zejména na centrum Amsterdamu, mají tendenci senzacechtivě zobrazovat celé Nizozemsko jako příliš liberální společnost, kde specializované obchody legálně prodávají drogy a pornografii. Je to pro ně národ, pro který je úplně normální, aby si homosexuální páry, samozřejmě ve stavu manželském, opatřily děti umělým oplodněním a kde je lidem pomáháno umírat ambulantními lékaři, kteří legálně praktikují eutanázii. Naštěstí pro Nizozemsko cizinci, kteří zůstávají déle zjistí, že velká část této představy je zkreslena a že nizozemská společnost není jen o tom, co vidíme na první pohled.

4.1.5. Lidský obraz

Nizozemsko je také vnímáno jako příjemný a bezpečný přístav. Tuto představu mají přistěhovalci a političtí uprchlíci. Například uprchlíci z Afriky zde pozorují daleko méně diskriminace než v jiných evropských zemích. Nizozemské zákony ale během posledních let zpřísnily podmínky pro imigranty, což vede k zoufalství mnoha lidí, kteří by v této zemi rádi žili jak kvůli široké politické a náboženské svobodě, tak kvůli prosperitě.

Na celosvětové scéně je Nizozemsko také viděno jako země, která bere vážně své mezinárodní závazky k poskytování pomoci v rozvoji. Nejen, že financuje mezinárodní mírové mise, ale také se jich účastní a je iniciátorem v environmentálních a dalších globálních otázkách. V roce 2003 Nizozemsko přispělo dvakrát více do rozpočtu Evropské unie než jiné členské země. Tento pohled je často diskutován mezi emigranty a je na něj poukazováno v diplomatických kruzích.

4.1.6. Obraz necitlivosti a neústupnosti Nizozemců

Tento pohled je často diskutován mezi cizinci žijícími v Nizozemsku a je na něj poukazováno i v diplomatických kruzích. Malá země s velkými ústy, která chce vypadat větší než je a její lidé netaktně vyjadřují své názory k záležitostem jiných lidí a národů. Ale nemůže to být tak špatné, když se podíváme na prestižní mezinárodní pozice, kterých Nizozemci

---

dosáhli v organizacích jako je NATO, Evropská centrální banka, Evropská komise, Vysoký komisariát OSN pro uprchlíky, Mezinárodní červený kříž atd.

4.1.7. Sportovní obraz

Podle tohoto pohledu jsou Nizozemci národ výborných fotbalových týmů aplikujících zajímavé techniky. Tradičně se to o nich říká, i když v poslední době moc nevyhrávali, přitom v roce 2004 byli blízko Evropskému poháru. Samozřejmě jejich fanoušci se oblékají do bizarních oranžových obleků, oslavují a doslovně barví města na oranžovo. Ale Nizozemsko má také dobrou pověst v dalších sportech jako jsou bruslení, plavání, tenis a hokej.

4.1.8. Obraz opatrnosti s penězi

Nizozemci jsou také vnímáni jako lidé, kteří jsou velmi šetrní. Jejich největší potěšení je, když mohou z jakékoliv transakce vyzískat každý poslední cent. Mnoho cizinců, hlavně ze sousedních zemí, je přesvědčeno, že když jedou Nizozemci na dovolenou v Evropě, naloží raději karavan zásobami ze svých supermarketů, než aby utráceli peníze v místních restauracích. Důsledkem je, že dokonce až na pobřeží Středomoří pouliční obchodníci komentují Nizozemce holandsky sloganem: „kijken, kijken, niet kopen“, což znamená „dívám se, dívám se, nekupuji“. Myslím, že podobný obraz je v zahraničí i o Čechách.

4.1.9. Ekonomický obraz

I v této době, kdy polder model ztratil své kouzlo, nizozemská ekonomika je stále brána velmi vážně. Ačkoliv je Nizozemsko velmi malou zemí, patří ve světovém obchodě mezi významné národy. S Rotterdamem jako jedním z největších přístavů na světě a Schipholem jako důležitým letištěm, propaguje Nizozemsko samo sebe jako „Bránu do Evropy“.³⁸ Navíc je tato země domovem mnoha globálních firem a finančních institucí, že by se dalo říci, že má nejvyšší „hustotu multinacionálních společností“ na světě. Tyto společnosti sídlí na sice malém, ale bohatém domácím trhu a jsou aktivní v mnoha dalších zemích, kde mají velké podíly (často získané za velmi výhodnou cenu) v zahraničních firmách nebo je přímo vlastní.

Kromě velkých společností a bank je tu množství menších nizozemských podniků, které jsou mezinárodně aktivní. Například nizozemský mléčný průmysl zásobuje polovinu

---

³⁸ http://www.mfa.nl/mon/trade_and_commerce/the_netherlands

---

světa sýrem a sušeným mlékem, dále méně tradiční zábavný průmysl vytváří formáty pro televizní show používané po celém světě a také mnoho mezinárodně uznávaných umělců nahrává svou hudbu v nizozemských studiích.

Zatímco tyto obrazy mohou být až moc zevšeobecněné nebo zjednodušené, mnoho Nizozemců je poznává a někdy s nimi souhlasí. V těchto různých obrazech se vyskytuje mnoho protikladů. Např. co mají společného legální drogy a v dřevácích obutí pěstitelé květin? Nebo jak může rostoucí moderní ekonomika konkurovat ve světě s image země sýrů a mlýnů? Takovéto protiklady a velký rozsah stereotypů reflektují pluriformní společnost, která v sobě zahrnuje mnoho různých životních stylů a názorů ve velmi malé zemi. Když tyto shrneme, vyvstane nám obraz země, která se nevyhýbá výzvám, ale je ochotna zkoušet netradiční řešení.

To může vyvolávat dojem, že Nizozemci jsou velmi rozdílní. Většina návštěvníků Nizozemska ale vidí tuto zemi v jiném světle. Vidí vysoce organizovanou společnost, vidí ji jako zemi, kde veřejná doprava jezdí včas, kde je mnoho psaných i nepsaných pravidel, kde se většina lidí přes veškerou jim danou svobodu chová podle každodenní rutiny. Může se tak naopak zdát, že životy Nizozemců si jsou podobné a že nejsou tak rozličné, jak naznačují zmiňované stereotypy.

Podívejme se nyní na klíčové hodnoty Nizozemců.

4.2. Rovnostářství a vnímání hierarchie

V diskusích o tom, jak popsat nizozemskou identitu a čím se Nizozemci liší od ostatních národů, mnoho novinářů a filosofů došlo k závěru, že jádrem nizozemské kultury je rovnostářství, vědomí toho, že všichni si jsou rovni z morálního hlediska. I když se k tomu určitě pojí také finanční aspekty, základ tvoří etické pravidlo, že každý by měl mít stejné příležitosti. Ať už je postavení lidí ve společnosti vysoké či nízké, chování k nim by mělo být rovnocenné a spravedlivé a oni sami by měli s ostatními jednat také s respektem. Hlavní podmínkou je nenápadné chování. Jestliže lidé opravdu mají vysoké postavení ve společnosti, neměli by se tím veřejně chlubit. Zatímco ti na nižších pozicích mají právo se nahlas veřejně vyjádřit.

Zásady jsou skvělé, ale všeobecně je nikdo stoprocentně neplní a Nizozemci nejsou výjimkou. Tak v každodenní realitě otázka rovnostářství je docela složitá a kromě jemných

---

důsledků jak všeobecně v nizozemské společnosti, tak v obchodním prostředí, to s sebou nese také určitou část pokrytectví.

Cizinci si možná hned neuvědomí, že rovnostářství je klíčovou hodnotou. Čeho si ale všimnou je např. nedostatečné ocenění skvělých výkonů, určitá uniformita v moderních nizozemských domech nebo překvapující stupeň zaměstnaneckých akcí pracovníků ve společnostech.

Egalitarianismus má kořeny v historii.

„Jen se chovej normálně, to je dostatečně divné.“³⁹ Toto často používané nizozemské úsloví celkem dobře vyjadřuje popisovanou vlastnost rovnostářství. Tato ironická poznámka, když něčí chování nebo názory se zdají být zvláštní nebo přehnané, je upozorněním, že by se dotyčný měl chovat podle konvencí jako všichni ostatní, měl by se přizpůsobit a nevyčnívat.

Egalitarianismus se netýká přímo bohatství nebo majetku lidí, ale raději jejich postojů, je to morální stav mysli. Někteří lidé mohou být opravdu výjimeční, ale to by nemělo vést k pocitu nebo chování, že jsou lepší než ti druzí. Každý člověk může být nebo může dělat cokoli chce, ale neměl by se tím chlubit, neměl by očekávat privilegia nebo více úcty než kdokoliv jiný.

Neoceňuje se ani rozhazování ani provokativní chování. Na druhé straně jakákoliv osoba nebo skupina lidí, která je nebo přesvědčí ostatní, že je, obětí nespravedlnosti, může počítat s určitým stupněm podpory, ať už od jednotlivců, politické strany či aktivistických skupin.

Nizozemská společnost by mohla být vnímána jako obrácená pyramida, kdy většina obyčejných lidí střední vrstvy tvoří vřezahrnující normu, elita jim to umožňuje výměnou za tiché přijetí jejich prominentního postavení.

Tato vlastnost se odráží např. i v nizozemském daňovém systému, který je formou vyrovnávajícího zařízení, které ubírá bohatým, pozvedá nerovnoprávné a snaží se přivést všechny na střední úroveň.

Hodnota rovnostářství se též odráží v jiné vlastnosti, určité průměrnosti. Snaha být nejlepší a rivalita na úrovni jednotlivců není příliš ceněna a pokládá se za nepřátelskou.

Člověk úspěšný jako umělec, sportovec podle Nizozemců vlastně používá talent a schopnosti, které má. To, že je má, je vlastně jen náhodou a nic víc. V náboženské historii tento talent a schopnosti byly považovány za dané od Boha a bylo to považováno za

---

³⁹ VAN DER HORST, H.: *The low sky: understanding the Dutch*, Schiedam: Scriptum 1996. ISBN 90-5594-039-9, str. 19

---

povinnost používat je k prospěchu všem. I v současnosti Nizozemci nepřičítají úspěch sobě samým, ale genům a vzdělání. A tak by talentovaní lidé měli být vděční než očekávat uznání.

Již zmiňovaná povinnost používat talenty pro dobro všech by mohla být také vysvětlením pro vysokou pracovní morálku Nizozemců. Být užitečný, tedy aktivní a nezahálet je všeobecně pokládáno za ctnost. V soukromém životě také není zvykem jen tak lelkovat a nedělat nic konstruktivního, pokud se nejedná o zasloužený odpočinek po nějaké produktivní činnosti. V podvědomí lidí také stále přežívá z kalvinismu vycházející krédo, že „tvrdá práce ještě nikoho nezabila“.

Dále se rovnostářství odráží i v zákaznickém servisu. Hierarchické rozdíly Nizozemci těžko akceptují a způsobují jim nepříjemné pocity. Z tohoto důvodu neposkytují např. v obchodech či restauracích skvělé služby zákazníkům a zákazník zde nemá vždy pravdu jako např. v USA. Záleží ale i na chování zákazníka a pokud se nechová povýšeně, ovlivní to kvalitu služeb. Nizozemci ale nemají problém jen s poskytováním, ale i s přijímáním zákaznického servisu. Pro jiné národy skvělý zákaznický servis jim může být nepříjemný a nechtějí, aby se na ně prodavač v obchodě hned „vrhal“ a snažil se jim pomoci.

Rovnostářství je v Nizozemsku ceněným a přijatelným chováním. Neznamena to ale, že každý Nizozemec žije podle jeho zásad. Pokud se tak ale nechová může očekávat kritiku ze svého okolí.

4.3. Přímost a kritika

Nizozemci mají pověst, že jsou velmi přímí v jejich vyjadřování a přístupu. Cizinci tuto vlastnost popisují pozitivně jako sebejistota, někteří neutrálně jako přímost či upřímnost a někteří dosti negativně jako hrubost, necitlivost či nezdvořilost. Většina Nizozemců si vůbec této přímosti v jejich chování není vědoma.

Osobnější aspekt, vzájemné přátelské chování nebo humor může sice být příjemným zpestřením, ale není podmínkou pro obchodování či uzavírání dohod.

Na pracovišti se příliš nedodrží vnější znaky úcty. Pracovníci mluví ke svým nadřízeným a klidně jim i nahlas vyjadřují nesouhlas v přítomnosti ostatních lidí, pokud se tedy nejedná o citlivé osobní záležitosti. Názorům a připomínkám je nasloucháno za předpokladu, že jsou vyřčeny klidným a racionálním způsobem. Ne vždy jsou ale přijímány. Pracovník není za negativní připomínky nějak trestán, ale může být na oplátku jemně kritizován.

Názory či kritika jsou vyjadřovány otevřeně a přímo, není zvykem je skrývat ani používat jakékoliv eufemizmy. Tato skutečnost má kořeny v socio-ideologické pluriformitě země, kde asi neexistuje žádný většinový názor na jakoukoliv otázku. Žádná skupinka nemá absolutní moc, a tak všechna rozhodnutí ať už ve firmách, v parlamentu, v městském zastupitelstvu či v místním sportovním klubu zahrnují debatu a následně kompromis. Jestliže lidé jasně nevyjádří své myšlenky, pokud možno podložené platnými argumenty, pak se tyto myšlenky neodrazí v konečném rozhodnutí. V důsledku důkladných diskusí ohledně důležitých otázek pak rozhodnutí mohou trvat i několik týdnů či déle.

Je to sice trochu zvláštní, ale přímota a kritika mezi Nizozemci značí určité uznání a sounáležitost. Pokud Nizozemci nebudou cítit, že daná osoba je jakoby jedna z nich a nebudou ji akceptovat, budou ji kriticky pozorovat, ale nic ji neřeknou. Pokud si ale myslí, že osoba patří do jejich skupinky, řeknou jí o jejích nedokonalostech, aby se mohla zlepšit. Každý by se totiž měl snažit být lepším a pomáhat v tom i ostatním.

Sebekritika je také ceněna na úrovni organizace i jednotlivce. Přiznání chyb či nedostatků ve vědomostech je znakem určité síly, sebepoznání a charakteru, spíše než slabosti či něčeho, za co by se člověk měl stydět.

4.4. Pragmatismus, racionalismus a šetrnost

Nizozemci jsou pragmatičtí lidé, kteří mají rozvinutý smysl pro realitu a kteří se drží při zemi. Mají rádi konkrétnost a mají tendence se soustřeďovat na obsah a smysl.

V práci, řešenému problému se věnuje více pozornosti než lidem, kterých se týká. Praktické aspekty jako jsou časové rozvrhy, ceny a další konkrétní podmínky jsou projednávány velmi detailně slovně i písemně a stejná vážnost je jim kladena i později v průběhu jejich uskutečňování. V nizozemské společnosti všeobecně, mimo okruh rodiny a blízkých přátel, převládá tento funkční, racionální a neemocionální přístup k ostatním lidem. To může vést k tomu, že Nizozemci zanedbávají „vnější“ aspekty jako je např. osobní kontakt.

Nizozemci obvykle začínají obchodní jednání a nevěnují příliš času tomu, aby poznali své partnery (protější stranu). Během několika minut se soustředí na účel setkání (schůzky), jako je kvalita výrobku, o nějž se jedná, či jiné podrobnosti obchodu. Dokonce i některým Nizozemcům se zdá tento přístup příliš uspěchaný a nazývají ho „invazí do domu dveřmi“, což znamená rozbití dveří, raději než hledání klíče. Přesto se to děje často, především mezi

---

lidmi, kteří spolu pracují každý den, se stává, že se zapomenou pozdravit a rovnou řeší určitý problém.

Často se může stát, že po prvním osobním kontaktu či kole jednání, následující kroky probíhají telefonickou formou nebo pomocí faxů a e-mailů. Obchodním partnerům z kultur, kde vztahy hrají důležitější roli, se může tento přístup jevit jako netrpělivý či nevyspělý.

Existuje tendence snažit se dosáhnout rychle kvantitativní, spíše než časově náročnější kvality. Nicméně Nizozemci jsou však důvěryhodní a přesní v dodržování závazků a dohod. Dané sliby jsou brány vážně a Nizozemce dokáže rozhněvat, pokud někdo nedodrží svůj slib.

Během pracovní doby neradi vedou vágní či nerelevantní rozhovory. Nizozemci si cení jasné vize a tato vize může být docela kreativní a idealistická, ale nakonec by měla vést k praktickým měřitelným výsledkům. Společnosti a manažeři s jasnou vizí a schopnostmi ji komunikovat mají respekt svých zaměstnanců, což se odráží v podpoře a nadšení, pokud se dá účelně využít.

Schopnost oddělit emoce od racionality se v Nizozemsku pokládá za přednost. Pro tento vážný přístup se používá slovo „*nuchter*“, což znamená věcný, střízlivý. Racionalita ale může mít i své nevýhody. Američanům se zdá, že Nizozemci nejsou ochotni příliš experimentovat.

V jiných kulturách může dělat dobrý dojem, pokud člověk má dobré postavení ve společnosti, a tak často lidé poukazují na své kvalitní vzdělání, prestižní rodinné zázemí, svou moc jako nadřízeného či své dobré vztahy s politiky. Toto Nizozemci ale neocenují, poukazování na své postavení se jim jeví irelevantní, ztrátou času a možná trochu korupční. Takové zahájení rozhovoru spíše oslabí než posílí image jednající osoby. Záleží jim na výrobku, obchodu, úspěšné obchodní dohodě. Pokud je tedy produkt dobrý a cena je odpovídající, rádi budou s druhou stranou obchodovat.

Osobní pracovní výkon zaujímá hlavní místo v nizozemské podnikatelské kultuře a ne majetek, který někdo zdědil. Každý by se měl o své postavení zasloužit svou pracovitostí, výkonem. Na využívání styků na vyšších místech se nehledí dobře. Přesto ale se zde využívá tzv. networking, např. přítel ví o volném místě v jeho společnosti a může doporučit svého známého, který splňuje dané požadavky. Někdy se tyto dvě různé formy od sebe těžko rozlišují. To, že lidé by se měli sami probíjet k úspěchům se projevuje také např. u bohatých rodin, které svým studujícím dětem poskytují pouze limitované finanční prostředky, což je donutí se více snažit a tak je to posílí.

Důležitou součástí pragmatického přístupu jsou samozřejmě peníze. Nizozemci, stejně jako Češi, si v úslovích berou Skoty jako příklad šetrnosti či skouposti. Skotové a mnoho dalších národů, ale ukazují na Nizozemce jako klasický příklad šetrnosti s penězi. V angličtině se např. objevuje výraz „going Dutch“, což znamená, že pokud jdou dva lidé na večeři, každý si zaplatí svou část. Belgičané mají mnoho anekdot o nizozemské skouposti.

Je pravda, že Nizozemci jsou šetrní s penězi. Sedm století obchodování muselo proniknout do duše národa. Vyjednávání a získávání lepších cen znamenají pro Nizozemce zábavu, vážnou zábavu. Místa jako aukce, bleší trhy a second-hand obchody jsou oblíbené pro naplnění této potřeby. Posledních 30 let Den královny, který je 30. dubna, se oslavoval pouličními výprodeji a mnoho lidí se jich účastní.

Některé národy zkouší štěstí sázením, Nizozemci si naopak zajistí budoucnost raději stálým spořením a hledáním výhodných koupí. V minulosti i v současnosti je spoření stále populární. Velký nizozemský bankovní sektor spočívá v kapitálu shromážděném v minulosti hospodárnymi občany a obchodníky. V 17. století byl Amsterdam jedním z hlavních evropských finančních center a i dnes se umísťuje mezi prvními pěti. Nízké úrokové sazby v posledních letech způsobily, že lidé upřednostňovali investovat do nemovitostí. Po neblahých zkušenostech s některými akciemi na burze Nizozemci opět investují do starých, solidních fondů na amsterdamské burze. Celková částka nizozemských úspor a investic dosahuje vysoké hodnoty. Přes velké bohatství, staré zvyky spořit přetrvávají. Centrální banka počítala, že Nizozemci ušetří více z každého zvýšení příjmu než Britové a Američané. To se ale samozřejmě netýká každého. V době prosperity v 90. letech minulého století si mnoho lidí zvyklo utrácet a jejich zvýšená spotřeba často spočívala na refinancovaných hypotékách. V současnosti, kdy skončil tento boom, mnoho těchto lidí má problémy a musí prodat své domy a často také změnit svůj životní styl. Se zvýšením cen, které nastalo po zavedení eura, mnoho lidí snižují domácí výdaje, výdaje na dovolenou a víkendové aktivity.

4.5. Tolerance nebo nezájem

Přestože nizozemská tolerance a rozsah svobody stále udivují mnohé cizince, situace se trochu změnila v tomto ohledu. Z různých koutů společnosti se ozývá volání po přísnějších pravidlech, více kontroly na základě uplatnění zákonů, aby se docílilo pořádanějšího chování ve společnosti. Roli tu hrají rozdílné faktory, jako je rostoucí kriminalita, úpadek chování ve společnosti, strach před terorismem a nejistota v stále více pluriformní společnosti s klesající sociální soudržností.

Lidé, kteří žijí v Nizozemsku si mohou vybrat z široké škály životních stylů v závislosti na kombinaci faktorů týkajících se společenské třídy, příjmu, náboženských a politických názorů a osobních preferencí. Lidé se také mohou sdružovat v různých organizacích jako je charita, koníčky, studium. Na abstraktnější úrovni mohou být lidé dlouhodobými odběrateli určitých novin, jež je zařazují do neviditelné ideologické skupiny.

Výsledkem je společnost pospojovaná z různých dílčích částí, kde se lidé cítí jako součást té či oné skupinky a mají povědomí „my“ versus „oni“. Všechny tyto skupinky jsou menšinami, a tak se musí spolu dohodnout. Tak se může zdát, že nizozemská společnost jako celek je tolerantní, ale na úrovni jednotlivců to tak být nemusí.

5. Obchodní zvyklosti⁴⁰

Každý region, či země, má své specifické tradice, zvyklosti a postupy, jež je nutné se při obchodování s daným teritoriem naučit respektovat, pokud má obchodní spolupráce mít dlouhodobější charakter. Je třeba si uvědomit, že zahraniční obchodní partner se může odlišovat od ostatních svým chováním a jednáním, jež mimo jiné především závisí na prostředí, z kterého pochází. Toto prostředí ovlivní např. jeho etiketu, styl jednání, způsob myšlení a vyjadřování, přístup k rozhodování a plnění závazků. Poznávání, tolerování, ale hlavně pochopení kulturních odlišností a následné, pokud možné, přizpůsobení se je v dnešní době nezbytné pro firmu, která chce být konkurenceschopná na zahraničních trzích. Bližší poznání kultury obchodního partnera podnikatele připraví na možná úskalí, nedorozumění a překážky v obchodní komunikaci a zmírní „kulturní šok“. Přípravu v této oblasti není dobré podceňovat, ani když se kultura obchodního partnera celkem podobá té naší. Tento dojem možná budí i nizozemští obchodní partneři u svých sousedů a u dalších evropských podnikatelů.

---

⁴⁰ ZAMYKALOVÁ, M.: *Mezinárodní obchodní jednání*, Praha: Professional Publishing, 1.vydání, 2003. ISBN 80-86419-28-2

5.1. Základní kulturní faktory ovlivňující mezinárodní obchodní jednání⁴¹

5.1.1. Osobnost a interpersonální vzdálenost

Západní evropské země se řadí mezi individualistické kultury, kde jedinec má důležitou roli ve společnosti, a Nizozemsko není výjimkou. To se projevuje vlastní iniciativou, samostatným jednáním a rozhodováním a vlastní odpovědností za dosažení výsledků. Při rozhodování však, jak již bylo řečeno má každý zainteresovaný právo se vyjádřit a říci svůj názor a to se i očekává, aby se předcházelo pozdějším konfliktům, kterým se Nizozemci snaží vyhnout. Přátelské vazby se vytvářejí pomalu a rozlišuje se mezi rodinou, blízkými přáteli, kolegy a ostatními lidmi.

5.1.2. Verbální komunikace⁴²

Nizozemci si cení přímého vyjadřování. Rádi jdou přímo k jádru věci a nepoužívají zdvořilý opis. Nejdůležitější pro ně při komunikaci je, aby je ostatní jasně pochopili. To by mohlo představovat problém pro české obchodní partnery, protože v jejich komunikačním stylu hraje kontext a neverbální komunikace větší roli. Komunikace Čechů často zahrnuje humor, ironii a posluchač je nucen uvažovat o skrytém smyslu, tedy přesný opak nizozemské komunikace. Kritika nebo nespokojenost není Čechy vyjadřována otevřeně jako u Nizozemců, ale je ji třeba vytušit z různých signálů. Z pohledu nizozemské kultury se takový komunikační styl bude jevit jako neschopnost jasné argumentace, nedostatek diskuze a neposkytování zpětné vazby, což je pro dosažení dobré dohody, jak je chápána Nizozemci, nezbytné.⁴³

Lidé z Nizozemska nedůvěřují květnatému jazyku a prázdné rétorice. Chtějí, aby ostatní říkali to, co zamýšlejí, a zamýšleli to, co říkají. V ostrém kontrastu s některými dalšími kulturami, nizozemské „ano“ se může pokládat za pevnou dohodu. A když mají na mysli „ne“ řeknou to bez obalu, než aby pečlivě zvažovali slova, aby dotyčného neurazili.

Úředním jazykem je nizozemština, ale mezinárodní podnikatelská komunita většinou mluví a rozumí také anglicky, francouzsky a německy. Nizozemsko patří mezi jazykově

---

⁴¹ JOHNSON, M., and MORAN, R.: *Robert T. Moran's cultural guide to doing business in Europe*, Oxford: Butterworth-Heinemann, 2. vydání, 1992. ISBN 0-7506-0831-5, str. 99-104

⁴² GESTELAND, R.: *Cross-cultural business behavior : marketing, negotiating, sourcing and managing across cultures*, Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 3. vydání, 2002. ISBN 87-630-0093-8, str. 316-320

⁴³ ZADRAŽILOVÁ, D.: *Mezinárodní management*, Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0683-1, str.136

---

nejlépe vybavené země. Jedním cizím jazykem se domluví asi 29 % obyvatel, dvěma cizími jazyky se domluví přibližně 32 % obyvatel a 12 % obyvatel se domluví třemi či více jazyky.⁴⁴ Přesto ale znalost nizozemštiny by značně přispěla k získání důvěry obchodních partnerů. Nizozemština je germánský jazyk a je blízce příbuzná angličtině a němčině.

5.1.3. Neverbální komunikace

Nizozemci jsou jako většina Západoevropanů zdrženliví v neverbálních projevech. V obchodním, ale i ve společenském styku, je nepatřičná přílišná gestikulace. Co se týče interpersonální vzdálenosti, řadíme Nizozemsko spíše do zemí nekontaktních. Nizozemci nevstupují příliš často do osobní zóny svého partnera. Při stání i sezení se běžně udržuje vzdálenost přibližná délce paže.

Dotyk jiný než jen podání a krátký stisk ruky je vyhrazen pouze pro blízké přátele. Nedoporučuje se tedy ani poklepání po zádech či jiný tělesný kontakt vyjadřující přátelství. Stálý oční kontakt je nezbytný a odráží naši upřímnost, uhýbání pohledem by mohlo vzbudit nedůvěru nizozemských partnerů.

Ve Francii či Německu poklepání na hlavu, zatímco se na někoho díváme, znamená, že si myslíme, že ta osoba je hloupá nebo blázen. Pokud si ale náš nizozemský partner poklepe na pravé straně hlavy a zároveň se na nás dívá, znamená to opak, nizozemský partner nám tím chce říci, že jsme inteligentní. Pokud by chtěl vyjádřit, že zpochybňuje naše mentální zdraví, ukázal by ukazovákem doprostřed čela nebo by chytil imaginární mouchu před svým obličejem.

5.1.4. Oblékání a vzhled

Nizozemci mají tendence být pečliví ohledně svého oblečení a vzezření, i když jsou méně módně uvědomělí než Němci, Italové nebo Španělé. Mužské obleky jsou zřídka šité na míru na rozdíl od ostatních evropských zemí. Důraz je kladen spíše na kvalitu než kvantitu. Kvůli klimatu jsou šaty většinou z těžšího materiálu než v mnoha ostatních evropských zemích.

Co se týče oblečení na pracovišti je většinou neformální, míra neformálnosti závisí na společenských konvencích každého zaměstnání. V některých firmách mohou tyto konvence představovat košile s rozhalenkou, svetry a neleštěné hnědé boty a pro zvláštní příležitosti

---

⁴⁴ MOLE, J.: *Mind your manners: culture clash in the European single market*, London: The Industrial Society, 1990. ISBN 0-85290-469-X

---

a externí pracovní schůzky je vyhrazen oblek. Naopak např. pracovníci na burze či zaměstnanci banky nosí tmavé obleky.

5.1.5. Jídlo a stolování

V Nizozemsku jsou jako u nás obvyklá tři jídla denně. Za zmínku však stojí, že hlavním jídlem je večeře a oběd bývá většinou studený. Většina lidí má k obědu chléb, který je většinou celozrnný, ale velmi měkký v porovnání s naším, se sýrem, salámem, kupovanými pomazánkami, děti pak často mívají různé čokoládové posypy a krémy, někdy je připraven i salát. Lidé, kteří pracují si sebou často berou do práce na oběd předem připravené sendviče. Doma se krajíce připravují až u jídelního stolu, kdy si každý připraví, co mu chutná. Obvyklé pak je obložený chléb jíst pomocí příboru. Večeře se obvykle připravuje těsně před konzumací a množství bývá právě odpovídající počtu lidí u stolu. Holanďané jsou zvyklí jíst alespoň jedno jídlo denně společně s rodinou a potrpí si na tom, aby byli včas u stolu, často kolem šesté hodiny večerní, a začínali jíst společně. Rodič nebo hostitel dává pokyn k jídlu obvyklým „*Eet smakelijk*“, se stejným významem jako české „Dobrou chuť“. Tradiční holandská jídla se skládají z brambor, vzpomeňme na Vincenta van Gogha a jeho obraz „*De Aarappeleters*“ (Pojídači brambor), vařené zeleniny a různě upravené maso a klobásy. Samozřejmě existují různé další zahraniční kuchyně, mnohé z nich pocházející z bývalých kolonií, mezi nimi např. indonéská, dalšími oblíbenými jsou čínská, italská, africká, maloasijská. Po hlavním jídle bývá téměř vždy dezert. Tím může být „*vla*“ nebo i jogurt či ovoce.

5.1.6. Pracovní obědy a večeře

Při jednání v nizozemské firmě je vždy nabízeno občerstvení ve formě kávy, čaje a nealkoholických nápojů. Pokud se jednání odehrává v prostorách české firmy, je třeba partnerům nabídnout kávu, protože Nizozemci patří mezi největší konzumenty tohoto nápoje na světě. V nizozemských firmách a státních institucích není běžné stravování v „závodní“ jídelně. Standardním obědem je sendvič, který je také nabízen při pracovních návštěvách, které se konají v době oběda. Jsme-li pozváni do restaurace, partner se většinou ptá, jaké máme preference. Je to především z toho důvodu, že v Nizozemsku je široký výběr restaurací včetně indonéských, čínských, thajských apod. Jste-li zváni na oběd nebo večeři bez udání typu restaurace, bude se jednat o běžnou evropskou kuchyni. Zveme-li partnera do restaurace, doporučuje se postupovat obdobně. V případě akcí, které pořádá firma nebo státní instituce

---

pro větší počet účastníků, jsou k obědu nebo večeři často podávány ryby. V pití je nutno dodržovat střídmost. Zajímavostí je, že v Nizozemsku se v dražších restauracích nebo po pracovních obědech či večeřích po jídle ke kávě nabízejí doutníky.

5.1.7. Čas a jeho chápání

Obchodní jednání je třeba předem dohodnout telefonicky nebo faxem (e-mailem), což je ale méně časté. Při sjednávání schůzek pojem „zítra“ opravdu většinou znamená zítra.

Nizozemci se na jednání snaží chodit přesně. Pokud se ale zdrží v důsledku dopravních problémů, které jsou v oblasti Amsterdam - Haag - Rotterdam velmi časté, většinou se omluví z mobilního telefonu. Naopak vůbec není neobvyklé, že nizozemští partneři přijdou na jednání dříve, protože v daný den zrovna nebyla dopravní zácpa. Českým firmám je doporučeno dostavit se na jednání ve sjednanou dobu a zejména ve výše uvedené oblasti počítat s dostatečnou časovou rezervou.

Jednání je nutno vést věcně, délka jednání samozřejmě záleží na složitosti problematiky.

Nizozemské firmy dávají přednost obchodování na základě dlouhodobé spolupráce, kdy se obchodní partneři znají a vzájemně si důvěřují. Pro obchodníky „ze staré školy“ má tradice jiný význam než pro nové firmy v relativně „mladých“ oborech, jakými jsou informační technologie nebo biotechnologie.

5.1.8. Vztahy mezi lidmi

Nizozemská společnost je velmi tolerantní a otevřená, tudíž podniková kultura je spíše neformální, i když věk a společenský statut mají na vztahy mezi lidmi jednoznačně vliv. Situace je opět rozdílná mezi státní správou a velkými firmami na jedné straně a malými a středními podniky, kde vztah podřízeného a nadřízeného je podstatně méně formální. Na vedoucích místech ve státní správě i v podnikové sféře jsou většinou muži, což je samozřejmě dáno i tím, že část žen v produktivním věku je v domácnosti, nebo pracuje na neúplný úvazek. Práce na poloviční nebo čtvrtinový úvazek je u žen velmi oblíbená. Nicméně lze říci, že podíl žen na vedoucích místech ve státní správě i u velkých firem je vyšší než evropský průměr.

5.1.9. Hodnoty a normy

Nizozemci kladou silný důraz na rodinu a na pojmy „čestnost“ a „morálka“, vycházející ze silných křesťanských tradic.

V každém případě jsou Nizozemci všeobecně hodnoceni jako obchodníci s velmi dobrou pověstí, kteří drží slovo. Přesto by si čeští exportéři měli při výběru partnerů obstarat veškeré možné informace o firmách a věnovat pozornost formulaci kontraktu a platebním podmínkám. Obchod s Nizozemskem i z naší strany vyžaduje zkušenosti a znalosti techniky obchodu a obezřetnost vůči partnerům, jejichž firmy nejsou zapsány v obchodním rejstříku, nebo vůči firmám s velmi komplikovanou a neprůhlednou vlastnickou strukturou.

5.1.10. Pracovní návyky

Převládá velmi profesionální přístup k práci, je oceňována rychlost odpovědi a operativnost. Úroveň platu jak v soukromém sektoru, tak ve státní správě je vysoká, rozhodně ale nepatří k nejvyšším na světě, což je dáno vysokým daňovým zatížením a vysokými sazbami zdravotního a sociálního pojištění. Nizozemsko má nízkou míru nezaměstnanosti, která se pohybuje okolo 2,7 % práceschopného obyvatelstva. Na druhé straně pro podnikatelské subjekty je prostředí (kvalifikace pracovních sil, profesionalita, infrastruktura) včetně daňového zatížení příznivé, o čemž svědčí i množství mezinárodních firem, které mají centrály nebo dceřiné společnosti v Nizozemsku. Značný zájem je o práci u velkých společností, jako jsou Philips, Shell, Unilever nebo Akzo Nobel, kde na jedno pracovní místo bývá mnoho zájemců a výběrové řízení je často vícekolové.

Postup v hierarchii ve státní správě závisí na délce praxe, ve vyšších funkcích jsou většinou lidé starší, s dlouhodobými zkušenostmi. V soukromém sektoru je situace obdobná u velkých firem, malé a střední podniky jsou „flexibilnější“ a na vedoucích místech jsou často třicátníci. Loajálnost k firmě je samozřejmě oceňována, opět ve větší míře u velkých společností, u menších firem dochází k častější změně zaměstnání. Vyšší daňové zatížení často vede k tomu, že lidé s delší praxí hledají hůře uplatnění, nebo pro firmy je výhodnější zaměstnat mladé lidi bez delší praxe.

Důraz na hierarchii je více kladen ve státní správě a ve velkých firmách, nicméně týmová práce je moderním nástrojem řízení, který je široce uplatňován. Pro obchodníky

---

a pracovníky v odborných funkcích není problémem projednání pracovních záležitostí po pracovní době nebo jednání při večeři. Pracovníci v dělnických profesích a administrativní pracovníci odcházejí po ukončení pracovní doby.

5.2. Představování a oslovování

V nizozemské kultuře se lidé neoslovují ihned křestními jmény během prvního setkání, pokud to nenavrhne společensky výše postavená osoba (strana). Po nějakou dobu lidé budou oslovovat nového nadřízeného jako „pan X“ nebo „paní Y“. Stejně jako v češtině s použitím příjmení se v nizozemštině vyká („U“ znamená Vy) a s použitím křestního jména se tyká („je“ znamená Ty). V sedmdesátých letech minulého století celkové uvolnění v chování vedlo mládež, aby téměř vždy používala křestní jména a tykání, dokonce vůči rodičům, učitelům a starším lidem.

Pokud se lidé představí jak křestním jménem, tak příjmením, ostatní budou váhat, zda hned oslovovat křestním jménem v případě, že druhá osoba (strana) je zřetelně starší či výše společensky postavená. Ale na pracovišti, po možném formálním zahájení, většina lidí si bude říkat křestními jmény a tykat, často i lidem o několik úrovní výše ve společnosti.

V osmdesátých letech sice nastal opačný trend v některých odvětvích podnikání, tato familiárnost, jak někteří říkají nedostatek úcty, k starším nebo výše postaveným lidem je stále součástí každodenních situací např. v obchodech nebo ve veřejné dopravě.

První seznámení je vždy doprovázeno pevným, ale ne příliš silným podáním ruky, to se také děje, když se lidé znovu setkají po nějaké době. Kolegové v práci si však nepodávají ruku každý den, jako třeba Francouzi.

Nizozemsko je typickou evropskou zemí, kde se pozdravy jako „dobrý den“ používají často, určitě tak zdraví celkem neznámé lidi, ale také kolegy. Pozdravy jako ahoj (při zdravení: *hoi* a při loučení: *dag*) se používají jen mezi lidmi, kteří se znají či se často vidí.

Tři vzdušné polibky na tvář jsou zpravidla vyhrazeny pro soukromá setkání. V práci dochází k tomuto druhu pozdravu jen za zvláštních okolností, jako jsou narozeniny nebo návrat po delší absenci a zejména mezi dlouho se znajícími kolegy. Ženy se líbají na tváře s oběma pohlavími, muži většinou jen opačné pohlaví, i když v některých kruzích je tento pozdrav pozorován i mezi muži.

Za zmínku stojí i první fráze při zvednutí telefonu. V Nizozemsku se při tom vždy, ať už je to v práci či doma nebo při používání mobilního telefonu, osoba zvedající telefon

---

nejdříve představí. Řekne např. „Met Jan de Vries“, „met“ znamená „s“ a vlastně pochází z nevyčtené věty „Mluvíte s ...“. Pokud by někdo řekl pouze „Haló“ vedlo by to ke zmatku. Pokud někdo nechce odhalovat své příjmení, je zvykem se ohlásit jen křestním jménem.

Akademické tituly a vzdělání

V nizozemské společnosti je používání akademických titulů většinou omezeno jen na pracovní prostředí a to pouze v písemné formě: na vizitkách a v obchodních dopisech. Jejich používání v soukromém životě nebo v mluvě se příležitostně naskytne, ale Nizozemci to považují raději za vychloubání než, aby to budilo úctu.

5.3. Příprava a průběh jednání⁴⁵

Nizozemští obchodníci jsou velmi přívětiví, otevření a především věcní a mají velmi dobré znalosti obchodu. Pro jednání je nutno se velmi pečlivě připravit a předpokládat věcné a detailní dotazy. Styl jednání se velmi blíží anglosaskému. Převládá logický způsob uvažování. Velké podniky a banky samozřejmě kladou důraz na etiketu, u malých a středních podniků převládá neformální přístup. Nizozemci mají zájem o dlouhodobé obchodní kontakty, tudíž je zajímavá i firma, s níž obchodují, a zemi, ze které tato firma pochází. Je tedy nutno dbát nejen na prezentaci vlastního výrobku, ale také na prezentaci firmy a zemi. Česká republika udělala za posledních deset let značný pokrok ve své prezentaci v zahraničí. Přesto je dobré při jednáních s nizozemskými partnery, kteří nemají zkušenosti s podnikáním s Českou republikou, zmínit, že Česká republika je tradiční průmyslová země s technicky vysoce kvalifikovanými lidmi. Obdobně je třeba postupovat v případech, kdy česká firma jedná o kapitálovém vstupu zahraničního partnera. V tomto případě je nutno zmínit, že prioritou České republiky je vstup do Evropské unie, protože Nizozemci u nás investují s perspektivou investice v budoucí zemi Evropské unie.

Znalost cizích jazyků je v Nizozemsku jednou z nejlepších na světě. Při obchodních jednáních je převládajícím jazykem angličtina, kterou v Nizozemsku v obchodních kruzích a ve státní administrativě ovládá snad každý. Většina lidí z obchodních kruhů také ovládá němčinu, dalšími rozšířenými jazyky jsou francouzština a španělština (75 % obyvatelstva hovoří nejméně jedním cizím jazykem, 44 % dvěma a 12 % třemi či více jazyky).

---

⁴⁵ <http://www.executiveplanet.com/index.php?title=Netherlands>

Při oslovování se nepoužívají akademické tituly ani funkce, výjimkou je samozřejmě oslovování královny (Vaše Veličenstvo - Your Majesty), příslušníků královské rodiny (Vaše Výsosti - Your Highness), ministrů a velvyslanců (Vaše Excelence - Your Excellency) nebo univerzitních profesorů. Při počáteční komunikaci nebo při jednáních, která vyžadují formálnější přístup, doporučujeme partnery oslovovat příjmením (pane, paní - Mister, Missis atd.), při představování a loučení používat oslovení Sir, Madame, ale samozřejmě bez příjmení.

Užívání titulu na vizitkách je rozšířenější než v anglosaských zemích. Před jménem bývají uváděny tituly Ir. (inženýr), Ing., Drs. (doctorandus - kandidát na doktora, absolvent vysoké školy na úrovni magistra), Mr. (magistr práv), Dr., Professor, za jménem pak anglosaské tituly M.A., M.Sc., M.B.A. nebo Ph.D. V žádném případě to ale neznamená, že ten, kdo nemá na vizitce akademický titul, není absolventem vysoké školy, protože mnoho lidí z obchodního světa a ze státní správy akademické tituly na vizitkách neuvádí.

V mluveném ani písemném projevu se však akademické tituly při oslovování nepoužívají.

Obchodně je možné jednat celý rok, méně příznivou dobou je období dovolených (červenec, srpen) a také druhá část prosince. Na jednání je dobré se ohlásit mezi 9. a 12. hodinou a poté od 14 do 16 hodin, polední přestávka je většinou od 13 do 14 hodin. Schůzka se vždy musí domluvit předem, Nizozemci nemají rádi neohlášené návštěvy a netolerují nedochvilnost (sami jsou velmi přesní). Není také neobvyklé, že nizozemští partneři si dohodnou schůzku dva nebo i tři měsíce předem.

6. Spolupráce s Českou republikou v obchodní a ekonomické oblasti⁴⁶

Vysoký stupeň obchodně-ekonomických vztahů mezi Nizozemskem a Českou republikou prokazují následující údaje: V roce 2005 bylo Nizozemsko 7. největším obchodním partnerem České republiky a 2. největším investorem v České republice podle přílivu přímých zahraničních investic. Obchod s Nizozemskem se podílí 3,8 % na celkovém zahraničním obchodu České republiky, 3,7 % na vývozu a 4,0 % na dovozu. Přes polovinu českého vývozu do Nizozemska tvoří produkty s vyšší přidanou hodnotou, hlavně počítače, televizory, mobilní telefony a osobní vozy.

---

⁴⁶ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/nizozemsko-souhrne-informace/nizozemsko-obchodni-spoluprace/1000914/9691/>

Od roku 1993 se obchod mezi oběma zeměmi v dolarovém vyjádření zvýšil 8,2 krát, vývoz dokonce 8,6 krát. V roce 2005 dosáhla vzájemná výměna zboží celkový obrat ve výši 5,87 miliard USD (4,75 miliard EUR), vývoz představoval 2,84 miliard USD (2,30 miliard EUR) a dovoz činil 3,03 miliard USD (2,45 miliard EUR).

Nizozemsko bylo 2. největším investorem v České republice v období od roku 1993 do konce roku 2004, kdy objem nizozemských investic činil 6,1 miliard EUR a podíl Nizozemska na celkovém přílivu zahraničních investic představoval 15 %. V roce 2005 byl příliv přímých zahraničních investic z Nizozemska 1,6 miliard EUR, čímž Nizozemsko zaujímalo též 2. místo, na 1. místě bylo Španělsko. Podle objemu celkových přímých zahraničních investic je Nizozemsko dokonce na 1. místě s podílem 32,6 % a objemem 13,7 miliard EUR (poslední zveřejněné údaje o stavu PZI v České republice jsou k 31.12.2004). Podíl Nizozemska může být ale zkreslen směrem vzhůru vlivem firem investujících v České republice a oficiálně přicházejících z Nizozemska, jež jsou ve skutečnosti evropskými filiálkami a akvizičními centrály korporací z USA, Japonska či Velké Británie. Kritériem pro celkové přímé zahraniční investice je totiž skutečnost, ke které mateřské zemi se zahraniční firma podnikající v České republice v daném roce hlásí. Důvodem pro změnu registrace mateřských firem ve prospěch Nizozemska jsou již zmiňované liberálnější daňové předpisy.⁴⁷

6.1. Bilance vzájemné obchodní výměny

Tabulka 14: Vzájemná výměna zboží (v mil. CZK)

Rok	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1-7/2006
Vývoz	9.175	25.780	35.395	48.986	56.733	73.987	68.256	43.238
Dovoz	10.497	29.060	32.849	31.266	31.548	48.534	72.760	43.518
Obrat	19.672	54.840	68.244	80.252	88.281	122.521	141.016	86.756
Saldo	-1.322	-3.280	2.546	17.720	25.185	25.453	-4.504	-280

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, ČSÚ

Tabulka 15: Srovnání vzájemné výměny zboží (v mil. EUR)

Rok	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1-7/2006
Vývoz	280,9	723,9	1.038,4	1.589,8	1.781,6	2.319,0	2.296,0	1.518,0
Dovoz	329,6	814,9	961,7	1.014,7	990,7	1.521,3	2.447,6	1.527,8
Obrat	610,5	1.538,8	2.000,1	2.604,5	2.772,3	3.840,3	4.743,6	3.045,8
Saldo	-48,7	-91,0	+76,7	+575,1	+790,9	+797,7	-151,6	-9,8

⁴⁷ http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/pro_media/clanky_rozhovory/media_2004/cl_04_040219b.html

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, ČSÚ

Tabulka 16: Srovnání vzájemné výměny zboží (v mil. USD)

Rok	1993	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1-7/2006
Vývoz	328,6	668,0	930,5	1.496,4	1.963,9	2.823,8	2.842,1	1.875,0
Dovoz	385,7	752,0	861,7	955,1	1.093,6	1.854,1	3.030,0	1.886,8
Obrat	714,3	1.420,0	1.792,2	2.451,5	3.057,5	4.677,9	5.872,1	3.761,8
Saldo	-57,1	-84,0	+68,8	+541,3	+870,3	+969,7	-187,9	-11,8

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, ČSÚ

Vzájemný obchod má dlouhodobě vzestupný trend, který se týká jak vývozu tak dovozu. Jsou dokonce dosahována nadprůměrná růstová tempa v porovnání s celkovým obratem se zeměmi Evropské unie. V roce 2005 se dosaženým objemem vzájemné obchodní výměny Nizozemsko umístilo na 7. místě mezi obchodními partnery České republiky s 3,8 % podílem na celkovém obchodním obratu, na vývozu se podílelo 3,7 % a na dovozu 4,0 %.

Výsledky vzájemné obchodní výměny v roce 2005 sice potvrdily pokračující vysokou dynamiku růstu, ale v porovnání s rokem 2004 došlo k obrovskému nárůstu dovozu. Tato skutečnost způsobila, že poprvé od roku 2001 vzniklo pasivní saldo obchodní bilance s Nizozemskem v objemu 4,5 miliard CZK (zatímco v roce 2004 dosahovalo aktivní saldo 25,5 miliard CZK). Vzájemná obchodní výměna v roce 2005 v korunovém vyjádření vzrostla o 15,1 %, ale s ohledem na posilování české měny vývoz poklesl o 7,7 % a dovoz vzrostl o 49,9 % oproti roku 2004.

Podle vývoje obchodní výměny v roce 2006 pokračuje expanze vzájemného obchodu. Údaje za leden až červenec roku 2006 ukazují nárůst vzájemné výměny zboží v korunovém vyjádření o 21,1 % ve srovnání s obdobím 1-7/2005, export se zvýšil o 25,4 % a import o 17,2 %. Tato data naznačují stabilizaci dovozu, který se extrémně vzrostl v průběhu roku 2005, což souviselo především s importem elektronických součástek k montáži výpočetní techniky a dalších elektronických zařízení. Obchodní deficit za prvních sedm měsíců roku 2006 dosáhl poměrně nízké úrovně 280 milionů CZK, což představuje pouhou desetinu je v porovnání se stejným obdobím v roce 2005, kdy deficit dosáhl 2,66 miliard CZK.

6.2. Komoditní struktura vývozu a dovozu zboží

Co se týče komoditní struktury českého vývozu do Nizozemska převládá skupina zboží SITC 7, což jsou stroje a přepravní zařízení. Podíl této skupiny v roce 2005

představoval 69,6 % (73,7 % v roce 2004). Na druhé místo se řadí skupina SITC 6, která se skládá z tržních výrobků tříděných hlavně podle druhu materiálu, s 15 % (13,6 % v roce 2004). Dále následuje skupina SITC 8, což je průmyslové spotřební zboží, s 9 % (6,5 % v roce 2004). V porovnání s rokem 2004 nedošlo v českém vývozu v zásadě k žádným strukturálním změnám, pouze k drobnému poklesu zbožové skupiny SITC 7 ve prospěch skupin SITC 6 a 8. Na nizozemském trhu je z českých značek nejznámější výrobce osobních vozů Škoda, kterých se v roce 2005 dovezlo zhruba 10 tisíc vozů. Skoro 40 % se na českých vývozech podílí počítače a jejich díly.

V Tabulce 17 je uvedeno deset nejvýznamnějších položek vývozu České republiky do Nizozemska v roce 2005.

Tabulka 17: 10 nejvýznamnějších položek vývozu z České republiky do Nizozemska

1.	Digitální procesorové jednotky	20,9%
2.	Zařízení na zpracování dat, j.n.	9,4%
3.	Motorová vozidla k dopravě osob	5,2%
4.	Díly ke strojům skupin 751.1, 751.2, 751.9 a 752	4,2%
5.	Výrobky ze železa nebo oceli, j.n.	2,3%
6.	Elektrické telefonní přístroje	2,2%
7.	Elektronické integrované obvody a mikrosoustavy	2,3%
8.	Komplexní digitální systém na zpracování dat	2,2%
9.	Ostatní díly a příslušenství motorových vozidel	2,1%
10.	Díly a příslušenství k telekomunikačním přístrojům	2,0%

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, ČSÚ

Co se týče komoditní struktury českého dovozu z Nizozemska, i zde měla v roce 2005 rozhodující postavení skupina zboží SITC 7, která představuje stroje a dopravní prostředky, s podílem 56,5 % (v roce 2004 tvořil 41,4 %). Na druhou pozici se zařadila zbožová skupina SITC 5, kterou tvoří chemikálie, s 16,6 % (21,9 % v roce 2004). Za touto skupinou následuje skupina SITC 6, což jsou tržní výrobky tříděné podle druhu použitého materiálu, s 10,8 % (14,1 % v roce 2004). Svůj podíl ve výši 6,2 % (8,7 % v roce 2004) v českém dovozu má také skupina SITC 8, která zahrnuje průmyslové spotřební zboží. Je také důležité zmínit zbožovou skupinu SITC 0, do které jsou zařazeny potraviny a živá zvířata, jež se na českém dovozu podílí 5,8 % (7,3% v roce 2004). Pokud porovnáme český dovoz v roce 2005 s rokem 2004, významně posílila skupina SITC 7, která vzrostla o 113,7 %. Zde se jednalo o rychlý nárůst dovozu jedné podskupiny, kterou tvoří integrované obvody a elektronické mikrosystémy.

V Tabulce 18 je uvedeno deset položek, které patřily v roce 2005 v dovozu z Nizozemska do České republiky mezi nejvýznamnější.

Tabulka 18: 10 nejvýznamnějších položek dovozu z Nizozemska do České republiky

1.	Elektronické integrované obvody a mikrosoustavy	23,2%
2.	Paměťové jednotky	10,7%
3.	Díly ke strojům skupin 751.1, 751.2, 751.9 a 752	6,2%
4.	Silniční traktory, návěsy	2,9%
5.	Léčiva, j.n.	2,5%
6.	Zařízení na zpracování dat, j.n.	2,3%
7.	Polykarbonáty, alkydové pryskyřice a ost. polyestery	1,8%
8.	Polymery propylenu nebo ostatních olefinu	1,3%
9.	Řezané květy, listy	1,2%
10.	Étery, alkoholperoxydy, eterperoxydy, epoxidy apod.	1,1%

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, ČSÚ

Podrobnější údaje o zahraničním obchodu mezi Českou republikou a Nizozemskem v roce 2005 v klasifikaci SITC zobrazuje příloha č. 11.

6.3. Struktura exportu a importu služeb

Tabulka 19: Bilance vzájemné výměny služeb (v mil. CZK)

Kód	Položka	2005			1. čtvrtletí 2006		
		Vývoz	Dovoz	Saldo	Vývoz	Dovoz	Saldo
993	BĚŽNÝ ÚČET	96 852,5	126 500,8	-29 648,3	21 932,7	28 351,6	-6 418,9
200	SLUŽBY	8 235,8	6 465,2	1 770,6	1 586,6	1 502,6	84,0
205	Doprava	2 812,6	1 012,6	1 800,1	449,1	222,1	227,1
236	Cestovní ruch	3 939,6	391,1	3 548,4	767,4	82,8	684,6
981	OSTATNÍ SLUŽBY	1 483,6	5 061,5	-3 577,8	370,1	1 197,8	-827,7
245	Služby v oblasti spojů	262,7	30,4	232,3	90,7	3,0	87,7
249	Služby v oblasti stavebnictví	4,2	12,1	-7,9	0,0	0,0	0,0
253	Pojišťovací služby	0,8	35,4	-34,6	0,0	0,9	-0,9
260	Finanční služby	99,3	371,1	-271,8	9,8	107,6	-97,8
262	Služby výpočetní techniky a informační	34,3	98,4	-64,1	42,9	34,9	7,9
266	Autorské odměny a licenční poplatky	22,8	258,6	-235,8	0,0	70,6	-70,5
268	Ostatní služby obchodní povahy	1 005,0	4 217,1	-3 212,1	204,1	966,5	-762,3
287	Osobní, kulturní a rekreační služby	54,5	37,9	16,6	22,5	14,2	8,3
291	Vládní služby j.n.	0,0	0,5	-0,5	0,0	0,1	-0,1

Zdroj: www.cnb.cz

Z uvedených statistických údajů České národní banky v bilaterálním obchodě se službami dosahuje Česká republika s Nizozemskem kladného salda. V roce 2005 bylo ve výši 1,77 miliard CZK, za 1. čtvrtletí roku 2006 představovalo saldo 84 milionů CZK. Ze strukturálního hlediska hrají největší roli ve vývozu služeb z České republiky do Nizozemska

---

aktivní cestovní ruch, příjmy z něj v roce 2005 tvořily 3,94 miliard CZK, dále to byla doprava, hlavně silniční nákladní doprava, z níž byly příjmy 1,3 miliard CZK a také letecká osobní doprava s příjmy 0,9 miliard CZK. Mezi další patří tzv. ostatní služby, jejichž významnou vývozní položkou jsou různé obchodní, odborné a technické služby s příjmy 0,9 miliard CZK. Tato kategorie je ale zároveň jednou z velkých položek dovozu služeb z Nizozemska do České republiky se 4,1 miliard CZK. To způsobuje, že výsledné saldo je u této položky pro Českou republiku negativní ve výši 3,2 miliard CZK. Položka ostatní obchodní služby má obdobný ráz: vývoz z České republiky je za 0,55 miliard CZK, dovoz představuje příjem 3,29 miliard CZK, výsledné saldo je negativní ve výši 2,74 miliard CZK. Obě položky přísluší do kategorie Ostatní služby, v níž byly poskytnuty v roce 2005 do České republiky služby za 5 miliard CZK a naopak z Nizozemska do České republiky za 1,48 miliard CZK, s výsledným saldem -3,58 miliard CZK.

Další významnou položkou dovozu služeb je doprava s 1 miliardou CZK, na níž se podílejí služby spojené s námořní dopravou a silniční nákladní dopravou. Nicméně celkově u dopravy dosahuje Česká republika kladného salda ve výši 1,8 miliard CZK.

České firmy působící v oblasti služeb

Co se týče oblasti letecké dopravy mají zde zastoupení České aerolinie, dále je na nizozemském trhu aktivní také firma Travel Service provozující nízkorozpočtové lety pod značkou Smart Wings. Z poznatků a z praxe Obchodně – ekonomického útvaru a zahraniční kanceláře CzechTrade se aktivity a zájem českých firem vůči Nizozemsku soustřeďuje hlavně do těchto oborů: stavebnictví, montážní práce – zejména ocelových konstrukcí, služby výpočetní techniky a informační služby (vývoz software). Dále to jsou tiskařské služby, překladatelské a tlumočnické služby, logistika – přeprava, obchodní zastupování a poskytování ubytovacích služeb.

Ze strany Nizozemska je velký zájem o Českou republiku jako turistickou destinaci. Přibývají zájmy občanů Nizozemska o služby související se zdravotní péčí poskytované v České republice za úplaty. Je to např. lázeňství, oční kliniky, plastická chirurgie nebo péče dentistů. Byly evidovány také konkrétní poptávky ze strany nizozemských firem po službách v oblasti ICT, tisku, logistiky a obchodu – se zaměřením na distributory v České republice.

Poskytovatelé služeb z České republiky a dalších nových členských zemí Evropské unie se mohou setkávat na nizozemském trhu s překážkami v podobě odchylek od volného pohybu služeb. Výkon cca 80 profesí podléhá v Nizozemsku speciální regulaci.

6.4. Příležitosti pro české exportéry a dodavatele služeb

Nizozemsko disponuje pro české exportéry významným vnitřním trhem, jak z hlediska počtu obyvatel (již zmiňovaných 16,3 milionů), tak i velikostí své ekonomiky, která se ve světě řadí na 15. místo podle výše HDP (i HNP) na obyvatele měřeného paritou kupní síly.⁴⁸ Důležitým teritoriem je Nizozemsko ale i z pohledu možných reexportů. Nizozemský průmysl a celé hospodářství se vyznačuje vysokou úrovní, proto čeští výrobci, chtějí-li uspět, musí nabízet na místním trhu výrobky vysoké kvality. Vstup na trh jim umožňují konkurenční ceny, které se odvíjejí od jejich levnějších vstupů.

Nizozemsko má již po několik staletí zkušenosti se zahraničním obchodem. Tato minulost se odráží i v současnosti, desetitisíce nizozemských obchodních firem se orientují na vývoz či dovoz a velkoobchod. Tyto firmy v sobě skrývají veliké know-how nejen nizozemského, ale i světového obchodu. Proto se zde nabízí možnost zejména pro české malé a střední podnikatele, kteří mívají problémy hlavně kvůli nedostatku zkušeností najít odbytné pro své výrobky na zahraničních trzích. Při navázání kontaktů s nizozemskými obchodními společnostmi se totiž kromě možnosti vývozu českých výrobků na nizozemský trh, otvírá také možnost dostat se prostřednictvím nizozemských firem na další trhy, a to i na trhy rozvojových zemí.

Další možnost, jak vstoupit na nizozemský trh, je výrobní spolupráce s místními společnostmi, které často hledají výrobce či dodavatele pro své distribuční sítě. V takovém případě se ale mnohdy stává, že české výrobky nesou značku nizozemské firmy, tzv. Private Label, nikoliv značku českého výrobce. Nizozemské firmy dávají v obchodování přednost dlouhodobé spolupráci, je pro ně důležité znát se se svými obchodními partnery a moci si vzájemně důvěřovat.

O výrobní spolupráci nebo outsourcing je trvalý zájem, nizozemské firmy si nechávají vyrábět součásti nebo i celé výrobky v České republice. Jedná se o široký sortiment výrobků, od jednoduchých komponentů ze dřeva, plastů či oceli až po složité strojírenské součásti nebo finální výrobky zhotovené podle požadované dokumentace. Na straně nizozemských podniků neustále roste zájem o spolupráci s českými firmami, které mohou vyrábět speciální výrobky v malých sériích. V tomto směru zaujímá Česká republika u nizozemských společností přední místo mezi státy střední a východní Evropy. Nizozemské firmy za účelem snížení vlastních

---

⁴⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29_per_capita a <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/GNIPC.pdf>

---

výrobních nákladů a zvýšení konkurenceschopnosti nevyužívají pouze české dodavatele, ale přemísťují i celé výrobní procesy do České republiky.

Další vyhlídky do budoucnosti v oblasti rozvoje vzájemných hospodářských vztahů z pohledu České republiky se rýsují v oborech s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou informační a komunikační technologie nebo biotechnologie a nanotechnologie. Dalšími perspektivními odvětvími a obory se jeví: technologie na ochranu životního prostředí, letecký a kosmický průmysl, průmysl elektrotechnický, plastikářský, automobilový, přesné strojírenství, zdravotnické technologie, potravinářské výrobky a technologie včetně agrotechnologií.

Se vstupem České republiky do Evropské unie se pro české firmy pozvolna otevírá také nizozemský stavební sektor. Tato oblast je zajímavá jak pro české, tak pro nizozemské společnosti. Např. nizozemské firmy se podílejí na developerských projektech týkajících se výstavby rekreačních areálů nebo obytných domů v České republice. Nizozemští developéři mají zásluhu i na rozvoji průmyslových parků v České republice. Jako příklad je možné uvést nizozemskou firmu CTP Project Invest s.r.o., která již dvakrát, v roce 2003 a 2004, vyhrála v soutěži o průmyslovou zónu s největším ekonomickým přínosem.⁴⁹

Značný potenciál pro rozvoj česko-nizozemské ekonomické kooperace v sobě skrývá spolupráce na třetích trzích. Obě země se totiž ve většině oborů spíše doplňují než si konkurují. Česká republika nabízí výrobní a technické kapacity a kvalifikovanou technicky zdatnou pracovní sílu. Nizozemci kromě toho mají obchodní kontakty po celém světě. Příkladem možné spolupráce na rozvojových trzích mohou být stavby cukrovarů, elektráren, nebo produktovodů.

Další perspektivní oblastí, která může mít oboustranný přínos, je spolupráce ve výzkumu a vývoji. Česká republika disponuje vysokoškolsky vzdělanými odborníky, obzvláště v technických oborech, výzkumnými ústavami a nabízí investiční pobídky pro vytváření technologických center. Česká vědecko-výzkumná základna dosahuje významných úspěchů ve světovém měřítku v následujících oborech:

- biomedicína, především v oblasti tkáňových náhrad a implantace kmenových buněk
- biotechnologie, zejména imunologie, genová manipulace, technologie rekombinantních proteinů

---

⁴⁹ <http://www.nlchamber.com/view.php?menu=news&lang=cz&id=86>

-
- nanotechnologie
  - vývoj nových materiálů pro strojírenství a automobilový průmysl
  - letecký a kosmický výzkum, řízení satelitů a satelitní navigace, aerodynamika a pevnost materiálů
  - vývoj pokročilých textilních strojů
  - informační technologie, vývoj testovacího software a vývoj bankovních systémů
  - ochrana kulturních památek, výzkum materiálů pro tuto oblast

6.5. Poptávky na po českém zboží, službách, výrobní kooperaci

Četnost písemných poptávek a nabídek či telefonických dotazů, které přicházejí na zastupitelský úřad České republiky v Den Haagu je velmi vysoká. Je nutné zmínit skutečnost, že počet poptávek, nabídek i dotazů nizozemských podniků je mnohem vyšší než poptávky od českých podniků.

Obchodně – ekonomický útvar zpracoval v roce 2005 celkem 274 písemných dotazů, z nichž bylo 128 od českých subjektů. Většina českých podniků nebo firem se obrací na Obchodně – ekonomický útvar s dotazy o možném odbytu zboží na nizozemském trhu, žádá o pomoc při nalezení obchodních partnerů a také hlavně jaké jsou podmínky vstupu českých občanů na pracovní trh v Nizozemsku.

Poptávky a dotazy ze strany nizozemských subjektů, kterých bylo zpracováno v roce 2005 celkem 146 se týkalo poptávek na dovoz zboží do Nizozemska nebo na výrobní kooperaci. Významný podíl nizozemských zájemců se dotazuje o možnostech investování v České republice a podmínkách pro založení podniku v České republice.

V souvislosti s členstvím České republiky v Evropské unii vzrostl počet dotazů, které souvisí s možnou koupí nemovitosti, kterou by Nizozemci využili k bydlení nebo k účelu drobného podnikání.

Nizozemské firmy, které se poptávají po obchodním partnerovi jsou rozličné, většinou se jedná o kovoobrábění, dodávky komponentů, ocelové trubky, dále se jedná o nábytek, výrobky ze dřeva, sklo ať technické, užité či dekorativní. Poptávky jsou i na tiskárenské služby a obaly.

Zastupitelský úřad České republiky má k dispozici stále aktualizované databáze a to jak nizozemských, tak i českých podniků. V závislosti na druhu poptávky o nich informuje Obchodně – ekonomický útvar zastupitelského úřadu české instituce jako jsou CzechTrade, CzechInvest, Hospodářská komora či přímo podniky. Poptávky bývají zveřejňovány také prostřednictvím internetových portálů – např. [www. businessinfo.cz](http://www.businessinfo.cz).

6.6. Firmy a joint-ventures v oblasti ekonomické spolupráce

Český statistický úřad uvádí, že přibližně 3400 českých firem zapojeno do obchodu s Nizozemskem v oblasti vývozu a kolem 6800 firem v oblasti dovozu. Největší objem vývozu i dovozu dosahují společnosti, které se zabývají informačními a komunikačními technologiemi, a to hlavně výpočetní technikou, automobilovým průmyslem či ostatními strojírenskými odvětvími.

Odborně-ekonomický úsek českého zastupitelského úřadu eviduje několik zástupců českých firem v teritoriu a také zájem několika českých subjektů, kteří si chtějí otevřít v Nizozemsku svoji firmu nebo reprezentační kancelář.

Zastoupení nizozemských firem a jejich majetkové účasti v České republice jsou mnohonásobně větší. Význam Nizozemska pro českou ekonomiku podtrhuje i jeho podíl na všech přímých zahraničních investicích v České republice. Investice Nizozemska jsou směřovány do různých oblastí ekonomiky, hlavně však do telekomunikací (UPC), elektroniky (Philips, Océ, Philips LG), potravinářského průmyslu (Unilever), petrochemie (IOC, Shell), dále do bankovníctví a pojišťovnictví (ING, ABN AMRO) a prodejních řetězců (C&A, Royal Ahold s řetězcem prodejen Albert a Hypernova).

V nedávné době byla značně medializována budoucnost provozu továrny na výrobu barevných obrazovek firmy LG Philips Displays, který byl zahájen v roce 2001 v Hranicích na Moravě. Úspěch v České republice slaví síť obchodních domů C&A, jejíž vlastníkem je nizozemský investiční fond Egeria. Koncem roku 2003 nizozemský partner v TelSource (firma KPN) prodal svůj podíl v SPT Telecom a.s. Úspěšně si vede na českém trhu developer průmyslových parků již zmiňovaná firma CTP Project Invest. V České republice působí úspěšně nejen velké nizozemské firmy, ale také stovky malých a středních podniků s nizozemskou účastí. Přesnější počet odborně-ekonomickému úseku českého zastupitelského úřadu není znám, přesto lze odhadovat, že v současnosti u nás působí kolem 500

---

nizozemských společností formou joint – venture nebo se 100 % majetkovou účastí. V příloze č.12 je přehled největších nizozemských firem, které investují v České republice.

Závěr

Ve své práci jsem se snažila popsat podnikatelské prostředí Nizozemska. To je velmi ovlivněno svou geografickou polohou a svou historií. Mezi faktory ovlivňující podnikatelské prostředí patří politicko-právní faktory. Nizozemsko patří mezi demokratické země, kde je minimální korupce.

Mezi další faktory lze zařadit faktory ekonomické. Nizozemsko v 90. letech minulého století udivovalo mnohé další národy svým Polder modelem. I v současnosti se Nizozemsko řadí mezi přední světové ekonomiky s významným HDP na obyvatele, nízkou inflací a celkem nízkou nezaměstnaností. Co se týče charakteristiky ekonomických sektorů je zemědělství i s malou účastí pracovní síly velice výkonné a Nizozemsko se řadí na 3. místo mezi největší světové vývozců zemědělských produktů a potravin. Mezi nejdůležitější nizozemská průmyslová odvětví patří potravinářský a tabákový průmysl, chemický průmysl (zde se řadí co se týče obratu na 9. místo na světě), strojírenský a kovodělný průmysl, elektrotechnický průmysl, průmysl zpracování ropy a výroba dopravních prostředků. Služby tvoří největší část nizozemského HDP. Nizozemsko je světoznámé pro své bankovní a přepravní služby a telekomunikační a informační technologie.

Mezi ne příliš výhodné faktory Nizozemska patří jejich daňový systém. Mezi pozitivní faktory patří, že Nizozemsko má rozsáhlou infrastrukturu. Je tu vysoce rozvinutá jak silniční, tak vodní, ale i letecká doprava. Vládou zde i příznivé technologické faktory s poměrně vysokými investicemi do vzdělání a výzkumu a vývoje. Nizozemsko je jedním z největších poskytovatelů pomoci rozvojovým zemím. Již od počátku se aktivně podílelo na integraci v Evropě. Pro nizozemskou ekonomiku je nesmírně důležitý zahraniční obchod. Nizozemsko se dlouhodobě umísťuje mezi první desítkou států, jež mají největší podíl na mezinárodním obchodě ve světě. Nizozemsko poskytuje různé pobídky pro zahraniční investory a samo investuje v mnoha zemích. V práci jsem také nastínila, jaké jsou podmínky pro podnikání a různé státní podpory pro podnikatelský sektor jak pro domácí firmy, tak i pro zahraniční. Zmínila jsem i možná rizika podnikání a investování.

Hlavním cílem mé práce bylo identifikovat a charakterizovat obchodní a kulturní specifika v jednání s nizozemskými partnery. Mohlo by se zdát, že téměř neexistují rozdíly mezi nizozemskou a českou kulturou, ale zdání klame a tento přístup by mohl způsobit zbytečné problémy ve vzájemné komunikaci. Nizozemci jsou sice šetrní, tak jako Češi, ale existuje mnoho rozdílů. Např. Nizozemci se vyjadřují přímo a očekávají to i od svých

---

partnerů. Češi naopak často používají zdvořilý opis, v jejich komunikačním stylu také hraje důležitou roli kontext, humor, ironie či skrytý smysl. Češi se tak mohou jevit jako neschopní jasné argumentace. V nizozemské kultuře společenský statut nemá velký význam narozdíl od naší kultury. Nizozemci dále upřednostňují jasné plány, jsou pragmatičtí, zatímco Češi často improvizují a ne vždy efektivně využívají pracovní čas. Nizozemci dodržují své sliby a totéž očekávají od svých partnerů. Vyžadují podrobné informace, na kterých pak spočívá „správná“ oboustranná dohoda, která by měla být výhodná pro obě strany. Samozřejmě se ale Nizozemci snaží pro sebe docílit co nejlepší obchodní podmínky, hlavně po finanční stránce.

Čeští obchodníci si musí uvědomit, že obchod je součástí kultury a života Nizozemců a že se mohou v této oblasti od nich dosti naučit. České podnikatele bych chtěla zejména upozornit, že obchodní schůzku je nutné předem dohodnout, a to nejlépe přímo s osobou, se kterou chce obchodník jednat. Doporučuje se také, pokud možno, předem podat o své firmě a produktu informace, protože projevení osobního zájmu bývá předpokladem osobního jednání. Je důležité dostavit se na sjednanou schůzku včas. Svě podklady by si měli pečlivě připravit, protože nizozemští partneři se jich budou ptát na každou podrobnost sjednávaného obchodu. Při představování i při odchodu se podávají ruce, oslovuje se příjmením a užší fyzický kontakt a doteky nejsou vhodné. Převládajícím obchodním jazykem je angličtina. Svě návrhy by měli čeští podnikatelé umět jasně a racionálně odůvodnit. Nepředpokládá se, že by někdo během jednání zvyšoval hlas či se choval jinak. Při jednání je v Nizozemsku zvykem jít přímo k věci a zbytečné zdržování by nemuselo přispět k zdárnému jednání. Čeští obchodníci mohou počítat s dodržáním úmluv dohodnutých či příslibených nizozemskou stranou a sami by si měli dávat pozor, aby nedávali plané sliby, ale jen takové, o kterých vědí, že jsou schopni a ochotni je realizovat.

Snad tyto rady pomohou dále prohlubovat obchodní a ekonomické vztahy obou zemí, jež byly popsány v poslední kapitole mé práce. Objem obchodní výměny každoročně roste příznivým tempem a spolupráce je na standardní úrovni. Ovšem z hlediska přístupu na trh je nizozemská strana jednoznačně a podstatně aktivnější. Při pohledu na objem realizovaných investic, co do objemu i do počtu, je tato skutečnost naprosto zřejmá. České firmy mají ještě stále rezervy v uplatnění se na nizozemském trhu. Ve zmiňované kapitole je naznačena celá řada směrů, do kterých by mohla vzájemná ekonomická spolupráce dále směřovat. Nizozemský trh je do značné míry trhem tradičním, velice respektujícím zvyklosti a většinou i zavedené obchodní postupy. Použití nizozemského zástupce nebo zprostředkujícího subjektu

---

je v řadě případů nezbytné a geografické vzdálenosti a podobné úvahy nejsou v daných rozhodovacích postupech zásadní.

Jako velmi perspektivní se podle mého názoru zdá zakládání společných firem, kanceláří, reprezentací, zastoupení atd. v Nizozemském království, které by pomohlo dlouhodobě podstatně podrobněji mapovat zdejší trh, navazovat další obchodní kontakty a rovněž připravit řadu dalších pracovníků specializovaných na toto teritorium, a tak lépe využít možností, které se nabízejí na nizozemském trhu.

Seznam použité literatury a ostatní zdroje

Literatura:

- MOLE, J.: *When in Rome ... : a business guide to cultures and customs in 12 European nations*, New York : AMACOM, 1991. ISBN 0-8144-7769-0
- VAN DER HORST, H.: *Dějiny Nizozemska*, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-487-4
- ŘÍCHOVÁ, B. a kol.: *Komparace politických systémů II.*, Praha: VŠE, 2004. ISBN 80-245-0757-9
- *Country Report September 2006*, The Economist Intelligence Unit limited 2006, http://portal.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=931299278&mode=pdf
- *Country Profile 2006*, The Economist Intelligence Unit Limited 2006, http://portal.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=1791144964&mode=pdf
- *OECD Factbook 2006: Economic, Environmental and Social Statistics*
- VOSSESTEIN, J.: *Dealing with the Dutch*, Amsterdam:KIT Publisher 2004. ISBN 90- 6832-565-5
- VAN DER HORST, H.: *The low sky: understanding the Dutch*, Schiedam: Scriptum 1996. ISBN 90-5594-039-9
- ZAMYKALOVÁ, M.: *Mezinárodní obchodní jednání*, Praha: Professional Publishing, 1.vydání, 2003. ISBN 80-86419-28-2
- JOHNSON, M., and MORAN, R.: *Robert T. Moran's cultural guide to doing business in Europe*, Oxford: Butterworth-Heinemann, 2. vydání, 1992. ISBN 0-7506-0831-5
- GESTELAND, R.: *Cross-cultural business behavior : marketing, negotiating, sourcing and managing across cultures*, Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 3. vydání, 2002. ISBN 87-630-0093-8
- ZADRAŽILOVÁ, D.: *Mezinárodní management*, Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0683-1
- MOLE, J.: *Mind your manners: culture clash in the European single market*, London: The Industrial Society, 1990. ISBN 0-85290-469-X

-
- *World Economic Outlook Database, září 2005*, Mezinárodní měnový fond

Ostatní zdroje:

- http://encarta.msn.com/encyclopedia_761572410/Netherlands.html
- http://www.icex.es/FicherosEstaticos/auto/0806/Guia%20Pais%20NL%2025%20agosto%202006_20721_.pdf
- <http://www.cbs.nl/>
- <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2003/24425.htm>
- <http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=634>
- http://portal.eiu.com/report_dl.asp?issue_id=1791144964&mode=pdf
- <http://www.koninklijkhuis.nl/english/index.jsp>
- http://encarta.msn.com/media_701500719/Dutch_Monarchs_from_1806.html
- http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/regportraits/info/data/en/nl_national.htm
- http://www.cosmoworlds.com/country_information/netherlands.htm
- <http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=637>
- <http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/nizozemsko-souhrnne-informace/nizozemsko-ekonomicka-charakteristika/1000914/9687/>
- <http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Language=E&Country=NL>
- <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm>
- http://hdr.undp.org/hdr2006/statistics/countries/country_fact_sheets/cty_fs_NLD.html
- <http://www.nfx.nl/dfh/index.html>
- <http://www.belastingdienst.nl/english/>
- <http://www.minfin.nl/nl/onderwerpen,belastingen>
- <http://www.mesec.cz/clanky/danovy-system-v-nizozemsku>
- www.douane.nl

-
- http://www.businessinfo.cz/files/2005/sti/061003_sti_nizozemsko0906.doc
  - http://en.wikipedia.org/wiki/Transportation_in_the_Netherlands
  - http://www.klm.com/travel/corporate_en/partners_alliances/af_klm/index.htm
  - *Energy Report 2005*, <http://www.minez.nl>
  - *Energy Policies of IEA Countries: The Netherlands 2004 Review*, <http://www.iea.org>
  - <http://www.energie.nl>
  - <http://www.nogepa.nl>
  - http://eu.geograf.cz/eu_s/eu_staty/pdf_staty/st_nizozemsko.pdf
  - <http://lysander.sourceoecd.org/vl=10589492/cl=22/nw=1/rpsv/fact2006/index.htm>
  - www.octrooicentrum.nl
  - <http://www.ivir.nl/legislation/intellectual-property/netherlands.html>
  - <http://www.minbuza.nl/en/developmentcooperation>
  - <http://www.nfia.com>
  - http://www.businessinfo.cz/files/2005/sti/060203_sti_nizozemi_1205.doc
  - www.expatax.nl/startingbusiness.htm
  - <http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?ido=14893&idj=1&amb=31>
  - www.evd.nl/info/Programmas
  - http://www.mfa.nl/mon/trade_and_commerce/the_netherlands
  - <http://www.executiveplanet.com/index.php?title=Netherlands>
  - <http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/nizozemsko-souhrnne-informace/nizozemsko-obchodni-spoluprace/1000914/9691/>
  - <http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/nizozemsko-souhrnne-informace/nizozemsko-obchodni-spoluprace/1000914/9691/>
  - <http://www.mpo.cz/>
  - <http://www.czso.cz/>
  - <http://www.cnb.cz/>
  - http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/pro_media/clanky_rozhovory/media_2004/cl_04_040219b.html

-
- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29_per_capita
  - <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/GNIPC.pdf>
  - <http://www.nlchamber.com/view.php?menu=nws&lang=cz&id=86>
  - <http://www.dnb.nl/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Základní makroekonomické údaje od roku 1980
- Příloha č. 2: Multilaterální smluvní základna ČR se státy Benelux
- Příloha č. 3: Přehled bilaterálních smluv s ČR
- Příloha č. 4: Strukturální bilaterální spolupráce Nizozemska se státy
- Příloha č. 5: Teritoriální struktura zahraničního obchodu Nizozemska v roce 2005
- Příloha č. 6: Komoditní struktura nizozemského zahraničního obchodu v roce 2005
- Příloha č. 7: Přímé zahraničních investice v Nizozemsku v r. 2004 dle sektorů kumulativně (mil. EUR)
- Příloha č. 8: Přímé zahraniční investice v Nizozemsku v r. 2005 dle země původu (mil. EUR) - toky
- Příloha č. 9: Přímé nizozemské investice v zahraničí v roce 2005 dle země určení (mil. EUR) – toky
- Příloha č. 10: Přímé nizozemské investice v zahraničí v r. 2004 dle sektorů kumulativně (mil. EUR)
- Příloha č. 11: Podrobnější údaje o zahraničním obchodu mezi ČR a NL v roce 2005 v klasifikaci SITC
- Příloha č. 12: Přehled největších nizozemských investorů v ČR

Přílohy

Příloha č. 1: Základní makroekonomické údaje od roku 1980

	HDP v stálých cenách (v mld. EUR)	HDP v stálých cenách (roční procentní změna)	HDP v běžných cenách (v mld. EUR)	HDP na obyvatele v stálých cenách (v EUR)	HDP na obyvatele v běžných cenách (v EUR)	Inflace (index, 2000=100)	Inflace (roční procentní změna)	Míra nezaměst- nanosti (v %)
1980	265,621	0,5	160,721	18771,79	11358,38	62,748	6,5	3,9
1981	264,255	-0,5	168,529	18548,15	11829,09	67,015	6,8	5,6
1982	260,865	-1,3	175,351	18225,72	12251,17	70,968	5,9	8,2
1983	265,451	1,8	182,18	18476,41	12680,45	73,026	2,9	10,6
1984	273,731	3,1	190,493	18977,49	13206,67	75,509	3,4	10,2
1985	281,002	2,7	199,073	19390,12	13736,75	77,246	2,3	8,8
1986	289,783	3,1	205,499	19886,3	14102,32	77,246	0	8
1987	295,146	1,9	207,837	20125,88	14172,32	76,474	-1	7,6
1988	303,942	3	216,042	20592,29	14636,99	76,856	0,5	7,4
1989	318,485	4,8	228,96	21448,26	15419,22	77,701	1,1	6,6
1990	331,43	4,1	243,561	22166,24	16289,53	79,644	2,5	6,2
1991	339,402	2,4	256,547	22521,67	17023,69	82,113	3,1	5,8
1992	344,457	1,5	266,472	22767,75	17613,15	84,741	3,2	5,3
1993	346,7	0,7	273,242	22750,55	17930,23	86,944	2,6	6,2
1994	356,632	2,9	287,517	23246,12	18741,06	89,291	2,7	6,8
1995	367,448	3	302,233	23822,96	19594,83	91,077	2	6,6
1996	378,616	3	315,059	24436,5	20334,4	92,378	1,4	6
1997	393,15	3,8	333,725	25255,17	21437,83	94,095	1,9	5
1998	410,25	4,3	354,194	26207,02	22626,14	95,766	1,8	3,8
1999	426,642	4	374,07	27070,81	23735,07	97,713	2	3,2
2000	441,432	3,5	402,291	27718,55	25260,79	100,000	2,3	2,8
2001	447,731	1,4	447,731	27902,65	27902,65	105,112	5,1	2,2
2002	448,073	0,1	465,214	27746,3	28807,73	109,177	3,9	2,8
2003	447,478	-0,1	476,349	27579,02	29358,41	111,618	2,2	3,7
2004	455,152	1,7	488,642	27964,08	30021,67	113,157	1,4	4,6
2005	458,288	0,7	498,748	28096,21	30576,68	114,705	1,4	5
2006	467,478	2	516,572	28601,55	31605,27	111,761	-2,6	4,5

Zdroj: Mezinárodní měnový fond, World Economic Outlook Database, září 2005

Příloha č. 2: Multilaterální smluvní základna ČR se státy Benelux

1. Platební dohoda mezi Československou republikou a Beneluxem, Protokol.
(Praha, 15. června 1959)
2. Finanční umořovací protokol mezi Československou republikou a Beneluxem
(Praha, 15. června 1959)
3. Dodatkový protokol k platební dohodě mezi Československou republikou
a Beneluxem z 15. 6. 1959
(Praha, 15. června 1959)
4. Finanční umořovací protokol mezi Československou republikou a Nizozemským
královstvím (Benelux)
(Praha, 15. června 1959)
5. Dohoda o zrušení vízové povinnosti mezi vládou ČSFR a vládami zemí Beneluxu
sjednaná výměnou nót
(Praha, 13. prosince 1990, č.162/1991 Sb.)
6. Smlouva o přistoupení ČR k EU – platnost od 1.5.2004

Příloha č. 3: Přehled bilaterálních smluv s ČR

1. Smlouva o řízení soudním, rozhodčím a smírčím mezi Československem a Nizozemím (Ženeva, 14. září 1929, č. 141/1930 Sb.)
2. Smlouva mezi Československou republikou a Nizozemskem o dědičném pachtu valonského kostelíka v Naardenu československému státu (Haag, 28. března 1933)
3. Dodatková smlouva o dědičném pachtu pozemku v Naardenu mezi Československou republikou a Královstvím nizozemským ke Smlouvě ze dne 28. března 1933 (Haag, 26. června 1935)
4. Dohoda mezi Československem a Nizozemím o nizozemských zájmech dotčených v Československu znárodněním, konfiskací a národní správou (Praha, 4. listopadu 1949)
5. Dohoda mezi vládou Československé republiky a vládou Nizozemského království o československých zájmech dotčených v Nizozemí nizozemským zákonem č. H 251 z 18. července 1947 (Praha, 28. listopadu 1952)
6. Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Nizozemského království o vypořádání finančních otázek (Haag, 11. června 1964)
7. Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Nizozemského království o mezinárodní silniční dopravě (Praha, 15. listopadu 1967, č. 75/1968 Sb.)
8. Kulturní dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Nizozemského království (Praha, 3. srpna 1972, č. 92/1973)
9. Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Nizozemským královstvím o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku (Praha, 4. března 1974, č. 138/1974 Sb.)
10. Ujednání mezi Federálním ministerstvem zemědělství a výživy Československé socialistické republiky a Ministerstvem zemědělství a rybařství Nizozemského království o spolupráci na úseku zemědělské vědy a výzkumu (Praha, 7. srpna 1979)
11. Memorandum porozumění o spolupráci v oblasti životního prostředí mezi Federálním výborem pro životní prostředí ČSFR a Ministerstvem bytové výstavby, plánování a životního prostředí Nizozemského království (Dobříš, 22. června 1991)

-
12. Dohoda mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Nizozemským královstvím o podpoře a vzájemné ochraně investic (Praha, 29. dubna 1991, č. 569/1992 Sb.)
  13. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Nizozemského království o leteckých službách mezi a za jejich územími (Praha, 11. srpna 1993, č. 81/1994 Sb.)
  14. Ujednání mezi ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Nizozemského království o vzájemné spolupráci (Praha, 11. září 1995)
  15. Protokol doplňující Smlouvu mezi Československou socialistickou republikou a Nizozemským královstvím o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku a Protokol k ní (Praha, 26. června 1996)
  16. Dohoda o zaměstnávání rodinných příslušníků diplomatů a ostatních zaměstnanců velvyslanectví, generálních konzulátů, konzulátů a stálých misí sjednaná výměnou nót (19.6./3.7.1996) (Praha, 3. července 1996)
  17. Prováděcí plán ke Kulturní dohodě mezi vládou České republiky a vládou Nizozemského království na léta 1996 - 1998 (Den Haag, 4. října 1996)
  18. Dohody mezi vládou České republiky a vládou Nizozemského království o mezinárodní silniční dopravě (Amsterdam, 31.3.1998, v platnosti od 1.1.1999)
  19. Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a ministrem obrany Nizozemského království o výměně informací a spolupráci v oblasti obranného výzkumu a technologie (Brusel, 13.4.2000)
  20. Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (Den Haag, 4.3.1999, v platnosti od 1.1.2002)
  21. Memorandum o porozumění o spolupráci mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství, kultury a vědy Nizozemí (Den Haag, 31.10. 2001)
  22. Smlouva mezi Českou republikou a Nizozemským královstvím o exportu dávek sociálního pojištění (Praha, 30.5.2001, v platnosti od 1.9.2002)
  23. Dohoda o výsadách a imunitách styčných důstojníků ČR při Europolu (Den Haag, 22.12. 2003) *Pozn. V návaznosti na přistoupení ČR k EU a následně i k Úmluvě o Europolu byla dohoda aktualizována prostřednictvím výměny interpretačních nót ke dni 21.9. 2004.*

Příloha č. 4: Strukturální bilaterální spolupráce Nizozemska se státy

Afghánistán	Makedonie
Albánie	Mali
Arménie	Moldávie
Bangladéš	Mongolsko
Benin	Mozambik
Bolívie	Nikaragua
Bosna a Hercegovina	Pákistán
Burkina Faso	Palestina
Kapverdy	Rwanda
Kolumbie	Senegal
Egypt	Jihoafrická republika
Eritrea	Sri Lanka
Ethiopie	Surinam
Gruzie	Tanzanie
Ghana	Uganda
Guatemala	Vietnam
Indonésie	Jemen
Keňa	Zambie

Zdroj: <http://www.minbuza.nl/en/developmentcooperation/PartnersAZ>

Příloha č. 5: Teritoriální struktura zahraničního obchodu Nizozemska v roce 2005

(v mld. EUR)

Země	Vývoz	Změna (%) oproti 2004	Dovoz	Změna (%) oproti 2004
celkem	281	9,8	249	9
Evropa				
Evropská unie	215,6	.	136,8	.
Francie	25,8	4,7	12,4	-0,3
Belgie	.	.	.	.
Německo	66,3	8,9	47,3	5,5
Itálie	15,9	2,0	6,4	7,7
Velká Británie	25,9	0,9	15,6	6,4
Irsko	2,7	4,2	3,5	-1,8
Dánsko	4,3	18,4	2,7	10,5
Portugalsko	2,0	2,5	1,2	3,7
Španělsko	10,9	7,9	4,7	-3,9
Švédsko	5,8	10,3	4,2	-0,7
Finsko	3,1	16,8	2,6	-1,5
Rakousko	3,7	0,4	1,5	-0,9
Polsko	4,0	23,6	2,0	6,5
ČR	3,4	43,7	1,7	7,2
Maďarsko	2,4	24,4	1,4	8,3
RF	4,1	28,8	8,3	36,4
Afrika	5,5	18,6	6,4	48,6
Amerika	18,7	16,5	30,0	13,5
- USA	13,8	15,7	20,0	9,4
Asie	20,0	9,1	56,7	11,5
- Čína	2,5	8,6	19,2	32,2
- Saúdská Arábie	1,1	22,0	4,0	37,9
- Japonsko	2,2	1,5	6,1	-9,3
- Jižní Korea	2,0	37,8	2,3	10,4
- Tchajwan	1,7	-10,5	3,5	-31,6
Austrálie a Oceánie	0,2	8,0	0,2	-13,2

Zdroj: www.cbs.nl

Příloha č. 6: Komoditní struktura nizozemského zahraničního obchodu v roce 2005**Komoditní struktura vývozu a dovozu dle SITC (v mld. EUR)**

SITC	Vývoz	Dovoz
0 Potraviny a živá zvířata	32,6	18,9
1 Nápoje a tabák	5,7	2,7
2 Suroviny nepoživatelné bez paliv	15,7	9,8
3 Minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály	30,8	36,5
4 Živočišné a rostlinné oleje a tuky	1,8	1,9
5 Chemikálie	47,7	32,7
6 Tržní výrobky tříděné dle materiálu	27,2	28,4
7 Stroje a přepravní zařízení	89,4	88,8
8 Různé průmyslové výrobky	28,9	28,8
9 Komodity a předměty obchodu jinam nezařazené	0,8	0,2
Celkem	281	249

Zdroj: www.cbs.nl

Příloha č. 7: Přímé zahraničních investice v Nizozemsku v r. 2004 dle sektorů kumulativně (mil. EUR)

Zemědělství a rybářství	11
Průmysl celkem	143.494
těžební průmysl, zpracování ropy, chemický průmysl	72.535
kovoprůmysl a elektrotechnika	24.178
potravinářský průmysl	28.704
ostatní průmysl	18.077
Stavebnictví a instalační podniky	733
Služby celkem	223.628
obchod	50.157
doprava, skladování, komunikace	11.620
bankovníctví a pojišťovnictví	18.354
ostatní služby	143.498
Přímé zahraniční investice v NL celkem	343.158

Zdroj: De Nederlandsche Bank: www.dnb.nl , Pozn.: Údaje za rok 2005 nejsou dosud v sektorovém členění k dispozici

Příloha č. 8: Přímé zahraniční investice v Nizozemsku v r. 2005 dle země původu (mil. EUR) - toky

Přímé zahraniční investice v Nizozemsku celkem	35.084
Evropská unie celkem	29.521
Belgie	3.439
Dánsko	108
Německo	-390
Finsko	105
Francie	7.645
Řecko	67
Irsko	2.257
Itálie	7
Lucembursko	4.100
Rakousko	589
Portugalsko	-45
Španělsko	-278
Velká Británie	11.375
Švédsko	-33
Ostatní evropské země celkem	3.881
Norsko	1.019
Švýcarsko	-3.413
Spojené státy americké	2.977
Asie	-16
Jihovýchodní Asie	100
Afrika	237

Zdroj: www.dnb.nl

Příloha č. 9: Přímé nizozemské investice v zahraničí v roce 2005 dle země určení (mil. EUR) – toky

Přímé nizozemské investice v zahraničí celkem	-96.055
Evropská unie celkem	-85.388
Belgie	-1.405
Dánsko	76
Německo	1.536
Finsko	-157
Francie	-911
Řecko	464
Irsko	189
Itálie	-2.051
Lucembursko	5.701
Rakousko	-1.172
Portugalsko	171
Španělsko	-6.029
Velká Británie	-80.477
Švédsko	-210
Ostatní evropské země celkem	-3.865
Švýcarsko	-2.560
Česká republika	-117
Polsko	101
Maďarsko	-365
Slovensko	-485
RF	-2.429
Spojené státy americké	-2.026
Asie	-3.607
Latinská Amerika	-387
Afrika	-979

Zdroj: www.dnb.nl

Příloha č. 10: Přímé nizozemské investice v zahraničí v r. 2004 dle sektorů kumulativně (mil. EUR)

Zemědělství a rybnářství	162
Průmysl celkem	175.640
Těžební průmysl, zpracování ropy, chemický průmysl	104.447
kovoprůmysl a elektrotechnika	32.296
potravinářský průmysl	27.394
ostatní průmysl	11.502
Stavebnictví a instalační podniky	2.799
Služby celkem	258.489
obchod	43.539
doprava, skladování, komunikace	22.094
bankovníctví a pojišťovnictví	34.022
ostatní služby	158.834
Přímé nizozemské investice v zahraničí celkem	437.090

Zdroj: www.dnb.nl, Pozn.: Údaje za r. 2005 nejsou dosud k dispozici

Příloha č. 11: Podrobnější údaje o zahraničním obchodu mezi ČR a NL v roce 2005 v klasifikaci SITC

Skupina SITC	Vývoz		7. Dovoz	
	CZK (mil.)	Podíl v % (zaokrouhleno)	CZK (mil.)	Podíl v % (zaokrouhleno)
Potraviny a živá zvířata	1 400	2,0	4 275,0	5,7
Nápoje a tabák	118,4	0,2	330	0,45
Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	893,5	1,3	2 267,7	3,0
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	112,9	0,16	150,3	0,2
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	36,0	0,05	216,6	0,3
Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	1 849,8	2,7	12 165,1	16,4
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	10 185,8	15,0	7 8752,1	10,6
Stroje a dopravní prostředky	47 452,6	70,0	42 243,9	57,1
Průmyslové spotřební zboží	6 175,4	9,0	4 428,7	6,0
Celkem	68 227,0		73 953,4	

Zdroj: www.dnb.nl, Pozn.: Údaje za r. 2005 nejsou dosud k dispozici

Saldo

	CZK (mil.)	Rozdíl v % oproti r. 2004
Celkový obrat	142 180	+ 16 %
Vývoz celkem	68 227	-7,8 %
Dovoz celkem	73 953	+ 52,4 %
Saldo	- 5 726	-

Zdroj: www.dnb.nl, Pozn.: Údaje za r. 2005 nejsou dosud k dispozici

Příloha č. 12: Přehled největších nizozemských investorů v ČR

Jméno investora	Obchodní činnost	Celk. investice (mil.USD)	Jméno českého partnera, pobočky	Počet zaměstnanců v ČR
ING Groep	Bankovníctví	936	ING Group	155
Philips Electronics, N.V.	Elektrotechnika	733	Philips Česká republika, a.s.	216
LG Philips	Televizní obrazovky	NA	LG Philips Displays CR s.r.o.	NA
IOC	Rafinérský pr.	629	Česká rafinérská a.s.	NA
ING Continental Europe Holdings, B.V.	Pojišťovnictví	313	Nationale-Nederlanden	1 670
Shell International Petroleum Company	Energetika	184	Shell Czech Republic, a.s.	141
United Pan-European Communications	telekomunikace	150	UPC Česká republika, as.	458
Unilever	spotřební zb., potraviny	83	Unilever ČR, s.r.o.	1 050
Royal Ahold	Maloobchod	70	Ahold ČR, a.s.	7 244
ABN Amro Bank	Bankovníctví	NA	ABN Amro Bank	130
Océ	Elektronika	NA	Océ Česká republika	
Devro B.V	Potravinářský průmysl	NA	Cutisin a.s.	NA
Scott Benelux	Elektronika	NA	Schott Electronic Packaging Lanškroun s.r.o.	NA
Johnson Control International	komponenty do automobilů	NA	Trimco, spol. s r.o.	670
Cirex	Komponenty do automobilů	NA	CIREX CZ, s.r.o.	NA
Draka Holding B.V.	Kabely	NA	Draka Kabely, s.r.o.	440
Logica CMG	IT projekty	NA	Logica CMG CEE	500
Bosal International	Komponenty - automobil.prům.	NA	Bosal ČR	250

Zdroj: www.dnb.nl, Pozn.: Údaje za r. 2005 nejsou dosud k dispozici